

56

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

DAN GR. MIHĂESCU

Slalom printre bănuiți

Dan Gr. Mihăescu
Slalom printre bănuiți

Capitolul I
Universitatea maiorului Cosma

În serviciul pe care-l conduc s-a statornicit, de mai mulți ani, obiceiul ca după rezolvarea fiecărui caz judiciar mai deosebit să-mi convoc toți colaboratorii și, cel care a condus cercetările, să facă o expunere model. Rezultatele cercetării locului faptei, cercul de bănuiți, metodele de investigare, administrarea mijloacelor probatorii, mă rog, toate câte țin de migala meseriei noastre. Băieții au botezat aceste întâlniri „Universitatea maiorului Cosma”, atribuindu-mi paternitatea ideii.

În seara despre care vreau să vă povestesc, trebuia să expună maiorul Ștefan Aldea, prieten vechi și ofițer cu experiență îndelungată.

Ne-am adunat, ca de obicei, în biroul meu, unde cineva a prins pe perete un afiș glumeț:

Titlul dizertației: SECRETUL ZEIȚEI FORTUNA
Conferențiar: maior ȘTEFAN ALDEA

Când oamenii mei au văzut cât e de voluminos dosarul pe care Aldea l-a așezat pe masă, au început să

murmure, îngrijorați că ne-apucă dimineața. Ca să-i liniștesc, l-am întrebat pe conferențiar:

— Ce e, Fane, cu arhiva aia la purtător? Dacă ai de gând s-o citești din scoarță în scoarță, va trebui să cerem concediu fără plată.

S-au destins, câțiva au râs, iar Aldea s-a încruntat:

— Nu vă citesc nimic, a precizat nemulțumit, fac doar un rezumat. În dosarul ăsta am material ajutător, în cazul că vor fi întrebări. Pot să încep?

— Se aprobă, am zis. „Tovarăși, la data de... am fost sesizați că...”

— Am fost sesizați, a preluat fraza Aldea, că din laboratorul Institutului pentru cercetări în domeniul silicaților – nu sunt eu de vină că institutele astea au nume atât de lungi – s-a furat o creuzetă de platină. Valoarea, să nu mai vorbim! La fața locului am aflat că aceste creuzete erau predate pe oameni. Patru cercetători, patru creuzete. Dispăruse cea a chimistei Mariana Pascu.

Firică, un locotenent proaspăt licențiat în științe juridice, mi-a cerut permisiunea să întrebe:

— Dată fiind valoarea deosebită a acestor obiecte, care erau regulile lor de păstrare?

— Zi-le mai degrabă nereguli, a răspuns Aldea. Se păstrau în sertarul mesei de lucru a fiecărui cercetător, încuiat cu cheia. Chei din acelea din care una din trei se

potrivește. Abia după vizita noastră s-au luat măsuri să fie încuiate în fichetul șefului de laborator. Se preiau dimineața și se predau la sfârșitul orelor de program. Mi s-a explicat că de cinci ani lucrează cu ele aceiași oameni și nu s-a întâmplat niciodată nimic. Ca și cum asta ar putea justifica neglijența. Am luat și alte măsuri de securitate, în înțelegere cu conducerea institutului, și am ținut o ședință cu tot colectivul.

— Când s-a descoperit furtul? s-a interesat căpitanul Tutunaru.

— Acum două săptămâni. În dimineața zilei de 6, Mariana Pascu a deschis sertarul și... ia creuzetă de unde nu-i. L-a informat pe șeful laboratorului, a fost răscolit tot laboratorul și... „alo, miliția!” Ca să nu mă întrebați ce am făcut pentru verificarea Marianei Pascu, vă informez că a doua zi după-amiază a fost găsită moartă în locuința ei, din strada Arcașului. Prima impresie: sinucidere. Evidentă, prea evidentă, „gen operetă” ca să-l citez pe tovarășul maior Cosma, aici de față. Radiografia locului faptei: victima a fost găsită chircită în pat. Lângă pat, pe carpetă, o tavă neagră, lucioasă, din cele chinezești, din comerț. Pe tavă: un casetofon, un pahar cu resturi de *Martini* roșu și cheia de la ușa de intrare a apartamentului. Rezultatul examenului de laborator: *Martini* cu... cianură. Pe banda casetofonului: vocea victimei și câteva cuvinte: „În seara

asta ciudată, timpul din clepsidra mea s-a consumat.”

L-am întrerupt o clipă pe Aldea, văzând cum se foiește Firică pe scaunul lui.

— Zi-i, Firică!

Vreau să întreb dacă s-a găsit sticla cu *Martini?*

— S-a găsit, puiule, l-a lămurit Aldea. Și conținea... vermut. Praful ucigător a fost pus numai în pahar. Acum, o mică surpriză, dragi colegi. Pe aceeași tavă se afla și creuzeta de platină, plină cu apă, în care plutea o garoafă roșie. Rezultatul examenului dactiloscopie: amprentele victimei au fost identificate pe pahar, pe creuzetă, pe clapele casetofonului și... cam atât. Ba nu! Și pe sticla de *Martini.* Așadar... să mergem mai departe.

— Un bob zăbavă, am propus eu. Poate mai sunt întrebări.

Băieții au simțit că ceva mă nemulțumește. Primul care s-a dumirit a fost locotenentul Cristian.

— Tovarășul maior Aldea nu ne-a spus dacă s-au găsit amprente și pe cheia de la ușa apartamentului...

— Nu v-a spus, pentru că nu s-au găsit, i-am explicat eu.

Aldea a reluat firul povestirii:

— Cheia asta a devenit cheia problemei... dar aveți răbdare. Tutun văd că aveți, după cum m-ați afumat. Spuneam că cercetarea locului faptei indica prea evident o sinucidere. Nu s-a găsit nicio urmă de

violență. Decesul a survenit în jurul orei două și jumătate dimineața! Cauza: otrăvire cu cianură. Sursa procurării ei putea fi chiar laboratorul, unde se observase, cândva, lipsa unei cantități infime. Atât de mică, încât a fost pusă pe seama dozării greșite la vreuna din experiențele curente. Vă imaginați cât de atent a fost cercetată locuința victimei. Degeaba. Investigații, vecin cu vecin. Nimic. Mariana Pascu locuia singură. O vizitau, din când în când, părinții ei din Timișoara, o prietenă, Mirela Brătescu, și, mai ales, un prieten, coleg și iubit – Dinu Pricop. Relații, de la toți colegii ei de muncă. Nimic altceva decât datele unei existențe normale. O femeie tânără, veselă, cu proiecte, cu idealuri, cu speranțe curmate brusc. Faptul că ea a furat creuzeta a uimit pe toată lumea. Omul cel mai apropiat de ea a fost Pricop. Era înnebunit. A. Alarmat colegii de laborator că n-o găsește pe Mariana. În seara zilei când s-a aflat de lipsa creuzetei, trecuse pe la el, pe-acasă, foarte abătută. A căutat-o dimineața s-o ia la birou. Nu i-a răspuns. A crezut că a plecat de-acasă mai devreme. Dar Mariana n-a mai ajuns la laborator. La prânz a căutat-o din nou, acasă. După asta am fost înștiințați noi.

Totul părea nefiresc de logic, cum ar spune un prieten al meu. I-a lipsit creuzeta cu care lucra. În ziua aceea, iubitul ei a văzut-o foarte abătută, disperată aproape.

Avea posibilitatea să-și procure singură otrava. Corpul delict a fost găsit în locuința ei, pus la vedere și marcat cu o floare care înfrumuseța reconstituirea. Ba, a mai lăsat și o mărturisire pe bandă de magnetofon. Mai frumos ca în filme.

Colaboratorii meu l-au încolțit pe Aldea cu a rafală de întrebări:

— Nu cumva creuzeta găsită acasă, la victimă, era trucată?

— Nu. Era cea autentică, din platină.

— Mai avea cineva cheia apartamentului?

— Nimeni! Broască veche, *Wertheim dublu,* cheie cu fluture. O pierzi, schimbi broasca. De altfel, broasca a fost demontată și examinată cu microscopul. Nici urmă să fi fost forțată.

— Alte întâmplări semnificative din viața victimei? Rude, legături, foști prieteni, greșeli trecute? Chiar nimic?

— Nimic.

— Mirela Brătescu, prietena ei?

— Imaculată! Albă ca zăpada!

— Pricop?

— Fără antecedente demne de interes. Tehnician de întreținere la laborator. Priceput! Părinții pensionari. Tatăl inginer, mama desenatoare. Tânărul are un hobby: automobilul. O Dacie 1100 a tatălui, cu care acesta nu

mai circulă. A transformat-o în turboreactor și aleargă cu ea în toate raliurile organizate de A.C.R. La el m-am oprit și eu, a continuat Aldea. L-am vizitat acasă, i-am cunoscut părinții. Maică-sa este o bătrânică simpatică și foc de... uitucă. Îmi amintesc că mi se rupsese un nasture în troleibuz. Mi l-a cusut. Cu ață mov, fiindcă n-a găsit papiota maro, și cu un ac în care i-am pus eu ața. Nu l-a găsit pe cel cu urechea largă, cu care se descurca singură. Nu căsca, Tutunarule, că nu dau amănuntele astea de tipicar. Apropo, dacă-l prind pe ăla care m-a poreclit „Moș Tipic”, îl pun ofițer de serviciu în noaptea de revelion... O să vedeți de ce v-am dat toate amănuntele despre bătrâna uitucă. Femeia a vrut să-mi ofere o înghițitură de Martini roșu și n-a găsit sticla. N-a găsit-o, pentru că a dus-o cadou Dinu Pricop iubitei lui. Rețineți! Mariana Pasca a fost acasă la Pricop miercuri seară, când era abătută. Pricop susține că i-a dus sticla marți. Mama îl contrazice. Afirmă că a șters-o de praf, miercuri pe la prânz, când a făcut ordine în camera fiului. Un amănunt poate important, dar furnizat de o bătrână uitucă. Alibiul lui Pricop pentru noaptea sinuciderii – a fost acasă. După ce a condus-o cu mașina pe Mariana, seara, s-a întors înainte de ora zece. (Ea a murit după ora două). Pricop s-a întâlnit cu trei vecini în holul blocului. Confirmat! Noaptea a dormit în camera lui. Știu părinții. Confirmat!

Dimineața, când a plecat la muncă, s-a întâlnit cu alți doi vecini, în lift. Confirmat! În acest stadiu al cercetărilor, pe mine și pe tovarășul Cosma ne-a luat la întrebări tovarășul colonel Negoiță. S-a hotărât, printre altele, supravegherea locuinței victimei și a lui Pricop. Operații de rutină. Creuzetele de platină urmau să fie trecute prin capcana chimică a doctorului; Badiu, de la criminalistică. Asta, în ipoteza că va mai încerca cineva să substituie vreuna.

Observând că Firică a făcut niște ochi imenși de mirare, Aldea i-a explicat:

— E vorba de prafurile M.K.-43. O invenție a colegului nostru Badiu. Una din calități este aceea că pot fi așezate în straturi invizibile și că se preiau cu multă ușurință în cazul atingerii obiectelor pe care au fost depuse. Odată luate pe mâini sau pe haine, nu pot fi observate, nici șterse, nici spălate. Nu există niciun dizolvant pentru ele. Nu sunt deloc dăunătoare și, cu timpul, dispar de la sine. Pot fi relevate numai cu un aparat construit special. Obiectiv cu lentile suprapuse la sursă de raze ultraviolete.

— Ce a adus nou supravegherea lui Pricop? Doar urma să plece într-o competiție automobilistică internațională. Startul se ia la București, se traversează Iugoslavia și, cine rezistă, trece linia de sosire la Torino.

— Un eveniment cu adevărat spectaculos s-a petrecut

la laborator. Eroul lui: Titus Habără, un cercetător apreciat, serios, competent, inimos, mă rog, numai bun să-i ceri fotografie pentru gazeta de perete. Venea zilnic la institut cu un sac de sport, în care căra echipament de tenis, rachete și mingi. După orele de muncă juca tenis. Ei bine, într-o zi, când a ieșit pe poarta institutului, detectorul a țiuit și, în săculețul fermecat a fost găsită o creuzetă de platină. A făcut fețe-fețe, a jucat scena leșinului, apoi a fost condus în laborator și ținut acolo, cu corpul delict în față, până am venit eu. Simplu. Dar când s-a deschis fichetul șefului de laborator, am constatat, stimați colegi, că nu lipsea nicio creuzetă. Titus Habără o primise pe a lui, dimineața, când șeful i-o pusese pe masă. În ziua aceea n-a lucrat cu ea, deloc, deoarece a fost solicitat tot timpul la niște analize necesare prevenirii unor boli profesionale. La ora 16 a predat-o șefului, care a încuiat-o în fichet. Cât despre cealaltă, se jura că habar n-are cine i-a ascuns-o în sac.

Aldea a făcut o pauză. În birou s-a așternut o liniște de-ți auzeai gândurile.

— S-a făcut târziu. Mai stăm sau „continuarea în numărul viitor”? a întrebat Aldea.

— Mai stăm, mai stăm, au sărit aproape toți.

— Atunci, stați blânzi. S-a mai întâmplat un bucluc. Specialiștii noștri au stabilit că piesa găsită în sac era din platină. Cea din fichet din... inox. Concluzia: Habără a

înlocuit-o cu scopul de a o sustrage pe cea veritabilă. Alt amănunt: în ziua când a fost prins, Habără era așteptat cu mașina de Pricop, care s-a oferit să-l însoțească la terenul de tenis, pentru o partidă de simplu.

Am fixat, pentru o clipă, privirea căpitanului Tutunaru, care mi-a făcut semn că vrea să întrebe ceva. L-am încurajat:

— Spune, Tutunarule.

— Vreau să întreb dacă Raquel Welch, pe care am văzut-o săptămâna trecută în biroul tovarășului maior Aldea, era implicată în povestea cu zeița Fortuna, sau era chiar zeița?

Ștefan Aldea i-a răspuns cu un zâmbet strepezit:

— Nu, dragul moșului. Dacă asta e singura matale grijă, află că tânăra făptură e Mirela Brătescu, prietenă victimei. Fata asta mi-a descifrat înțelesul vorbelor imprimate pe banda de casetofon. Fragmentul „în seara asta ciudată, timpul din clepsidra mea s-a consumat" este începutul unui monolog cu care Mariana Pascu s-a prezentat, mai demult, la examenul de admitere al institutului de teatru. N-a reușit. De atunci a imprimat mereu același monolog, de fiecare dată cu altă interpretare, pentru a înțelege cum trebuie spus fără cusur. O ambiție și un regret târziu. Un refren obsesiv, pe care l-a ascultat, poate, și în seara sinuciderii. Imprimarea era veche. Laboratorul nostru a examinat

capul magnetic al casetofonului. Avea uzură mare. O imprimare recentă nu ar mai fi fost atât de clară. Au mai descoperit și că, după prima frază a monologului, banda a fost ștearsă. Avea mai puține particule de praf pe porțiunea respectivă.

Să vă spun, însă, cum a ieșit basma curată prietenul meu, Titus Habără. Nu glumesc. De la această anchetă, mi-a devenit prieten. Am examinat mâinile celor de la laboratorul institutului. Firește, nu ca la grădiniță: „toată lumea, mâinile pe masă”. Băieții noștri au montat, când a trebuit și cum a trebuit, aparatul de relevare a prafului M.K.-43 în lampa de deasupra chiuvetei unde se spălau pe mâini cercetătorii. Cei patru care lucrau la calcinări cu creuzetele de platină aveau pe degete urmele prafului nostru. Trei aveau urme foarte proaspete, unul, Titus Habără, ceva mai vechi. De ce? Într-adevăr el nu lucrase în ziua aceea cu creuzeta. Șeful laboratorului i-a adus-o și i-a pus-o pe masă. Perfect! Dar la plecare i-a dat-o șefului să o încuie în fichet. A pus mâna pe ea.

— A pus mâna pe cea falsă, nu s-a putut abține Firică.

— Așa e, puiule, a acceptat Aldea. Dar de ce nu i-au rămas pe degete urme proaspete de praf, când a ascuns-o în sac pe cea bună? Știi de ce? Pentru că altcineva i-a pus-o în sac. Și cine a făcut asta, a mai avut un noroc – Titus n-a lucrat cu creuzeta falsă în ziua aceea. La prima

analiză, inoxul s-ar fi deteriorat. Numai platina rezistă. Așadar, cineva mai trebuia să aibă pe degete prăfulețul nostru miraculos. Și am descoperit cine: domnul Dinu Pricop. De aici încolo lucrurile au devenit mai simple. Am stabilit că Pricop a sustras creuzeta și ascuns-o în sacul colegului. La interogatoriu mi-a mărturisit cum ar fi recuperat-o de la Titus. Avea un plan exact, dejucat însă de detectoarele noastre. Planul arăta așa: drumul spre terenul de tenis trece pe Bulevardul Magheru. Între *Ambasador* și *Ciclop* există un debit de țigări. Aici ar fi oprit și l-ar fi rugat pe Habără să coboare și să-i cumpere un pachet de *Cișmigiu*. Nu cobora el, fiind semn de staționare interzisă. O oprire, fără părăsirea volanului, mai merge. Un pretext simplu, dar care i-ar fi dat timpul necesar sa scormonească în sac.

— Păcat că Mariana Pascu a plătit cu viața furtul primei creuzete, fu de părere locotenentul Cristian.

— A plătit cu viața, biata fată, dar nu ea a furat-o, spuse cu tristețe Aldea. Tot Pricop a fost hoțul. El a fost și ucigașul. Dosarul pe care îl am în față va fi înaintat justiției cu învinuirea de omucidere cu premeditare.

Cum s-au petrecut, deci, faptele? Pricop avea acces în laborator, pentru întreținerea, verificarea și repararea aparatelor de analiză ale cercetătorilor. A furat prima creuzetă, fără să aibă scrupule că putea fi făcută răspunzătoare și iubita lui. Deprimată, nebănuind

nimic, Mariana Pascu s-a dus seara la el acasă. Avea nevoie de încurajările unui om. De iubitul ei. Nu vă spun nicio noutate, afirmând că și nevinovații pot avea temeri. Nu mai fusese la el acasă. Pe Pricop vizita l-a surprins. Se întâlneau, de obicei, la ea. Era mai comod, căci stătea singură. O întâmplare neprevăzută a intervenit și de data aceasta. De fapt, în mai toate afacerile judiciare întâlnim câte o întâmplare neprevăzută. La plecare, îmbrăcându-și trenciul, Mariana a răsturnat, din greșeală, o statuetă de porțelan, pe care el o botezase „Zeița Fortuna". A căzut, s-a spart și, dintre cioburi, a răsărit creuzetă de platină. A urmat un tărăboi teribil. Fata era uluită. Cum, tocmai iubitul ei o furase? Reproșuri, plânsete, amenințări, până când Pricop a cerut ca răgaz noaptea aceea, să se gândească în ce fel s-o pună la loc. A promis că dacă nu-l denunță, dimineață creuzeta va fi găsită undeva, în laborator. Așa, totul se va liniști. Se putea crede că a fost o alarmă falsă.

Mariana a trântit ușa și a plecat. Pricop a alergat după ea, a condus-o cu mașina, jurându-i că la prima oră va veni s-o ia de acasă, „cu obiectul în dinți", Vor găsi ei o soluție s-o pună la loc. Când s-a întors acasă la el, a înțeles că a greșit. Lăsată singură, fata putea să aibă reacții imprevizibile. Dacă vorbea cu cineva?

Noaptea, după ce i-au adormit părinții, i-a telefonat.

Telefonul era în camera lui. I-a explicat că nu se putea odihni, că avea remușcări, rugând-o să-l primească să doarmă împreună. Avea să aducă și „obiectul”. Fata a rostit un singur cuvânt: „Vino”! Și a costat-o viața. Criminalul a luat cu el cianura sustrasă din laborator și sticla de *Martini.* Era în noaptea de miercuri spre joi. Mama lui a avut dreptate. A mai luat ceva. Imaginase o combinație care mi-a dat insomnii. Bineînțeles n-a uitat creuzeta, ca să-i demonstreze iubitei buna credință. Oricum era hotărât s-o ucidă. Au băut câte un pahar. Într-un moment prielnic, a strecurat praful ucigător. Cunoașteți efectul: moarte fulgerătoare. A urmat înscenarea. Ascultase adesea monologul imprimat pe casetofon. A lăsat începutul și a șters restul. Moartea fetei, posibilele consecințe l-au îngrozit mai mult decât și-a închipuit. De aceea a pus creuzeta la vedere. Floarea era un detaliu romantic, menit să completeze melodrama. Prezența creuzetei pe tavă făcea Sinuciderea mai veridică. Avea timp să fure altă creuzetă, după un plan mai bine chibzuit. A apăsat degetele fetei pe clapele casetofonului, pe creuzetă, pe pahar, pe sticla de vermut. Ca să găsim noi amprente.

— A uitat să facă la fel și cu cheia, a adăugat precipitat Firică.

— N-a uitat, puiule, l-a temperat Aldea. Ajungem și la cheie. Întâi mi-a fost foarte greu să dovedesc că Dinu

Pricop a venit noaptea în casa Marianei. Avea alibi. În faza aceea a cercetărilor nu mărturisise decât povestea cu sacul lui Habără. În rest, mut, neclintit. Mi-am propus să mai reflectez de unde atâta mizerie și perfidie în sufletul nefericitului ăstuia. Ca să-i spulber alibiul a trebuit să caut un martor care să-l fi văzut intrând noaptea în blocul Marianei Pascu. Am găsit altceva. Un măturător care a pus pe fugă cu târnul o pușlama ce ținea, cu tot dinadinsul, să smulgă oglinda exterioară de la o Dacie 1100. O Dacie parcată în spatele blocului din strada Arcașului, noaptea, în jurul orei două, două și jumătate. Când s-a întors măturătorul de la capătul străzii, mașina nu mai era. Plecase. Am verificat imediat oglinda mașinii lui Pricop. Fusese serios traumatizată. Un șurub smuls, suportul îndoit. Omul cu mătura a recunoscut și el mașina. Dar pe asasin tot nu-l văzuse nimeni, iar el n-a mărturisit decât în momentul în care i-am demonstrat cum a procedat cu cheia. Se apăra îndârjit. „Cum puteam ieși din casă, tovarășe maior, dacă ușa era încuiată și cheia pe tavă?" I-am spus cum badiu, de la criminalistică, a găsit pe tava neagră, lucioasă, câteva pete de vermut, amprentele victimei, câteva firicele de praf otrăvitor, dar și o înțepătură ca de ac. În jurul ei, lacul plesnise ca un geam securit. Înțepătura era doar în mijlocul cercului cheii. Nici eu, nici el n-am bănuit atunci că din cauza acestei înțepături

vom rămâne fără replică câteva momente.

Examinând broasca ușii de intrare, toată ușa și un orificiu dreptunghiular, decupat în lemnul ușii, prin care factorul poștal îi aruncă locatarei scrisorile în vestibul, am găsit câteva scame, mai mult o părere de puf textil, maroniu. Când mi-am amintit de el, mi-am amintit și de papiota cu ață maro, și de acul cu urechea mai largă pe care le căuta mama lui Pricop. Îmi bâzâia ceva în cap, dar nu am găsit explicația decât după două nopți de nesomn când, nevastă-mea, văzând cum mă foiesc în pat, m-a amenințat că se mărită cu un cosmonaut. Ăștia când stau acasă, au program obligatoriu de somn. Așa citise ea în *Magazinul.* Iată, deci, ce s-a întâmplat cu cheia! După ce Pricop și-a ucis iubita și a înscenat sinuciderea, a luat acul, a băgat ață în el și l-a înfipt în tava de lângă pat. A desfășurat ața, a scos-o prin orificiul de scrisori și a tras ușa după el. A încuiat și a expediat cheia pe ață, ca pe un cablu de funicular, până pe tava unde am găsit-o noi. Apoi a smuls ața, cu ac cu tot și... pe aici ți-e drumul. Dacă reușea să fure și a doua creuzetă și apoi să plece în cursa automobilistică internațională, ne trimitea o ilustrată din Italia. Vă mulțumesc pentru atenție!

Aldea și-a luat dosarul sub braț, pregătindu-se să ne părăsească. Asemenea unui profesor la sunetul de recreație.

În aceeași seară, stând la masă, într-un restaurant, cu paharele de bere în față, am constatat că timpul nu-l cruțase nici pe prietenul meu Ștefan. Observând că-l cercetez m-a întrebat râzând:

— Ce te uiți, vrei să vezi dacă nu mi-a ieșit vreun fir de păr negru?

Ne-am despărțit după vreo oră. Ajuns acasă, am adormit târziu. M-am gândit la multe. Am acest obicei – să proiectez pe tavanul camerei, ca pe un ecran, întâmplări din viața mea. Răscolind printre amintiri, m-am regăsit tânăr, foarte tânăr, aproape un copil, în ziua când am aflat că unul din rosturile mele pe lume va fi acela de luptător împotriva răului, a răufăcătorilor.

Abia îmi luasem carnetul de lucrător zețar și lucram la tipografia fostului ziar *Universul*. Am muncit acolo până în dimineața când, împreună cu alți tineri din tipografie, am fost chemat la sectorul I Galben U. T. C. Ne-a primit un bărbat tânăr, dar cu fața ridată și vizibil în urmă cu somnul. Îi asemuiam liniile dese întipărite pe obraz cu o hartă migălos desenată. Dacă aș fi știut să citesc pe fețele oamenilor, aș fi deslușit în viața acestui bărbat mari întâmplări. Ne-a spus că avea sarcină de partid să selecționeze din rândul utecIștilor tineri, curajoși, cinstiți, hotărâți la orice sacrificiu, care să fie propuși pentru o școală de poliție judiciară. Pentru un timp. La înființarea miliției populare, cei merituoși

aveau să continue învățătura în școlile de ofițeri. Trebuiau înlocuite cadrele corupte, de-a dreptul dușmănoase, din aparatul polițienesc burghez. Cunoștea o mulțime de lucruri despre fiecare dintre noi. Vorbea prietenos. Când ne-a servit cu țigări, n-a luat nimeni. Ne-am jenat să fumăm în fața lui. S-a uitat la noi îndelung, a tras din reverul hainei un fir de păr de cal și a început să-l ronțăie. Apoi ne-a zis să ne ducem acasă să ne gândim în liniște. După trei zile să-i dăm rezultatul. Să întrebăm de el, de tovarășul Toma Negoiță.

În drum spre casă ideea ne-a câștigat repede. Cu mintea doldora de istorii polițiste, ne-am și imaginat tot felul de afaceri senzaționale, pe care le-am fi descoperit simplu, ca „bună dimineața”. Îmi aduc aminte de Aramă, un zincograf, care se pipăia în dreptul centurii, ca și cum ar fi avut un pistol sub haină. Puști...

În ziua când a trebuit să mă prezint la serviciu, muream de emoție, dar și de curiozitate. Cunoșteam clădirea prefecturii bucureștene numai pe dinafară. Mare, solemnă, cenușie. Făcând legătura cu uniformele comisarilor, care erau la fel de cenușii, îmi închipuiam totul în această culoare. Zugrăveala încăperilor, vopseaua mobilierului, chiar și lumina care pătrundea înăuntru. Culoare lungi, pardosite cu mozaic cenușiu, tăcute, cu ceasuri pe pereți, măsurând un timp ce acolo

avea altă valoare. Toți comisarii mi-i imaginam înalți, zvelți, vorbind monosilabic, pieptănați cu cărare. Fumătorii trebuiau să aibă țigarete lungi ca ale lui Edgar Wallace. Emoțiile primei zile au atins culmea când liftierul m-a lăsat singur în fața biroului la care trebuia să mă prezint. N-am intrat imediat. Mă derutase sala. S-a răsturnat tot ce bănuiam. De unde tăcere, culoare cu pardoseală lustruită?! Gălăgie ca-n gară, fum de te usturá nările, pe jos numai chiștoace strivite.

Erau prezente două categorii de oameni. Unii care treceau grăbiți, răspundeau la saluturi, ori răcneau nejustificat; alții care salutau și fumau rezemați de pereți. Trebuia, deci, să-i socotești comisari pe cei care treceau grăbiți? Eu i-aș fi pus să poarte câte un dosar sub braț. S-ar fi deosebit mai ușor.

Uitasem de ce am venit. Mă rezemasem și eu de un perete. Am aprins o țigară. După două fumuri, a ieșit pe ușa biroului, unde aveam treabă, un tânăr palid și slab de parcă fusese presat între coperțile unei cărți enorme. Dacă s-ar fi urcat pe un cântar public, precis i s-ar fi restituit jumătate din taxă. Trecând pe lângă mine, am văzut că purta o cravată cu palmieri roșii și albaștri. A intrat în vorbă cu un tip mărunțel, foarte elegant, care până atunci citise ziarul. În afara hainelor, nu era mare lucru de capul lui. De unde să știu că-l am în față pe Lambe, marele spărgător din Capitală care tăia case de

bani cu aparatul de sudură. Eram aproape, auzeam ce vorbesc, îmi amintesc și acum de discuția lor:

— Te-ai mai gândit, nene Lambe?

Lambe făcuse ziarul sul și se bătea cu el în podul palmei. I-a răspuns în silă:

— Tudorică, tu ești foarte greu de cap. Nu înțelegi că nu-i nevoie? Am vorbit cu Georgescu și la întâi te face...

— Nu mă face, nene, ce te iei după *ăla*... Tot figura cu arestarea „la truc" mă salvează. De mata depinde.

O discuție anapoda. M-a lămurit chiar Tudorică. După vreo două săptămâni. Dacă reușeai să convingi un hoț – din ăsta mare – să se lase măcar o dată arestat de tine, se făcea o vâlvă nemaipomenită în gazete. Te mai aranjai și cu un reporter și erai un om făcut. Dacă erai agent, te făcea comisar ajutor, și așa mai departe. Am cunoscut, cu timpul, câțiva comisari despre care citisem o groază de articole frumoase în *Cotidianul* și *Momentul,* lansați cu generozitatea interesată a marilor hoți. După arestare, hoțul aranja cum să scape, și tu îi rămâneai obligat pe viață.

Atunci habar n-aveam. Am terminat țigara, mi-am pregătit hârtia prin care eram repartizat la noul meu serviciu și am intrat în birou. La prima masă lucra un bărbat în cămașă, cu figură de paracliser. Nu era pieptănat cu cărare și nu fuma cu țigaret lung. I-am arătat hârtia, mi-a oferit un scaun și mi-a zis să-l aștept

pe șef. N-am îndrăznit să mă așez. Am rămas în picioare, lângă fereastră.

Priveam strada. De sus părea mai mică și mișcările oamenilor mai încete. Se vânturau trecători, încoace și încolo, fiecare om cu rostul lui, firesc, ca întotdeauna. Cum să-i poți alege din mulțimea străzii pe cei care poartă fraudulos titlul de om?! Toți mi se păreau la fel. Așteptarea se prelungea. Nervi, slavă domnului! Nu mă băga nimeni în seamă și îmi amorțise un picior. Mă furnica și îmi venea să râd prostește. N-am râs, fiindcă a intrat în birou Ifrim, un comisar șef care se ocupa de spărgători. M-a văzut și m-a întrebat obosit:

— Câți ani ai, cocoș?

De emoție n-am răspuns imediat. A trecut cu o privire miloasă peste costumul meu de celofibră care părea atât de ieftin cât era în realitate. Din senin, mi-a dat o palmă. Ifrim a continuat calm:

— La vârsta asta furi, cocoș?

A sărit ars cel care lucra de zor și i-a atras atenția:

— Nu, domnu' șef! Dânsul e colegul nostru. A fost numit agent bugetar...

Ce figură a făcut Ifrim! Ce de scuze și-a cerut! Mă confundase cu un hoț de buzunare! Nu m-a confundat cu nimeni, mi-a spus Tudorică mai târziu. A vrut să mă umilească, să se facă haz.

Prima săptămână am purtat pistol. Pe urmă l-am lăsat

acasă, în șifonier. Atârna greu. Mama a protestat vehement. Ocolea șifonierul ca pe o sperietoare.

Nu exista prieten să nu mă întrebe ce crime anchetez. Nicio crimă. În fiecare zi duceam invitații ca un factor poștal. Două-trei ciocănituri în poartă, lătrau câinii, ieșea o femeie și eu zbieram:

— Aici stă domnu' Tănase?

— Aici, eu sunt nevastă-sa!

— Dă-i hârtia asta și să vină mâine la prefectură. Scrie acolo, pe hârtie, camera și etajul.

— Da' de ce să vină?

— O să afle dânsul...

Era dispoziția domnului chestor Georgescu să încep cu treburi ușoare. „Meseria se fură cu încetul", spunea el.

Chestorul Georgescu era un nume în prefectură. Avea faimă de om foarte cult Polițist vechi și de familie înstărită – tatăl fusese cârciumar la Pucioasa. În afară de el doar câțiva chestori mai aveau uși capitonate cu mușama și carte de vizită pe ușă. Pe a lui scria:

COSTIN GEORGESCU
— Chestor al poliției judiciare —
Doctor în drept

Litere negre, groase, pe fond alb.

Cultiva o legătură discretă cu Mimi Galenţiu, a doua solistă pe afiş la barul Arizona.

Am asistat la un spectacol al ei. Se plimba cu microfonul printre mese, aproape goală, şi cânta peltic *„Am o rochiţă din frunză de viţă"*. Nu părea tot atât de cultă ca domnul chestor Georgescu. Deşi lui de la cultură i s-a tras. A fost destituit tocmai datorită. Diplomei de doctor în drept – era falsă. O confecţionase Gogu Rizea, cel mai mare specialist în falsificarea bancnotelor de o mie.

În perioada la care mă refer, Georgescu era un şef mare şi eu îi respectam întocmai ordinele. Duceam invitaţii. Plictiseală mare. În schimb fiind tot timpul pe drumuri, vedeam oraşul.

Citeam afişele cinematografelor, cercetam pozele. Filmele cu cow-boy nu mă ispiteau. Dacă vezi un film cu cow-boy, poţi compune singur încă şase-şapte. În pauză cântau difuzoarele. La cinci din zece, numărate de mine, se auzea: „Să-mi dai surâsul, Maria".

Numele cinematografelor erau o încântare: Nisa, *Tivoli, Rex, Trianon*. În sală mirosea a creolină. Spectatorii mâncau seminţe la balcon. Sărutările de pe ecran înnebuneau galeria. Nu înţeleg nici acum de ce se striga: „Sonoruuu!" O sumedenie de aprecieri despre filmele văzute se puteau citi pe pereţii closetelor, decimaţi de o veritabilă furie epistolară.

La spectacolele de seară se înghesuia lumea. Apăreau trupele de revistă. Glume, șlagăre și dansuri la modă. În fiecare seară, mii de spectatori se prăpădeau de râs. Îmi amintesc o glumă de succes. Valetul era trimis să aducă o ceașcă de cafea, pentru tânărul pianist cu care păcătuia nevasta contelui. Valetul se împiedica pe drum, vărsa caimacul și îl înlocuia scuipând în ceașcă. Râdea lumea eu lacrimi. Unde, mama dracului, să râzi în altă parte atât de ieftin! Se cânta *Amapola, Hei-baburiba* și se dansa *Conga.* O viață artistică clocotitoare!

Trupele de revistă și agățatul de tramvaie erau bucuriile copiilor din cartierul meu. Cărau tobele și contrabasul de la *Vergu* și *Florida.* Așa vedeau gratis un film de nouă ori. Știau pe dinafară: filmele săptămânii, poezia „Câinele soldatului”, două colinde, „Sorcova” și o rugăciune.

Artiștii din trupele de revistă făceau avere și mureau tuberculoși.

Răsturnai o căruță cu bolovani pe un pod de fier ori trecea un tramvai, zgomotul era același. Urlau vânzătorii de ziare de te sculai dimineața năuc, cu impresia că ți-a țipat cineva în ureche: „Ediție specială!”.

Orașul arăta întors pe dos. Războiul era încă prezent prin tot ce lăsase în urmă. Case cu tencuiala numai găuri, cu un singur perete în picioare sau cu uși zăcând

în grămezile de moloz. Unde mai putea duce o asemenea ușă? Ferestrele goale, acoperite cu jurnal sau cu tăiței de hârtie albastră, care nu voiseră să se dezlipească după ce n-a mai fost necesar camuflajul.

Mă scotea din sărite o firmă de pe șoseaua Bonaparte. O firmă în formă de *T* culcat spre stânga. Vertical scria: *La acvila de porcelan*, iar orizontal numele patronului: *Dobrică I. Dobrică.* Firma era sfâșiată în două. Vântul clătina partea cu Dobrică, o izbea de zid, tabla scârțâia. Lăsa impresia că Dobrică se dădea cu capul de perete.

La mine în cartier (stăteam în Obor) lumea se înjura stând la coadă la gaz. La radio, se spunea clar:

„Bob, bob e-un săpun
Bob, bob, cel mai bun…”

Care Bob? Nimic nu era mai bun ca gazul în lupta cu păduchii! Tot cu gaz se alimenta și lampa Globus, care cumula două funcții: de sobă de încălzit și de mașină de gătit.

În hală și în toată piața găseai numai mălai de mătură. O bombă suflase acoperișul halei. Administrația scrisese pe pereți: „Murdăria oprită, pedeapsa cu bătaia”.

Precupeții veneau grămadă, ca în zilele bune, și jucau rișca.

Camionarii se adunau la bufetul lui Sterică, pe Avrig, țineau bicele cu capătul codiriștii în buzunar, jucau mărunt, pe loc, și cântau răgușit:

„Nu-i pâine și nici mălai,
Nu-i zahăr să pui în ceai
Nu-i făină, nici verdeață,
Cântă megafonu-n piață...”

Lăptarii și speculanții de turte cu mălai mâncau înăuntru, în salon. Vagabonzii și țăranii, afară, în jurul grătarului.

Trăiască pâinea, mama noastră! Neagră, veche, scrâșnea în dinți ca praful de cărămidă, dar căutată. Marca: Otto Gagel. Li se bulbucau ochii de poftă. Mirosea grătarul până la Calea Moșilor și scotea un fum argintiu, cu miros de mititei din carne de cal. În jurul lui pâinea se mânca goală, firește, dar pe locul ăla avea un gust extraordinar.

Nelu Buric, iaurgiul, se ruga de Sterică:

— Dă, bre, fumul și înspre mine...

Sterică, om de suflet, flutura tabla deasupra grătarului și împingea fumul în direcția cerută. Din sfert în sfert de oră, căra micii în *salon,* pe un fund de lemn. Picăturile de sânge ce se scurgeau, erau linse, hămesit, de câini. Și tutungiii mâncau mititei. Deschiseseră

debite, pe numele invalizilor de război, și se descurcau.

În fundăturile din dosul pieții locuiau numai chiriași. Să ferească Dumnezeu! Îți venea să mori în fiecare dimineață.

Într-o zi m-am plâns lui Aramă, colegul meu zincograful, că mă simt inutil ducând invitații din poartă în poartă. Mi-a spus că nici el nu o duce mai bine. Căra arestați, de la arest la cercetări și retur, pentru domnul comisar șef Ifrim, mutat disciplinar de la o chestură din provincie pentru abuzuri, mită, șantaje. În semn de recunoștință erau să-l omoare localnicii cu pietre. Acum dădea din coate să-și reconsolideze poziția. În biroul acestuia, Aramă vedea tot felul de minuni. De exemplu, intra un om:

— Să trăiți!

— Zi-i scurt!

— Știți, dumneavoastră, eu sunt ăla cu paltonul bej.

Comisarul nu știa care palton și, pentru edificare îi dădea prima palmă.

— De ce dați, domnule?

Urmau a doua palmă și întâiul avertisment sever:

— Nu fi obraznic, că-ți fac dinții praf. Spui unde-i paltonul și mai spui că l-ai furat prin spargere, că eu de spargeri mă ocup.

— Eu... am reclamat că mi s-a spart casa și mi s-a furat paltonul...

Comisarul se minuna:

— Și ce sunt eu, ghicitoare, să știu dacă ți s-a furat sau l-ai vândut?

— Dacă îl vindeam, nu făceam reclamație.

Pauză și recapitulare.

— Vasăzică, mata ești reclamantul?...

Reclamantul zâmbea vinovat, îi părea rău că l-a pus pe omul legii într-o situație jenantă.

Ușoară enervare din partea comisarului:

— De ce n-ai spus că mata ești reclamantul?

Tăcere. Enervarea creștea:

— Păi?... Ne batem joc?... Dă-ți o palmă singur, că eu nu mai am voie să te bat. Dumneata ești parte civilă...

Altădată, intrând în biroul lui Ifrim, Aramă a văzut un hoț, solid cât un hamal, întors cu spatele. Ifrim îl făcuse numai dungi. Aramă, impresionat de priveliște, s-a sprijinit de un perete. Hoțul a întors capul, curios să știe cine a intrat. Când a văzut reacția lui Aramă, l-a rugat pe Ifrim:

— Stați, dom' șef, să plece dumnealui, că moare acilea și mă târâți prin tribunale ca martor.

Ifrim avea o rezistență uimitoare. Dacă îi stârneai ambiția, era în stare să dea prima palmă în Piața Sfântul Gheorghe, la kilometrul zero, și ultima la intrarea în Câmpina. Datorită zelului său, ajunseseră să primească reclamații din ce în ce mai puține. Probabil scăzuse

numărul spargerilor.

Ce înseamnă naivitatea! Îmi imaginam comisarii ca pe niște profesori binevoitori, care fac din fiecare dosar un.

caz omenesc și se țin scai de capul tău să te întorci între oamenii cinstiți. Mai mult, asemuiam coperțile dosarelor juridice cu ferestrele, dincolo de care trăiesc oameni.

Ferestrele știu să povestească întâmplări. Se stâng și se aprind lumini. Ferestrele au bucurii sau tristeți?...

Când oamenii se nasc și mor, mai întotdeauna este prezentă și o fereastră.

Cât de clar îmi revin în memorie toate acestea. Probabil pentru că am ajuns la vârsta amintirilor. N-are dreptate Manole, prietenul meu ziaristul, când insistă atât să-mi scriu memoriile? Poate, într-o zi, am s-o fac.

„Ei, dar prea multe gânduri pentru o singură seară”, mi-am zis și m-am culcat.

Capitolul II
Sesizare despre „crima dulce”

M-am trezit de dimineață mai devreme decât aș fi vrut. A sunat cineva la ușă. Am deschis. Era o femeie monumentală, ca o statuie nedezvelită. A arătat spre un coș de papură, pe care îl ținea în mână, și m-a întrebat dacă nu vreau brânză cu smântână. Am refuzat-o, am

închis ușa și mi-am început programul de tuse tabagică. Ca în fiecare dimineață, în timp ce mă bărbieream, i-am promis chipului ce mă fixa din oglindă că de azi înainte nu mai pun țigara în gură. M-am gândit cu invidie la Ștefan Aldea care, într-o dimineață, a promis același lucru și așa a rămas. Duhnea tot timpul a mahorcă și nu mai putea să-și sărute copilul. Să nu uit să-i spun că expunerea lui de ieri a fost în genul unei cărticele polițiste scrisă de un revizor contabil...

Cum să mă îmbrac? E o toamnă confuză. Ba te încălzește un soare bun, cu lumina blândă, ba plouă și e frig. Dacă pleci de acasă în costum, te prinde ploaia și tremuri. Pleci cu pardesiu și fular, nu se clintește nici un nor, te frige soarele și faci baie de aburi.

În jurul copacilor, pe pământ, putrezesc frunzele veștede iar sus, pe crengi, alte frunze mustesc încă de clorofilă.

Am plecat la serviciu pe jos. Deși ajuns la cumpăna toamnei, soarele mai avea putere. În stradă am avut senzația că se petrecea un eveniment. Trotuarele erau invadate de copii și flori, zeci de copii, împovărați de buchete uriașe. Predominau crizantemele cu bulgării lor de petale, mici explozii albe, galbene, violete sau de un roșu stins. Pași mărunți, grăbiți, zarvă, ghiozdane cu miros puternic de vinilin și haine noi. Copiii erau vioi, vorbăreți, râsetele nu conteneau. Doar pe chipurile

câtorva se citea spaima de necunoscut, Părinții alternau între emoție și nostalgie.

Prima zi de școală! Ziua în care, așa cum a spus un scriitor, străzile miros a creioane ascuțite. Veți spune că spectacolul este același în fiecare toamnă. Pe mine mă tulbură de fiecare dată. Într-o altă toamnă am auzit un copil explicându-i mamei că frunzele cad din copac pentru că, durându-le mânuțele, își dau drumul de pe crengi.

Altceva vreau, însă, să povestesc. O întâmplare nostimă. În fața mea mergea un grup vorbind în gura mare și de-a valma. Fără voie am auzit tot ce spuneau. Erau două femei. Una în vârstă, corpolentă. Cealaltă tânără, avea trăsături asemănătoare cu ale bătrânei. Probabil mamă și fiică. Le însoțea un bărbat gras, cu mers săltăreț. Femeia tânără era mai vorbăreață.

— Vasile, n-ai uitat sendvișurile?

— Două cu șuncă, două cu unt. Sunt în ghiozdan. Și un măr, două i-ar fi prins bine copilului...

— Are, confirmă bătrâna. De n-ar uita poezia cu El Zorab. Eu l-am învățat. Poate îl întreabă. Mititelul, o să se simtă singur fără noi.

Bărbatul, după toate aparențele tatăl copilului, își tampona cu batista fruntea asudată și numai după aceea o contrazise:

— Cum adică, singur? Nu sunt atâția copii?...

— Ce ușor îți mai vine ție! Parcă n-ai ști cât e Răducu de sensibil...

Au tăcut toți, preț de câteva secunde. Mi-am închipuit că se gândește fiecare, în felul lui, la sensibilitatea lui Răducu.

Bătrâna și-a revenit prima, întrebând cu o notă dramatică în glas:

— Constanțo, Vasile, oare n-am uitat nimic?

Vasile îi dădu cele mai temeinice asigurări:

— Nimic! Absolut nimic! Robotesc de la patru dimineața...

Deodată, bătrâna s-a oprit în loc și a început să țipe ca lovită de un troleibuz în oră de vârf:

— Vasile, criminalule!...

Ceilalți doi încremeniră lângă un burlan. Bătrâna reveni sfârșită:

— Vasile!... Copilul!... Am uitat acasă copilul!...

Am râs până în poarta miliției. La intrare, ofițerul de serviciu m-a anunțat că trebuie să mă prezint la tovarășul colonel Toma Negoiță.

Șeful meu părea sau era obosit. M-a privit cu ochii mijiți, făcând, parcă, un efort să mă recunoască.

Răspunsul la prezentarea mea reglementară a fost un:

— Bună dimineața, mânzul.

— Nu mi se mai potrivește de mult, tovarășe colonel, am precizat eu. Mânz cărunt.

— Ce vorbești? Ăsta e părul tău? Am crezut că porți perucă.

— Nu. Alb cum e, e părul meu.

— Al meu s-a dus. Stai jos, mânzul. Nevastă-mea, când vrea să mă alinte, îmi zice Kojak.

— Sunteți obosit sau mi se pare?

— Nu! Mă necăjesc niște dureri de cap. Din ce în ce mai des, văd perdele albe.

— Cum, perdele albe?

— Adică, așa, văd ca prin ceață. Mi se strică „sharful". Mi se pare că ăsta e cuvântul folosit în cinematografie pentru imaginile neclare.

— M-am întâlnit cu doctorul Grigoriu. Era îngrijorat pentru dumneavoastră.

— Doctorul ăla de vânătăi...

Grigoriu era medicul legist cu care colaboram de multă vreme. Colonelul îi spunea „doctorul de vânătăi", pentru că în atribuțiile lui intră și eliberarea certificatelor medico-legale pentru loviri, contuzii etc. Glumea colonelul meu. De fapt avea pentru doctorul, Grigoriu o veche și statornică stimă.

— De câte ori ai fost tu la un doctor și ai aflat că ești perfect sănătos? m-a întrebat mucalit colonelul.

— Bine, dar...

— Niciun bine, niciun dar. Dacă ții neapărat să dădăcești pe cineva, îl ai pe Firică, locotenentul abia

venit de la școala de ofițeri. Apropo de școala de ofițeri. Te-au solicitat cei de-acolo să ții o prelegere despre eroii noștri, ai miliției. Pe unii doar i-ai cunoscut, cu alții ai lucrat. Cunoști împrejurările în care și-au jertfit viața. Nu-ți indic cum să-ți susții expunerea, dar vreau să mi se confirme că au făcut cea mai bună alegere invitându-te pe tine.

— Am înțeles, tovarășe colonel.

— Sunt convins. Punctul doi. Mi s-a raportat că Sandu Precup... știi care?

— Cel cu spargerea de la unitatea C.E.C.

— El! E liber... Mi s-a raportat că dă târcoale pe la agenția internațională Tarom. A studiat clădirea pe dinafară, și-a făcut de lucru înăuntru. Să nu spui că a intrat să-și ia bilet pentru Las Vegas...

— Nu se duce el așa departe...

— Tocmai. Îl chemi, vezi dacă lucrează undeva, dacă nu, să fie ajutat să se încadreze. Îi atragi atenția să se astâmpere, că stăm eu ochii pe el. Cheamă-l cu nevastă-sa. Când a fost afacerea cu C.E.C.-ul mi-a plâns pe la ușă. Să aibă grijă de el, să nu mai facă vreo prostie. Știi ce?... Nu-i chema aici. Du-te tu la ei. E mai bine. Acasă fiecare discută mai deschis.

— Așa o să fac!

— Să nu-mi spui că e un fleac și că trebuia să trimit pe cineva cu grad și funcție mai mică.

— Niciodată. Un om nu e un fleac.

— Nu, nu e!... Punctul trei. Îți mai amintești de Emil Vameșu? A fost amestecat în „crima dulce”.

— „Crima dulce” a fost cazul meu. Îmi pare rău că ați uitat.

— N-am uitat. Te-am felicitat atunci și am pus-o și pe nevastă-mea să-ți facă tort cu alune.

— Recunosc verbal și în scris... Mai trăiește Vameșu?

— E bătrân, trăiește, dar sunt curios cum și din ce? Învârtea, parcă, niște treburi cu ghicit, cu spiritism...

— Da!... Ce-a mai făcut?

— Când afli, te prezinți aici și mă informezi... Știi ce memorie are maiorul Aldea, nu?

— Computer!

— Bun... Aseară a fost să-și ia nevasta de la serviciu.

— Lucra la un oficiu poștal, pe strada Mărgineni.

— Tot acolo lucrează. A așteptat-o să-și termine treburile. Între timp a intrat în oficiu un individ. Aldea susține că semăna cu Vameșu.

— Dacă Aldea spune că semăna, era Vameșu. Nu-l confundă nici dacă are un frate geamăn.

— O să te miri, poate, de ce îți înșir toată istoria, Vameșu a descuiat o căsuță de „post restant”, a luat de-acolo un vraf mare de scrisori și a plecat. Multe. După Aldea peste patruzeci de scrisori.

— Poate face un schimb de locuință sau vreo vânzare

cumpărare prin mica publicitate.

— Ai răbdare, mânzul. Cutiile poștale pentru naica publicitate se închiriază numai pe zece zile. Vameșu a închiriat-o de aproape o lună și primește o corespondență mai mare ca a I.C.R.A.L.-ului.

— Doar nu vă temeți că ghicește „prin corespondență”.

— Eu nu mă tem de nimic. Dacă e ceva necurat în istoria cu scrisorile, să se teamă el.

— Am să mă ocup...

— Nu, tu! Ai un „mânz” acolo. Pe locotenentul Firică.

— Să se ocupe Firică de un vulpoi ca Vameșu?

— Atunci roagă-l pe Vameșu să aștepte să ne reciclăm cadrele...

— Observ că azi n-au fost cazuri grave pe agenda dumneavoastră.

— Grav e că mai sunt. Abia aștept să rămână file albe și să copiez pe ele rețete de ceaiuri medicinale, pentru uzul bătrânilor.

— Cât timp îmi acordați să rezolv toate sarcinile primite azi?

— Ca de obicei, zece minute...

Cunoșteam răspunsul. Am întrebat numai ca să-i fac plăcere colonelului meu... De ani de zile îmi acorda, generos, cele zece minute, indiferent cât ar fi fost de complicat cazul. Glumea, firește. La început, când mi-a

dat primul termen de zece minute, mi-a explicat:

— Stăm nedrept de puțin pe planetă, mânzul. Să facem mult. Dacă ar fi după mine, aș vrea viitorul pe loc. Nu se poate. Atunci, măcar să-i grăbim apropierea.

Am înțeles că întrevederea cu colonelul Negoiță se terminase și m-am ridicat să plec.

— Stai! m-a oprit cu degetul. Pentru că am vorbit de „crima dulce”, ar merita să povestești cazul la „universitatea” aia a voastră. Îți dau ordin să te lauzi. Mi-a plăcut cum ai lucrat.

— Lăsați pe mine, tovarășe colonel.

La plecare și-a mijit din nou ochii și a apăsat cu două degete la rădăcina nasului. A încheiat discuția cu un zâmbet și cu expresia lui favorită:

— La muncă, frați aviatori!...

N-am priceput de unde venea acest „frați aviatori”. Nu fusese neam de neamul lui aviator. Pur și simplu așa-i plăcea să zică.

Cât de drag mi-era omul ăsta cu fața ridată. Câte lucruri mă legau de el. Oameni ca el trec prin lume înfrumusețând-o. El m-a ales pentru munca pe care o fac de atâția ani, atunci, când eram doar proaspătul zețar Tudor Cosma.

Mi-a devenit apoi șef, dascăl, frate, prieten și părinte. Sunt foarte mulțumit că face parte din viața mea. Dacă l-aș asculta pe Manole, ziaristul, care ține morțiș să

devin autorul „memoriilor unui polițist”, multe capitole ar fi dedicate, firesc, colonelului meu...

Ce vești de taină or fi ascunzând scrisorile lui Vameșu?... Au trecut ani de când l-am anchetat... Poate ar trebui să revăd dosarul... Nu-i nevoie. Succesele profesionale ți le amintești ca și cum s-ar fi petrecut săptămâna trecută.

Ciudata poveste a început în anii de după înființarea miliției populare. Absolvisem o nouă școală și purtam o uniformă albastră, frumoasă și nouă, de locotenent de miliție.

Toma Negoiță, pe atunci căpitan, s-a războit cu toți șefii pentru a mi se încredința acest caz.

Nu se știa că va fi atât de complicat. Negoiță era de părere că a venit timpul să-mi dau examenul „de maturitate”. Un examen la care ești obligat să reușești.

— La examenul ăsta, mi-a atras atenția Negoiță, nu există o altă sesiune în care să-ți dai corijențele. Să-ți fie clar, mânzul...

Într-o zi friguroasă de toamnă, cu ploaie măruntă, o zi din aceea în care îți vine să spui „plouă peste viața mea”, a intrat în biroul meu o femeie în doliu, dorind să-mi vorbească. De sub o năframă neagră, părul de un alb sclipitor părea o pată de lumină. Mi s-a adresat cu o perfectă stăpânire de sine. Nu s-a pierdut în amănunte.

— Tovarășe locotenent, eu sunt mama doctorului

Gabriel Olteanu. Am venit la dumneavoastră pentru că sunt convinsă că fiul meu a fost ucis. Tovarășul căpitan Negoiță m-a asigurat că, dacă se va adeveri acuzația mea, veți răsturna pământul ca să se facă dreptate.

Mă privea insistent, căutând să afle pe chipul meu o confirmare. I se părea, probabil, că toată lumea știe câte ceva despre moartea fiului ei și că i se ascund adevăratele împrejurări. Firește că nu știam nimic. Era prima oară când auzeam numele doctorului Olteanu. Am reacționat în consecință:

— Iertați-mă, dar sunt obligat să vă atrag atenția că faceți o declarație extrem de gravă... Ca să nu mai vorbim de dovezile pe care ea le comportă...

I se citea în priviri că socotea neștiința mea o ipocrizie.

— Ce dovezi?... De ce nu i-au făcut autopsia? Ce îi tot dădeau zor cei de la spital că Gabriel era bolnav?... Eu știu cel mai bine!

— Ați cerut dumneavoastră să i se facă necropsia?...

— Bineînțeles!... Și încă foarte stăruitor...

— Cui v-ați adresat?

— Doctorului Leonte, prieten bun cu Gabriel. M-a privit ca pe o nebună. Susținea întruna că diagnosticul e clar, că fiului meu nu-i plăcea să fie îngrijit de medici, că nu suporta nici măcar o injecție... Și atunci, spunea el, autopsia ar fi fost un act de impietate.

— Unde lucrează doctorul Leonte?

— La clinica „Profesor doctor Bogdan Argeșeanu”!

— Bine, dar cine ar fi avut interesul să-l omoare pe fiul dumneavoastră.

— Nu știu! De aceea am venit la miliție. Dacă s-ar mai putea face acum autopsia...

După plecarea ei, nedumerirea mea a sporit. De obicei rudele apropiate ale decedatului se opun vehement necropsiei. Și acum, o mamă îmi cerea nici mai mult, nici mai puțin decât exhumarea cadavrului fiului ei. Cum de i-a încolțit în minte o bănuială atât de gravă? O copleșise, desigur, desperarea, revolta pentru moartea unicului fiu. O moarte care, judecată cu inimă de mamă, i se părea tragică și nedreaptă. În fața morții celor dragi oamenii reacționează divers, dar subiectiv.

În ziua când mi-a murit o ființă iubită, mi s-au părut razele soarelui o lumină indecentă prin care cădeau păsări ucise. Aș fi pălmuit toate zâmbetele, verticalitatea arborilor mi se părea o necuviință. Mi-aș fi încărcat pistolul cu toate neliniștile și durerile mele, ca să împușc zilele care aduc în lume răul.

Știu pe cineva care, după ce i-a murit copilul, a încercat să ucidă un om nevinovat. S-a întâmplat într-un decembrie, la fostele „Galerii Lafayette” de pe Calea Victoriei. Un funcționar pașnic al magazinului le spunea povești copiilor veniți cu părinții după cumpărături. Avea tradiționala costumație a lui Moș

Gerilă. Nimerindu-se în magazin, tatăl îndoliat, într-un moment de întunecare a minții, s-a repezit să-l sugrume.

În cazul mamei lui Gabriel Olteanu, oare ce gând a declanșat bănuiala omorului? Ce amănunt ciudat?

În mai toate cazurile asemănătoare sunt posibile patru ipoteze: moarte naturală, accident, sinucidere sau crimă. La început toate par la fel de posibile. Pentru descoperirea celei adevărate sunt necesare eforturi chinuitoare, îndelungate. Alteori, este de-ajuns un mic amănunt.

Care va fi însă detaliul revelator în cazul de care abia luasem cunoștință? Și se va ivi unul?

Pentru a putea cere Procuraturii exhumarea cadavrului, aveam nevoie de date convingătoare. Trebuiau cercetate, în primul rând, actele medicale care constatau decesul lui Gabriel Olteanu. Deocamdată, ipoteza numărul unu era moartea naturală.

Primele verificări impuneau prezența medicului legist. El a fost de părere că numai necropsia putea confirma sau infirma diagnosticul inițial. Procuratura a admis cererea noastră.

Am avut o discuție interesantă despre rezultatele necropsiei cu doctorul Octav Grigoriu. Îmi era prieten din timpul studenției sale. Dacă m-ar pune cineva să-l descriu, l-aș asemăna cu ofițerii de marină (înalți,

atletici, fermecători, cu uniforme albe, care cădeau impecabil) din filmele cu Humphrey Bogart.

În timpul convorbirii, doctorul Grigoriu m-a agasat. Nu se așeza pe scaun ca oamenii. Se rezema de câte un birou și vorbea cu ochii pe fereastră, lăsând impresia că nu bagă de seamă dacă-l asculți. Mă mai enerva și faptul că își răsucea câte un nasture de la haină până pocnea ața. Apoi începea în sens invers. Aș fi dorit, foarte mult, să i se rupă nasturele, măcar o singură dată.

— Așadar, începu el, examenul sumar al tegumentelor lasă să se vadă urmele unor înțepături numeroase pe coapse și antebraț. Probabil injecții...

— Asta corespunde cu declarațiile colegilor de spital. Olteanu suferea de ficat și își calma crizele cu morfină.

— Vorbe!...

— Nu înțeleg ce vrei să spui!

— Am găsit, într-adevăr, leziuni pe ficat, dar numai cele provocate de otravă!

— Stai așa! Care otravă?...

— Vrei formula?

— Nu, vreau să știu dacă, după părerea ta, Olteanu a fost otrăvit?

— Cam așa ceva! Sau s-a sinucis. În orice caz, până în ziua morții era la fel de sănătos ca oricare dintre noi.

— Sănătos? Și înțepăturile?

— Nu știu, mister. Îți las satisfacția să-l descoperi tu...

— Te rog să te uiți la mine când vorbim. Ce dracu', nu merit nicio privire?

— Ba da!... Dar mă enervează că nu te pot ajuta mai mult. Aș vrea... Mă întrebi cu lăcomia unui crocodil... Ce să-ți spun, Tudore?... Zici că Olteanu își făcea injecții cu morfină? Nu se cunoaște! Ciuruit cum e, ar fi însemnat să-și introducă o cantitate uriașă de stupefiante în organism. Asta ar fi lăsat urme, ar...

— Dar își făcea injecții?

— Pot să jur!

— Cu ce anume?

Doctorul nu-mi răspunse. Se chinuia să-și aprindă țigara cu o brichetă care refuza să-l asculte. Se confirma încă o dată faptul că bricheta a fost inventată ca să sublinieze importanța chibritului. N-am văzut o brichetă care să se aprindă la prima declanșare. În sfârșit, țigara a început să fumege. Am reluat întrebarea:

— Cu ce crezi că-și făcea Olteanu injecții?

— Tudore, fii rezonabil, m-a rugat Grigoriu. De unde vrei să știu? M-am întrebat și eu... Am exagerat când ți-am spus că Gabriel Olteanu era perfect sănătos. I-am găsit o nișă la nivelul duodenului...

— Ce înseamnă asta?

— Că suferea de ulcer duodenal... Poate și-a făcut injecții cu un antispastic. De exemplu papaverină.

Ce efect are?

— Dozele mari pot provoca somnolență, greață și vomă, amețeli, cefalee, aritmii, colaps, deprimarea respirației. Este necesară prudența.

— Poate că...

— Poate că... nimic. Eu i-am găsit pe ficat leziuni provocate de otravă... Ce-ai rămas așa? Arăți ca o varză umplută cu... gânduri.

Am vrut, mai întâi, să mă cert cu el. Apoi să mă vait că era primul meu dosar serios, că am intrat într-o halucinantă partidă de șah, în care piesele cu care jucam sunt oameni. Nicio piesă nu putea fi sacrificată. Am început să număr în gând. Am zis: „Zece” și am plecat.

Intrigat de părerile doctorului, am făcut o vizită la spitalul unde lucrase Gabriel Olteanu. Omul cel mai potrivit pentru relații mi s-a părut a fi asistenta lui. O femeie atât. De cumsecade, încât aș fi vrut să mănânc pâine făcută de mâinile ei. Am stat de vorbă chiar în laboratorul defunctului.

— De la moartea bietului domn doctor n-a mai intrat nimeni aici. N-avem alt medic specialist. Musai să aducă pe cineva, m-a informat asistenta.

Cuvintele ei erau străbătute de un regret sincer. A îmbrățișat totul cu privirea, supărată, parcă, pe fiecare obiect din încăpere, mirată că masa stătea tot lângă fereastră, că stativele cu eprubete aveau aceeași aliniere, că toate erau ca înainte, ca și cum obiectele ar. Fi fost

vinovate de trădare. Între zidurile înalte ale laboratorului, între mobilele albe și austere, asistenta părea și mai mică, și mai slăbuță decât era în realitate. O biată bătrânică, încredințându-ți o durere. Am simțit nevoia s-o întreb cât de bine s-a înțeles cu doctorul Olteanu.

— Mai bine nu se putea. Era un om tare bun. Numai când avea crize...

— Ce se întâmpla când avea crize?

— În vremea din urmă avea crize dese. Se liniștea numai cu injecții.

— Dumneata i le făceai?

— Nu lăsa pe nimeni să pună mâna pe el. Și le făcea singur.

— De ce boală suferea...

— O să credeți, n-o să credeți, dar nu mi-a spus. Sigur că l-am întrebat, dar mi-a răspuns în glumă că un medic este obligat să păstreze secretul profesional, chiar și în cazul când este propriul său pacient. Până la urmă am auzit eu câte ceva. Doar stăteam între doctori. Cred că avea crize hepatice.

— Dar fiolele, ce făcea cu fiolele?

— Le arunca aici, în cutia asta!

— De când n-a fost golită?

— De când s-a prăpădit domnu' doctor.

— Te superi dacă te rog s-o golim acum?

— Nu sunt eu așa de supărăcioasă... Poftim!... Țineți dumneavoastră puțin de capac... Astea sunt?

— Astea!

— Ce scrie pe ele?

— Nimic! M-am uitat și eu într-o zi, de ce să mint.

— Pot să iau una cu mine?...

— Păi sunt toate sparte!

— Cu atât mai bine. O învelim frumușel în hârtia asta și poate îmi va fi de folos...

— Dacă vreți dumneavoastră...

— Dar te-am reținut destul... A, să nu uit! Fii bună și dă-mi și câteva rețete în alb.

— De pe masa lui domn′ doctor?

— De acolo... Ce antet au?

— Al nostru, al spitalului nostru. Clinica „Profesor doctor Bogdan Argeșeanu”. Să n-avem necazuri că v-am dat rețete în alb...

— N-o să ai! Îți mulțumesc!... în ultimul timp Olteanu mai dădea consultații?

— Foarte rar. Lucra mai mult în laborator. Îl ajuta pe domn′ doctor Leonte.

— Cercetări, studii?...

— Da, un medicament nou...

Întors la birou, am trimis fiola, spre examinare, laboratorului nostru. Rezultatul: literele de pe fiolă au

fost șterse cu un tampon de vată îmbibat cu acetonă. Picătura de lichid care mai stăruia pe fundul fiolei s-a dovedit a fi cacodilat de sodiu.

A trebuit să iau iarăși legătura cu doctorul Grigoriu. L-am rugat să vină la mine și l-am întrebat grăbit:

— Spune-mi ce e cacodilatul de sodiu?

— Mă, tu dai admiterea la medicină și te ascunzi de mine.

— Hai, zău, spune!...

— Un întăritor nervos. Apă de ploaie.

— Așadar, n-are nimic comun cu morfina...

— Nici gând! Din astea îți poți face și tu câte vrei.

— Știi că devine interesant? Vasăzică...

— Îți cam place vorba asta...

— Care?

— Vasăzică.

— Ai dreptate, uneori mă repet... Vasăzică...

Am izbucnit amândoi în râs.

Văzând pe biroul meu rețetele în alb, Grigoriu m-a privit întrebător.

— Nici eu nu știu bine de ce le-am luat. Am observat că erau prea multe. Asistenta mi-a spus că doctorul Olteanu dădea foarte rar consultații.

— Mă rog, nu mă bag. De ținut minte, însă, că doctorul Olteanu lăsa să se creadă despre el că e bolnav și că își face injecții cu morfină.

— De ce ținea să treacă în ochii colegilor drept bolnav de ficat?

— Nu cred că-ți pot răspunde. Ghicitoarea mea a devenit indisponibilă până la prima amnistie.

— Ai un haz... Bine îți zice Negoiță „doctorul de vânătăi”.

— Te-ai făcut colțos, „tenente”. Eu zic să te porți frumos cu mine. Poate o să mai ai nevoie să te ajut să cumperi trandafiri... Pa, craiule...

Grigoriu a plecat râzând. Istoria cu trandafirii s-a întâmplat cu ani în urmă, când i-am mărturisit, confidențial, că îmi plăcea grozav Monica, vânzătoarea cu părul blond-argintiu, de la florăria din colțul străzii lui. În adolescență eram atât de timid, încât, vorba mamei, aș fi roșit și în fotografie, dacă s-ar fi uitat vreo fată la ea. Nu-mi venea nicio idee cum să procedez s-o cunosc pe Monica. N-aveam altă soluție decât să apelez la ajutorul prietenului meu Octav Grigoriu, băiat descurcăreț, cu un succes teribil la fete.

L-am invitat pe Grigoriu la vodcă și babic la un „Lacto”. I-am descris amănunțit situația tragică în care mă aflam. După ce a chibzuit temeinic, a ajuns la o concluzie demnă de filosofii antichității.

— De ce crezi tu, m-a întrebat, că fata asta, Monica, și-a ales ca loc de muncă o florărie și nu s-a făcut stewardesă?

N-am deschis gura, l-am lăsat tot pe el să vorbească: – Să-ți spun eu de ce! Pentru că îi plac florile. Asta e punctul ei slab. Deci atacăm cu flori! Pricepi?... Te duci în piață și iei flori de la o mică producătoare, brunetă. Oricum, sunt mai frumoase și mai proaspete ca la florărie. Iei trandafiri. Roșii dacă o iubești, albi dacă dorești o prietenie curată, galbeni dacă ești verde de gelozie. Sau, mai bine, iei câte unul din fiecare culoare, ca să priceapă că ești într-o situație soră cu moartea. Pe urmă te duci cu trandafirii la ea și-i spui că Dumnezeu a făcut duminica după înfățișarea ei... Te prezinți, îi ceri numărul de telefon, și... vezi tu cum se leagă discuția mai departe... Pariez că va fi un „coup de foudre".

M-am despărțit de Grigoriu. Îmbărbătat am plecat direct în piață. N-am găsit decât trandafiri roz. Mai rău a fost cu foița de ambalaj. Florăreasa terminase stocul și a împrumutat un petic de hârtie de la colegul cu taraba de brânzeturi. Am refuzat ambalajul, fiind necorespunzător, și am plecat cu florile în mână. Când am zărit-o pe Monica prin geamul florăriei, a început să-mi bată inima nebunește. În florărie nu era lume. Dar nu aveam curaj să intru. Noroc că a apărut, ca din pământ, Grigoriu, care m-a luat la rost.

— Dacă te mai învârți mult, vine ora închiderii și se apucă de monetar. Înainte!

Pierit de emoție am intrat în florărie. M-am apropiat

de Monica. Nu m-a băgat în seamă, fiindcă bătea cu un papuc în mașina de marcaj, care, pesemne, se defectase.

Într-un târziu m-a observat. I-am întins florile înfrigurat. Fata le-a luat plictisită, le-a pus staniol, ferigă, le-a înfășurat în foiță vernil și mi s-a adresat cu glasul ei catifelat:

— Nouă lei, trei fire, plus un leu verdeața, vă rog...

Am plătit și am plecat năuc.

La întâmplarea asta s-a referit tânărul, când mi-a amintit de trandafiri.

După ce Grigoriu a plecat din biroul meu, m-a chemat căpitanul Negoiță, care m-a ajutat să fac un plan minuțios de audieri. M-a sfătuit să culeg, mai întâi, date despre felul în care a trăit doctorul Olteanu.

Am început cu audierea fostei lui soții. O femeie foarte atrăgătoare. La prima vedere făcea impresia unei femei ideale pentru o căsnicie. Nu o „nevastă” în sensul ironic al cuvântului, ci o femeie cu care fiind căsătorit poți stârni invidii. Cu toate astea, am aflat că n-a avut o căsnicie fericită. Din mărturisirile pe care mi. Le-a făcut, am reținut că, în ultima vreme, soțul ei devenise foarte irascibil, grosolan chiar, ajungând până acolo încât în vreo două rânduri a ridicat mâna s-o lovească.

— Aveam senzația că duce o viață dublă, mi-a spus Paula Olteanu.

— Vă gândiți la o altă femeie?

— Nu... nu știu nimic.

— Ce anume v-a sugerat că ar duce o viață dublă! Ce înțelegeți prin asta?

— Poate că nu m-am exprimat bine... Se purta altfel decât înainte... Părea preocupat de ceva, neliniștit... Nu mai avea deloc timp liber... Uneori se împiedica de mine prin casă. Parcă se mira că mă găsește acolo. Era acasă numai prin prezența fizică. Nu mai aveam comun decât domiciliul... Mă simțeam inutilă...

— N-ați încercat să vorbiți cu el?

— Am încercat în câteva rânduri, dar a refuzat să-mi dea vreo explicație. I-am propus să divorțăm. N-a vrut, mi-a cerut să am răbdare că își va reveni...

— Din ce să-și revină?

— Tocmai asta n-am aflat.

— Poate că era obosit, prea solicitat de cercetările la care lucra în laborator...

Ca și cum n-ar fi auzit întrebarea, Paula Olteanu își privea lacul de pe o unghie cu o atenție exagerată. Am observat că mâna îi tremura ușor. Mi s-a părut speriată. Pentru că răspunsul ei se lăsa așteptat, am încercat să reînnod firul.

— Dumneavoastră cunoașteți cel mai bine viața lui...

— Tot ce am știut v-am spus, tovarășe locotenent! Nu cred că vă mai pot fi de folos cu ceva...

Am lăsat-o să plece, păstrând convingerea ea-mi

rămăsese datoare cu unele detalii. Nu trebuia să forțez nota. Atât a vrut ea să-mi spună despre fostul ei soț. Cum să aflu ce mi-a ascuns?... Între ceea ce vrem și ceea ce reușim este întotdeauna un decalaj. Nu vedeam încă nici*o* soluție. M-am mărginit deocamdată la unele investigații prin vecini. Ceva am reușit eu să aflu. M-a ajutat o vecină a soților Olteanu. O femeie în vârstă, cam rea de gură.

Când am ajuns să discutăm despre soția doctorului Olteanu, a clătinat din cap cu reproș.

— Adică, să n-o știu eu pe madam Olteanu? Păi stă două case mai încolo. Altminteri femeie curățică. Pantofi, pantofi, rochie mereu alta, mașină, mașină...

— Care mașină? Doctorul Olteanu nu avea mașină.

— Dumnealui nu, săracu! Avea altcineva, care o aștepta...

— Cine?

— Păi mi l-a prezentat?... Nu zic, era bărbat bine, dar pe lângă dom' doctor arăta ca ceasul rău...

Întreaga destăinuire a Paulei Olteanu îmi apărea dintr-alt unghi. Ce putea fi mai demn de luat în seamă decât prietenul soției unui om asasinat? Am încercat să aflu cât mai multe amănunte.

— În ce relații sunteți cu doamna Olteanu?

— Bună ziua... bună ziua... De ce mă întrebați? Unde v-am spus c-o lua fantele ăla cu mașina?... N-am zis-o

cu râcă... Eu cred că nu e o femeie rea, dar o fi slabă la refuz...

Era să pufnesc în râs, dar mi-am mușcat buza. Am continuat:

— Vă amintiți cum arăta mașina?...

— Foarte frumoasă! Albastră!

— Șiiți, cumva... adică de unde să vă pricepeți dumneavoastră...

— La ce, maică?

— La mașini. Voiam să vă întreb dacă aveți cumva idee ce marcă era mașina?

— Ba știu. Jenică, bărbatu-meu, zicea câteodată: „Ia uite-o pe madam Olteanu, iar a întins-o cu Skoda”.

— Era deci o Skoda!

— Păi?...

— Nu ați reținut, cumva, numărul ei...

— Dracu’ s-a uitat la număr?... Da’, ia stai... Nu vreți să vă servesc cu o dulceață de coacăze? Sau o gustare, că nu suntem din ăia care mănâncă pe jurnal.

— Nu, mulțumesc. De altfel, trebuie să plec.

— Să fi știut eu că vă interesează mașina și nu-i nici Jenică acasă... Trebuie să fie la cârciumă, găsi-l-ar junghiul... Bea ăsta ceva de speriat, domne’ ofițer. Tot ce-i pui în față. Și petrosin! Nu puteți să-l chemați la dumneavoastră, acolo, să-i băgați frica în oase?...

— Nu cred că putem!

— Nu puteți... Dar dacă trece unu' pe roșu, îi luați polu', nu?... Ia stai. Mi-aduc aminte că mi-a zis al meu, odată: „Uite, Tinco, ce de cinciuri are ăla la numărul mașinii. Parcă-i carnetu' de note al lui fii-tu!"

Datorită glumei lui Jenică am reușit să identific relativ repede automobilul. Era vorba despre Skoda cu numărul 1-B-5255, aparținându-i lui Silviu Leonte, de profesiune medic. În dosarul său era consemnată și o contravenție recentă.

Mi s-a părut oportună o nouă întrevedere cu Paula Olteanu. I-am dat telefon acasă. Auzindu-mi vocea, s-a arătat mirată. Ba chiar neplăcut impresionată. Mi-a promis că vine. Am simțit în vocea ei o notă de alarmă.

A sosit mai repede decât speram. Graba asta însemnă și curiozitate. Ajungând să discutăm despre doctorul Leonte, a bănuit că știu unele lucruri. Asta am și vrut. I-am părut mult mai informat decât eram în realitate. Mi-a relatat o discuție care a avut loc între ea și Leonte, cu trei zile înainte de moartea doctorului Olteanu. Am ascultat-o cu atenție. După spusele ei, discuția s-a desfășurat astfel:

— Paula, sincer vorbind, cred că rostești cu prea multă ușurință cuvântul „divorț".

— A devenit un imperativ, Silviu.

— De câți ani ne cunoaștem noi, Paula?

— Ai nevoie de amintiri?

— Să-ți spun eu de când ne cunoaștem: de pe vremea când actualei doamne Olteanu i se spunea „aia mică, dintr-a opta”... Te conduceam până în poarta casei, seara, și îți recitam din Shakespeare: „E atât de tristă despărțirea, încât ți-aș spune noapte bună, până în zori...”

— Nu știu unde vrei să ajungi, dar retrospectivele romantice sunt partea ta slabă.

— Noi am fost întotdeauna foarte buni prieteni... Numai prieteni, nu-i așa, Paula?...

— Suntem!

— Se cuvine, deci, să-mi acorzi un minimum de încredere.

— Ce vrei să fac?

— Nu te grăbi să divorțezi. Am credința că fără tine Gabriel ar fi... nu știu ce... ceva fără importanță, în orice caz.

— Mă obligi la confidențe dezagreabile!

— Muncește mult. E toată ziua în clinică. Îi sunt îndatorat, mă ajută cât poate. Îl pasionează cercetările mele, e numai suflet...

— Te-a rugat să-mi spui toate astea?...

— Nu, dar a simțit că se întâmplă ceva cu tine. M-a rugat să mă ocup, din când în când, de timpul tău. El știe bine cât de dreaptă și de albă e prietenia noastră...

— Se poartă bizar.

— Nu te poți purta în fiecare zi ca un îndrăgostit. Oamenii mai și obosesc...

— La el au obosit sentimentele!

— Ești nedreaptă!

— Silviu!... De fapt nu-ți spun un secret teribil... Nici eu nu-l mai iubesc pe Gabriel. Purtarea lui a fost pentru mine o mare lovitură...

— Nu ireparabilă, Paula. Se spune că rezistăm loviturilor fiindcă trecutul ne apără dintr-o parte și viitorul din cealaltă.

— Ce viitor mai am eu alături de Gabriel?... Gabriel a fost pentru mine ca un peron de pe care numai speranțele mele au luat trenul... Un tren către nicăieri...

— Vorbești într-un fel foarte curios. Nu cumva cu vorbe de împrumut?

— Nu, nicio grijă. Pricep insinuarea... Silviu, tu ești un om tare bun, un prieten admirabil, dar să nu mai primești niciodată funcții de mediator. Eu și Gabriel suntem de mult doi străini. Ne vom despărți...

— Iartă-mă, dar ați înnebunit amândoi!

— Un diagnostic neclar pentru un medic atât de bun... Și ce-ai vrea să-mi propui?

— Să te gândești bine!

— Ce știi tu despre Gabriel?

— Că este un om!

— Un om!... Un om!... Ce fel de om?...

— Poate voi avea cu adevărat nevoie cândva să mă ajuți.

— Firește, în orice împrejurare, Paula...

Interogarea doctorului Leonte se impunea de la sine. Mă încerca o senzație, mai întâi, nelămurită, apoi din ce în ce mai precisă că adevărul înaintează, se adună înspre punctul de centru și că în centru mă aflam eu. Înaintam încet, dar sigur.

Am socotit că este mai bine să mă duc la spital. A trebuit să aștept o jumătate de ceas până când a ieșit dintr-o ședință. Pentru starea de spirit în care mă aflam, mi se părea că timpul se scurgea teribil de greu. Am măsurat coridorul de la un capăt la celălalt, am numărat dalele negre din pardoseală, apoi pe cele albe; am citit, de două ori, un articol de la panoul de popularizare, despre profilaxia bolilor de piele. Afară era soare. Razele strecurate prin geam desenau zone de lumină. M-am apropiat de o fereastră și am privit, minute în șir, un îngrijitor care spăla cu furtunul bustul de bronz al lui Lavoisier. Lucra cântând. Cuvintele răzbăteau până la mine:

„Am avut un os și-o pâine,
Am hrănit un om și-un câine.
Câinele mă recunoaște
Omul nu mă recunoaște

Și mă-ntreb și azi și mâine
Care-i om și care-i câine?...”

Gazonul din curte era cutreierat de toamnă. De pe copaci alunecau, istovite, culorile.

Undeva, în spatele meu, s-a deschis o ușă. Am întors capul la timp ca să văd năpustindu-se pe coridor o trâmbă de fum de țigară. După ea au ieșit o mulțime de oameni în halate albe. L-am întrebat pe unul dintre ei care este doctorul Leonte și mi-a arătat un bărbat înalt, surprinzător de tânăr, cu părul tuns scurt, ca al unui recrut. Era unul dintre oamenii la care vârsta nu se cunoaște niciodată. Fără halatul de medic l-ai fi crezut, mai degrabă, jucător de polo. Stătea de vorbă cu cineva. Am așteptat până a rămas singur și m-am prezentat. A primit posac vizita mea, explicându-mi că se grăbește să ajungă la un sanatoriu din apropierea Bucureștiului. Astfel, discuția noastră a avut loc pe drum, în mașină. O Skoda albastră.

La bord, pe rama parbrizului, cineva uitase o frezia albă, care îmbătrânise. Tăcerea începea să ne stânjenească. Ne oprisem la un stop, pe unde traversa o coloană nesfârșită de soldați. Ieșeau de la muzeul aflat în parcul de peste drum. Mi-am propus să încep discuția imediat ce vom trece de stop. În fața noastră se întindea autostrada ce duce spre aeroport. A început

primul doctorul Leonte:

— Voiați să mă întrebați ceva...

— Da... îmi pare rău, însă, că am nimerit o zi în care sunteți foarte ocupat...

— În fiecare zi sunt foarte ocupat!

— Din fericire prima întrebare pe care vreau să v-o pun nu se referă la o zi. Se referă la o noapte...

— O noapte? Nu înțeleg...

— Veți înțelege imediat. Voiam să vă întreb unde ați fost în noaptea de 6 spre 7, luna aceasta.

— Habar n-am... Credeți că țin un jurnal intim?...

— Faceți, vă rog, un efort să vă amintiți...

. Fruntea doctorului se încreți. N-aveam de unde să știu dacă se gândea sau era preocupat să depășească un șir de autocamioane care mergeau în fața noastră. După ce le-a depășit și s-a înscris pe sensul normal de mers, mi-a răspuns nesigur:

— Cred că am fost la Câmpulung, cu mașina...

— Credeți!...

— Sunt sigur... Am fost la niște prieteni!

— La ce oră ați plecat?

— Pe la cinci, cinci și ceva... după-amiază...

— Și la ce oră v-ați înapoiat?

— Dimineața, la prima oră. N-am rămas la Câmpulung. Prietenii mei nu știau că trebuie să sosesc și plecaseră la o nuntă.

— După câte înțeleg nu poate confirma nimeni faptul că ați fost la Câmpulung...

— Știu eu?... N-am văzut pe nimeni!

— Deci n-ați vorbit cu nimeni?

— N-am știut că voi avea nevoie de un alibi...

— În noaptea de 6 spre 7 a fost otrăvit doctorul, Olteanu!

— Cam hazardată presupunerea. Maică-sa are o idee fixă...

— De ce nu vreți să stabilim ce ați făcut în noaptea de 6?

— Dacă aș fi știut ce se întâmplă, opream un milițian și mă fotografiam cu el.

Răspunsul mi s-a părut obraznic. M-am hotărât să-i fac prima surpriză:

— Fără să se fotografieze cu dumneavoastră, un milițian v-a lăsat, totuși, o amintire. Un proces-verbal de contravenție, încheiat la orele 21. Dar nu la Câmpulung, ci în București...

Siguranță, de până atunci i s-a topit. Țintisem bine, deși a încercat în continuare să braveze.

— Pe data de 6?! se miră șovăind. Nu cred că pe 6 am avut contravenția... Sau, atunci am confundat. Am fost la Câmpulung pe 7!

— Bine, să presupunem că ați confundat zilele...

— E sigur...

— Vă pun o altă întrebare, la care vă rog să-mi răspundeți mai... sincer. De ce v-ați opus atât de energic la cererea mamei doctorului Olteanu de a se face necroscopia?

— Opoziție?... Și astăzi cred că ar fi fost de prisos. Sunt convins că ficatul lui era bolnav... Paradoxal, dar Gabriel se ferea de medici și...

— Și pentru asta ați încălcat regulamentele... Să recunoaștem, pare cam ciudat...

— Orice lucru poate părea ciudat când îl privești dintr-o anumită perspectivă. Cu idei preconcepute!... Aș dori să vă pun și eu o întrebare...

— Poftiți!

— Credeți, într-adevăr, că moartea lui Gabriel s-a produs în condiții suspecte? Vreau să spun, credeți că a fost otrăvit?

— Dumneavoastră, ca medic, ați fi fost cel mai în măsură să știți acest lucru. Da, a fost otrăvit!

Am simțit că afirmația mea, atât de categorică, l-a înspăimântat. Mă privea cu ochi tulburați, pleoapele i se băteau repede, trădându-i nervozitatea. Simțea acuzația grea pe care o ascundeau cuvintele mele.

— Vedeți... Eu nu am de ce să... Sau, mai bine zis, v-am ascuns adevărul, dar din alte motive. Încercați să mă înțelegeți... De fapt trebuie să vă spun... în seara zilei de 6 am fost cu Paula Olteanu, soția lui Gabriel...

A fost rândul meu să rămân surprins și am făcut un efort deosebit ca să întreb cât mai indiferent:

— Puteți să-mi spuneți unde?

— Cu mașina... Fără țintă... Suntem prieteni și nu asta am vrut să tăinuiesc... Nu faptul că m-am întâlnit cu ea... Ne leagă o prietenie curată, demnă. Nu, n-am de ce să mă rușinez. Gabriel știa... Eu n-am nimic de ascuns... N-am spus din prima clipă pentru că... vedeți... Discuția din seara aceea cu Paula m-a șocat îngrozitor. Nici acum nu cred că este cu putință... Nu pot să o relatez. Se aduce o acuzație, o insultă memoriei unui om, poate nevinovat. Nu pot să vă spun nimic. Dacă Paula vrea să repete ce a discutat cu mine, o privește...

Ori era sincer emoționat, ori juca excelent teatru. Mașina mergea acum pe un drum lateral. În zare se ivise, dintre brazi, clădirea înaltă a sanatoriului. După câteva sute de metri ne-am oprit Leonte mă privea întrebător. Ne-am despărțit. Am pornit pe jos spre șoseaua principală, urmând să mă întorc în București cu autostopul. Nu-mi făurisem încă o ipoteză. O bănuise de crimă pe Paula Olteanu și se grăbise să-l îngroape cât mai repede pe Gabriel? A crezut c-o poate salva astfel? Complicitate la crimă?...

Ajuns la unitate, am făcut o vizită colegilor de la cazier. Era bine să verific antecedentele penale ale celor implicați în cazul Gabriel Olteanu. M-a primit un

subofițer amabil, care mirosea a „Lavandă triplă” și fuma cu „țigaretul”. L-am înlocuit mental pe subofițer cu maiorul Ștefan Aldea și am retrăit clipele când ne-am cunoscut. Cu „Moș Tipic”, cum i-am zis în glumă, pentru minuțiozitatea cu care termină fiecare treabă, de care se apucă. Dacă afla că eu sunt autorul poreclei, m-ar fi pus ofițer de serviciu în noaptea de revelion. Ideea nu era chiar originală. I se făcuse chiar lui o farsă, cu ani în urmă, la începuturile meseriei, când comisarul Ifrim i-a șoptit, prietenește și în mare secret, că faimosul Sandu Goață, zis Fistic, căutat stăruitor de toate polițiile din țară pentru niște spargeri „în stil mare”, urma să petreacă revelionul la concubina lui, Aurica Păguboasa, pe strada Lânăriei. Intim și în deplină taină. Ifrim îi dădea, chipurile, o șansă tânărului să se afirme, arestându-l pe Sandu Goață.

De bună credință, Aldea a tremurat toată noaptea lângă o casă de pe strada Lânăriei.

Zadarnic. După revelion a aflat că Sandu Goață, zis Fistic, fusese arestat la Iași de două zile.

Aldea a zăcut o săptămână de gripă și de ciudă.

L-am cunoscut pe Ștefan Aldea la puține zile după angajarea mea în poliție. Când l-am vizitat la locul lui de muncă, mi s-a părut că am găsit o împărăție. Tudorică, un coleg, m-a învățat să dau câte o raită pe la „Cazier”. Acolo erau dosarele celor mai înspăimântători

criminali, spărgători, tâlhari, escroci, falsificatori. Toate specialitățile, în ordine alfabetică și după valoarea profesională. Arhivarul de la cazier devenea o relație demnă de cultivat. Cum știam că toți arhivarii sunt niște molii bătrâne, la prima vizită m-am dus înarmat cu trei pachete de „Petit heurre". În sala spațioasă, cu rafturi metalice înalte, era un singur om. Un bărbat foarte prezentabil. Judecând după fizic, ar fi trebuit să se numească Eduard, nu Fane, cum am aflat că i se spune. El era funcționarul principal al arhivei.

M-a văzut intrând, a așteptat să ajung aproape de masa lui și m-a luat tare:

— Lapte, alături la bufet...

Dacă nu s-ar fi uitat spre pachetele cu biscuiți pe care le aveam în mână, aș fi zis că vorbește singur. Am băgat biscuiții în buzunar și am întrebat cu glas străin:

— Cine-mi poate da niște dosare? Am o misiune specială și trebuie să mă documentez la-bo-rios înainte de a începe arestările...

Cuvântul „laborios" l-am preluat din vocabularul chestorului Costin Georgescu. El ne avertiza adesea: „Domnilor agenți, vă solicit o activitate laborioasă". Astfel de cuvinte nu te înduri să le rostești dintr-o dată. Mai întâi le plimbi prin cerul gurii, ca pe un bob de strugure tămâios.

Fane m-a ascultat cu luare-aminte, s-a ridicat

respectuos de la birou și mi s-a adresat, trist, în timp ce își potrivea nodul cravatei:

— Mă tem că nu vă pot fi util... Reveniți cu părinții sau după majorat.

Oricine în locul meu s-ar fi înfuriat. Îmi venea să-l mânjesc pe față cu un pumn de dude negre să nu mai rămână nimic din frumusețea lui. De ridicat tonul nu era cazul, că m-ar fi dat afară. Ori găseam o frază cu care să-l fac praf, ori plecam. M-am întors și am ieșit din birou. El, după mine. M-a ajuns în dreptul liftului și m-a apucat de cot:

— Hai, lasă grațiile... Unde lucrezi?

L-am lăsat să aștepte, apoi i-am răspuns:

— La judiciar!

— Ești demult la noi?

— De mic copil...

A zâmbit, m-a invitat să mă întorc și m-a așezat lângă o masă pe care s-ar fi putut juca ping-pong.

Mi s-a părut foarte curios că un om tânăr, ca Fane, vegeta în loc să lucreze într-o brigadă operativă. De parcă ar fi priceput la ce mă gândesc, s-a uitat la mine, ca un bătrân pe sub ochelari, și m-a lămurit:

— Am fluierat în biserică...

N-a fluierat. M-am interesat la Tudorică. Ifrim îl aranjase. Fane lucrase chiar în brigada noastră.

Ifrim s-a lăudat într-o zi că se duce în vizită la nevasta

unui colonel, Fotiade. Își anunțase vizita printr-un buchet bogat de flori. Când a socotit că a ajuns la doamna Fotiade, Fane a format numărul de telefon:

— Alo! Sărut-mâna, coniță. Vă deranjează căpitanul Lucian. A ajuns acasă domnul colonel?

— Nu, domnule, nu e în localitate.

— Ba da, am sosit cu același tren. Ne-au rechemat.

— Daaa?...

— Înseamnă că va sosi din clipă în clipă. Cu îngăduința dumneavoastră revin...

În patru minute Ifrim a fost în stradă. I s-a părut că se cam uita lumea după el, dar și-a zis că-i numai o impresie. După ce și-a revenit din emoție, a simțit sub tălpi răcoarea asfaltului. În mare grabă, uitase să se încalțe. Circula în ciorapi și îmbrăcat în uniforma de culoare neagră, destinată ocaziilor oficiale.

A doua zi l-a descoperit pe făptaș și l-a luat de o parte:

— Mersi, Fane. Îți rămân dator...

Din ordinul chestorului Georgescu, Fane a fost mutat la arhivă, pentru: „inadaptare la specificul funcțiunii deținute până la data prezentei”. O rezolvare ca între oameni civilizați.

Primul dosar pe care mi l-a dat Fane să-l citesc era compus din mai multe volume. Fraude în administrarea unei societăți în nume colectiv. Respectivii lucraseră atât de „curat”, încât nu s-a găsit articol în lege pe baza

căruia să poată fi judecați.

Începând cu un asemenea dosar, mi s-a spulberat bucuria. Doream o lectură despre o crimă care să-mi taie respirația și, când colo, acte contabile, cecuri, cambii, situații liniate și tabele. Fane a observat și m-a încurajat:

— Ia-o încet, e un caz interesant, bineînțeles, dacă nu îți plac mai mult șmecheriile cu „uite bobul, nu e bobul, care-i bobul?”

N-am răspuns. M-am prefăcut că subliniez grupuri de cifre. În mai puțin de un ceas am dispărut. Mi-a fost ușor, pentru că se întorseseră din oraș cele două funcționare, ajutoarele lui Fane.

Am revenit la arhivă zi de zi. Citeam până mi se părea că se înroșesc literele și că sar ca purecii. Filele acelor dosare cuprindeau toate categoriile de oameni ce justificau articolele codului penal. De la cel care a furat o gutuie, până la ucigașii de copii. Unii aveau atâtea condamnări, încât, ca să le poată executa, ar fi trebuit să le împartă, frățește, cu generațiile trecute, prezente și viitoare din familie.

Am mai observat un lucru, despre care aveam o părere tocmai pe dos. Hoții mici aveau condamnările cele mai mari. Desigur, pentru a se stăvili evoluția pericolului social pe care îl prezenta categoria lor.

La înțelegerea mea de atunci, mi-au stârnit interesul isprăvile escrocilor. Îndeosebi ale lui Arșavir, zis

Marchizul, „meseriaș” de talie internațională. Arșavir l-a lăsat aproape sărac pe vestitul bijutier „Glazian și fiii”.

A intrat într-o zi în magazinul acestuia, îmbrăcat după ultimul jurnal și mestecând chewing-gum. Răsfoind un teanc de bancnote, gros cât Larousse-ul, Arșavir a cerut să i se arate câteva pietre de valoare deosebită. Într-un moment de neatenție al patronului a ales-o pe cea mai scumpă și a făcut-o să dispară. Scandal, insulte. În cele din urmă, Glazian a chemat poliția. Arșavir a fost căutat până la piele și dus la raze. Nimic, cetățean cinstit, cel puțin cât patronul firmei.

La câteva zile, Arșavir s-a întors la Glazian, să-i reproșeze că l-a plimbat degeaba, pe la poliție, că l-a pus pe drumuri. Glazian i-a dat brânci în stradă, înjurându-l în trei limbi, două europene și una orientală. Abia acum a luat escrocul piatra prețioasă, pe care o lipise cu chewing-gum sub o vitrină.

Altă dată, Arșavir a dat o lovitură de inspirație pariziană, tot la un bijutier, „Onix” – furnizorul Curții Regale.

În ajunul Sfintei Marii, în fața magazinului a oprit o limuzină condusă de un militar. Din mașină a coborât un colonel, în uniforma justiției militare, foarte prezentabil, cu mâna dreaptă bandajată, susținută într-o eșarfă din mătase albă. A intrat în magazin, întâmpinat afabil de patron. Domnul colonel-magistrat

dorea să-i dăruiască soției sale, Maria colonel Stănescu, un colier magnific, cu ocazia zilei onomastice. Patronul i-a etalat pe tejghea tot ce avea mai de soi, dar colonelul a rămas în expectativă. Până când l-a tulburat fulgerul unor briliante montate într-un colier din aur alb, filigranat. Splendid, dar cu un preț aproape de nepronunțat. Bineînțeles, domnul colonel *a* făcut ceva nazuri, a mai lăsat patronul, a mai dat el și s-au oprit amândoi, istoviți de târguială, la un sfert de milion.

Logic, colonelul nu avea atâția bani asupra sa, dar avea să trimită șoferul să-i aducă de-acasă. Doamna colonel va predă suma desigur intrigată, dar la întoarcerea soțului va vedea minunea. Din nefericire, șoferul nu știa carte și domnul colonel nu putea scrie niciun cuvințel cu mâna rănită...

— N-ar vrea domnul bijutier Zanicatide să-mi facă acest serviciu? îl rugă generosul cumpărător.

— Cum să nu, onorat...

Așadar, colonelul i-a dictat:

„Scumpa mea, dă-i te rog imediat șoferului suma de 250.000 (două sute cincizeci de mii) lei care îmi este necesară pentru ceva... de zile mari. Promit să vin acasă mai devreme, ca să nu te găsesc bolnavă de curiozitate. Îți voi face o surpriză încântătoare, iar tu îmi vei da un sărut dulce. Te iubesc, pe curând...”

Zanicatide a scris conștiincios, a pus hârtia într-un

plic cu antetul firmei, dar, după o clipă a ezitat.

— Nu-i dezvăluim stimatei coniţe surpriza, dacă vede un plic cu antetul unui bijutier?...

— Nu, a fost de părere domnul colonel-magistrat. Va bănui că e un cadou pentru ziua ei, dar cum să-şi imagineze ce anume şi, mai cu seamă, cât e de frumos?

Bijutierul a lipit plicul, măgulit.

Un semn prin geam către şofer şi acesta s-a prezentat cu clasicul „ordonaţi!" Colonelul l-a instruit lapidar:

— Dai o fugă la noi acasă, îi dai doamnei plicul ăsta şi dânsa îţi dă o grămadă de bani. Să-i împacheteze în ceva. Vezi cum îi aduci...

— 'ţeles!... a zis ostaşul şi a dispărut pe uşă cu preţiosul plic.

În aşteptare, cumpărătorul a fost servit cu o cafea filtru şi ţigarete „Regale R.M.S." Timpul a trecut uşor. Maşina s-a întors repede, s-au adus banii, i-au numărat de două ori, apoi clientul şi-a luat colierul, bijutierul contravaloarea, ambii foarte mulţumiţi.

Zanicatide şi-a călcat pe inimă conducându-l pe cumpărător până la maşină şi chiar ţinându-i portiera. A închis magazinul mai devreme şi s-a năpustit spre casă, nerăbdător să-i ducă doamnei Zanicatide vestea că a vândut cel mai preţios colier, cu un preţ aproape dublu faţă de cel real. Avusese şansa unui cumpărător ageamiu, probabil putred de bogat. Ditamai magistratul

militar...

Când a aflat acestea, doamna Zanicatide a zâmbit îngerește, punând pe fruntea soțului un colăcei de rouge „Max Factor”.

— Bravo, a zis apoi madam Zanicatide, dar n-am înțeles pentru ce ți-a trebuit un vagon de bani?

— Ce bani? a întrebat-o soțul contrariat.

— Banii, sfertul de milion pe care l-am dat militarului acela cu mașina... Uite, am aici scrisoarea ta și plicul cu antetul nostru...

De atunci, domnul Zanicatide a rămas cu tic nervos. Ai impresia că îți face tot timpul cu ochiul.

Colonelul fusese în realitate Arșavir, iar șoferul un alt escroc, Lică Cercel. Uniformele militare se confecționau fără dificultăți, în anii aceia, la croitori particulari.

Arșavir-Marchizul a escrocat câțiva jucători la cazinoul din Monte Carlo. Trecea drept un mare moșier din România și principalul acționar la „Prahova-Oil”. A jucat nebunește bacarra, a pierdut, a împrumutat sume exorbitante și, încolțit grav, a consimțit să-și plătească datoriile cu acțiuni, evaluate mult sub cursul curent al bursei.

Acțiunile societății „Prahova-Oil” aveau tipărite pe ele o serie și un cifru de control. De exemplu: seria 706004(8). „Moșierul” le-a indicat cumpărătorilor numărul de telefon din țară al biroului „Public-relation”

al societății, la care răspundea o domnișoară poliglotă.

Cumpărătorii spuneau:

— Mademoiselle, am devenit posesorul acțiunii (sau acțiunilor) „Prahova-Oil” seria 706004. Ce cifru de control am, te rog?...

— Opt!... ciripea mititica.

— Merci!...

Tot „sărmanul moșier” a achitat și costul convorbirilor telefonice internaționale. A vândut o valiză cu pachete de acțiuni, și-a achitat, până la ultimul franc, datoriile și a rămas cu un câștig substanțial.

Când proaspeții acționări au prins o cotă bună la bursă și au vrut să arunce acțiunile pe piață, au aflat că sunt false, că postul telefonic din București care le confirmase cifrul de control se desființase la cerere, că aparținuse unei case particulare și că domnișoara poliglotă și-a schimbat domiciliul și a dispărut.

De fapt, nu dispăruse pentru toată lumea. Arșavir a regăsit-o, așteptându-l iubitoare. Era concubina lui, domnișoara Milica-Japoneza, poreclită astfel pentru tăietura oblică a ochilor, fostă funcționară la ghișeul de călătorii internaționale „Wagon-lits”. Drept recompensă pentru complicitatea la vânzarea acțiunilor false, Arșavir i-a dat să bea șampanie „Veuve-Clicquot” cu frapiera, la barul *Colorado* și i-a dăruit un buchet imens de orhidee, legate cu o brățară groasă de platină.

Arșavir a rămas celebru și în arhiva Parchetului de Sena (Paris), pentru lovitura de la magazinul de bijuterii *Ametiste.* A fost o înscenare de zile mari.

La ultracostisitorul magazin de pe bulevardul Charbonnieux, din Paris, a descins domnul Alvarez, patronul unor mine de cupru și wolfram din Bolivia, Dorea să investească o sumă mare de bani într-un briliant cu calități neasemuite, timpurile părându-i-se nesigure. A fost chemat, pentru discuție, însuși patronul firmei, domnul Pierre Dubois, care a scos din seiful personal câteva pietre rarisime. Cercetându-le, señor Alvares a întors capul în semn de dispreț. Jignit, patronul a adus cel mai scump briliant pe care l-a avut vreodată și a rostit, ca valoare a lui, o sumă exorbitantă. Clientul a adjudecat prețul și a cerut să-i fie trimisă piatra a doua zi dimineața, la ora 11, la hotelul Ritz. Avea să achite la livrare. A părăsit magazinul cu un orgoliu princiar. Patronul l-a urmărit îngândurat prin fereastră cum se instalează la volanul unui „Rolls-Royce”, de ultimul tip.

A doua zi, un funcționar al firmei. Însoțit de doi gardieni înarmați, a dus la hotel briliantul. Bolivianul i-a întâmpinat și a completat pe loc un cec cu suma uriașă pe care o acceptase în ziua precedentă. Cum funcționarul ezita, señor Alvarez a consimțit să intre în posesia briliantului după ce va fi încasat cecul. La bancă,

salariatul a aflat că cecul avea acoperire perfectă. A transferat, așadar. Suma în contul firmei *Ametiste*.

Gardienii rămași la hotel au fost tratați în acest răstimp cu „Lacrimă Christi”.

La întoarcere, funcționarul a înmânat caseta cu prețiosul său conținut cumpărătorului și s-a retras, plecându-se smerit, împreună cu gardienii.

Milionarul bolivian a zâmbit indiferent și a părăsit barul hotelului fără a avea curiozitatea să deschidă caseta.

Patronul firmei *Ametiste* jubila de fericire. Vânduse, e adevărat, un briliant unic, dar cu preț dublu.

Dar Pierre Dubois a primit după circa două luni un telefon de la señor Alvarez care-i cerea să-i facă rost imediat și indiferent la ce preț de încă un briliant, pe cât posibil, identic cu primul. Intenționa să-i dăruiască unei principese, cu care voia să se căsătorească, o pereche de cercei în care să fie montate briliantele gemene.

Bijutierul era hotărât să ceară un preț triplu, dar unde să-l găsească? Încercările fură la început zadarnice.

Cum ziarele timpului tocmai vorbeau de un târg internațional de pietre prețioase la Amsterdam, un expert al firmei a fost trimis să prospecteze piața olandeză. După îndelungi demersuri, acesta i-a comunicat patronului că a găsit la un misit armean o piatră aproape similară cu aceea pe care o vânduseră

bolivianului. Inconvenientul era dat de preț – pretindea de patru ori mai mult decât merita piatra.

— Așteaptă să mă sune señor Alvarez, a hotărât Dubois. Am să-i propun un preț de șase ori mai mare. Dacă acceptă, îl cumpărăm.

Alvarez a telefonat la scurt timp. După o scurtă ezitare. A consimțit și briliantul a fost achiziționat.

Milionarul nu și-a mai făcut, însă, niciodată apariția. A fost căutat, mai întâi, la hotel Ritz. Nu locuise niciodată acolo. N-a fost găsit nici în Bolivia sau în alte state ale Americii Latine. Dispăruse fără urmă.

Monsieur Dubois s-a dumirit ulterior că fusese tras pe sfoară, că așa-zisul Alvarez era un escroc care i-a revândut printr-un complice briliantul. Reșlefuit și cu un preț de șase ori mai mare.

Asemenea întâmplări mi se păreau atunci venind din o mie și una de nopți.

Ștefan Aldea mi-a povestit că Arșavir avea o faimă de „aristocrat" al lumii interlope. Pe timpul cât era găzduit la Văcărești, paznicii îi cumpărau, pentru cină, pui de la restaurantul *Luzana*. Lui Arșavir nu-i plăcea să stea singur în celulă și era „cazat", de obicei, împreună cu „regii" spărgătorilor, de case de bani.

Într-o zi, paznicul celulei lor s-a uitat prin vizetă și i-a văzut jucând pocher pe cocoloașe de pâine. La eliberare, acestea se transformau în bancnote. L-a anunțat pe

directorul închisorii care, urmărindu-i, s-a convins de adevăr. A deschis ușa brusc și a năvălit în celulă. Cu ajutorul a patru gardieni le-a percheziționat fiecare centimetru de haină și fiecare colțișor de celulă. N-au găsit nicio carte de joc.

De patru ori i-a văzut jucând pocher, de patru ori a repetat percheziția fără niciun folos.

Într-un târziu, Arșavir i-a promis că-i dezleagă taina cu condiția să n-aibă loc represalii:

— Îl vedeți pe colocatarul ăsta brunet, pe Trișcă Muzicantu?

— Hoțul de buzunare! a precizat directorul.

— Da!... Când dumneavoastră intrați în celulă, el vă strecoară cărțile de joc în buzunar și le scoate când ieșiți. De aia nu le găsiți.

N-au urmat represalii, dar Trișcă Muzicantu a fost izolat.

Arșavir privea viitorul fără prea mult romantism. Am constatat asta chiar dintr-o declarație semnată de el și aflată la dosar:

„Tragem tare cât mai ține și cu ajutorul lui Dumnezeu. Se schimbă într-o zi calimera și mă pomenesc gunoier la U.C.B."

Din câte făptuise Arșavir (poreclit *Marchizul* datorită bunelor sale maniere și pasiunii pentru podoabe), se putea scrie un roman.

Nu încăpea comparație între el și complicele său ocazional – Lică Cercel (șoferul militar din afacerea Zanicatide), tot escroc, dar de calitatea a doua. Printre „colegii” de breaslă avea meritul că inventase „sistemul Grand”. O înșelăciune care se desfășura ca o piesă de teatru, fiecare participant având un rol precis și obligația să-l joace cât mai convingător.

Lucrurile se petreceau cam așa.

Odată cu înserarea apărea pe o stradă locuită de oameni ceva mai înstăriți un „țăran”, cu înfățișare și minte ceva mai modeste.

Pândind până ce îl ajungea din urmă vreun trecător bine îmbrăcat, arunca pe jos, pe neobservate, un inel cu piatră sclipitoare. Când trecătorul era lângă el, ridica inelul cu o uimire zgomotoasă:

— Io-te, mă, io-te ce marafeturi crește pe strada asta...

Naivul se uita la inel, murind de ciudă că nu l-a găsit el.

„Țăranul” își începea recitalul:

— E, să vezi ce țapăn o s-arăt io, cu coasa în mână și cu ghiulu’ ăsta în deșt... sau i-l eau lu Safta mea, să și-l puie când mulge vaca...

— Nu-i mai bine să-l vinzi, bade, se interesa viclean trecătorul.

— Apăi... să-m’ vânz norocul, domnu, dragă!...

— La ce-ți trebuie?

— Păi nu-i de trebuință, da' dacă-i de aur adevărat cine știe cât coastă?...

— Ne înțelegem noi...

— Numai dacă merem la o prăvălie de aur, să ne spuie ceasornicaru'...

— Ce să mai mergem?...

— Ba, zău!... Altminteri îl duc popii de la noi din sat să-l prețăluiască el...

Amatorul de chilipiruri n-avea încotro și îl însoțea pe „norocos” până la primul giuvaergiu. Nimereau tocmai când proprietarul verifica dacă a închis bine grilajul.

Acum intra în scenă Lică Cercel care juca rolul de giuvaergiu.

— Bună seara, începea „țăranul”, ținând căciula în mână.

— Am închis... Veniți mâine dacă aveți ceva cu mine, îl repezea Lică.

— O întrebare, numai, se amesteca în vorbă și victima... O mică evaluare, dacă sunteți bun. Omul ăsta a găsit pe stradă un inel și eu vreau să-l cumpăr... Cât poate să coste, așa. Cu aproximație?

Lică Cercel sucea inelul pe toate părțile și aprecia competent:

— E un inel de aur, e marcat. Dar e de 18 carate, nu de 24!... Eu știu? Cred că are circa 18–20 grame. Piatra pare veritabilă. Un rubin.

— Cât poate să coste așa ceva? întreba iar naivul, cu respirația tăiată.

— Veniți mâine. Îl cântărim. Îl vedem cu lupa, plătiți o taxă și vă spun.

— Nu-l iei tălică, boierule?... îl întrebă „țăranul” pe giuvaergiu cu o căutătură șireată.

— N-am eu mă, nea Gheorghe, sau cum ți-o zice, bani pentru o bijuterie așa scumpă. Nu vezi ce dugheană am? Cât o nucă...

— Dar așa, cât de cât, cu aproximație, cam la ce sumă se ridică? bâiguia întărâtat trecătorul.

— Ce-i aia „cu aproximație”?... Ce, vindem obleți?

Mai lua o dată Lică inelul din palma țăranului, îl mai învârtea, îl punea în lumină, încerca să-l muște și-l dădea înapoi...

— Nu știu ce să zic... Veniți mâine și vă spun tandi pe mandi... Bună seara...

Apoi bolborosea, ca pentru sine, dar cu grijă să fie auzit...

— Dacă zic douăzeci și cinci de mii, zic jumate din cât merită...

Pleca „prețuitorul” și începea între cei doi o tocmeală pe viață și pe moarte. Până la urmă „trecătorul” îl lua pe „țăran” la el acasă, îi număra în palmă treizeci de mii, toate economiile lui, și... a doua zi se înnegrea inelul pe deget. Dădea o fugă la bijutier. Acolo găsea un bătrân,

pe nume Weiss sau Schwartz, care habar n-avea cine se prefăcuse că închide grilajul prăvăliei cu o seară înainte. Nu cunoștea pe nimeni cu înfățișarea lui Lică Cercel. Și chiar nu cunoștea.

Jupânul privea milos inelul mușteriului și îl lămurea că era făcut din „aur de trâmbiță” și șlefuit dintr-o sticlă de sifon.

Peste câțiva ani l-am anchetat și eu pe Lică Cercel pentru o nouă invenție – mașina de înmulțit bani, botezată „Din unul, doi”.

— Lică umbla cu o fostă cutie de gramofon pe la casele unor gestionari de magazine sătești. La momentul potrivit, băga în cutie o hârtie de o sută de lei, învârtea de manivelă și, printr-o crăpătură, ieșeau două. Omul rămânea buimac și întreba dacă e cumva de vânzare „cutiuța fermecată”.

— Nu cutia e baza, îl punea în temă Lică. E și ea, dar fără cerneală și hârtie învârtești de pomană. Alea costă de-ți sar ochii... Uite, dacă vrei să fim tovarăși, ascundem mașina la mata acasă, plătim pe din două cerneala și hârtia și dăm drumul la fabrică. Am eu om la tipografia băncii, care ne dă pe tavă tot ce avem nevoie... Plec la București și vin încărcat... Batem palma?

Lică Cercel smulgea o sumă frumușică, lăsa „utilajul” în păstrarea „asociatului” și dispărea.

La interogatoriu, Lică Cercel a fost sincer și mi-a

înșirat toate persoanele înșelate. Dar era gata să nu-l pot trimite în judecată din lipsă de probe. Nu numai că înșelații n-aveau pretenții la despăgubiri, dar niciunul n-a recunoscut că îl mai văzuse pe Lică și că, în cârdășie cu el, ar fi avut de gând să facă dintr-o mie. Două.

O mulțime dintre dosarele care îmi cădeau sub priviri, nu le înțelegeam prea bine, din cauza limbajului în care își scriau declarațiile infractorii. Îl tot întrebam pe Aldea:

— Fane, ce înseamnă „ursoaică"?

— Casă de bani!

— Dar „maimuță"?

— Geamantan!... Valiză.

— Zice unul, aici, că: „...a julit o coajă cu exive, dintr-un caraiman la căldură..."

— A furat un portofel cu acte dintr-un buzunar interior al hainei. Caraiman la căldură înseamnă buzunar interior; la rece, exterior.

— De ce-i lăsau comisarii să scrie în patagoneza asta? Cine-i înțelegea?

— În justiție, o declarație scrisă cu mâna proprie are o valoare mai mare. Magistrații care îi judecă s-au mai obișnuit. E o comedie teribilă să-i vezi pe avocați cum fac pe translatorii.

Cu vrafuri de dosare în jurul meu, păream un naufragiat pe o insulă de hârtie. M-am speriat că existau

atâția hoți. Titi Barosanu, de exemplu, avea un obicei. După ce aprindea fitilul montat la un seif, răcnea cât îl țineau puterile: „Scapă cine poate!” Hary Tonigaru, specialist în decupaje cu gura de lup la fichete și case de bani englezești, opera numai în smoking și cu mănuși albe, susținând că face artă, nu amatorism. Sile, zis Lautrec, falsificator de pașapoarte, era căutat de cinci poliții de pe două continente. Aurică Depărtare, ucigaș și tâlhar, își omora victimele cu cuțitul, aruncat de la mare distanță.

Am zăbovit mai mult asupra dosarului lui Puiu Cupcea, zis Ștaif, amantul de profesie al doamnelor din lumea bună, abonate ale Cazinoului de la Sinaia. Băiat subțire, înalt, frumos, cu ochi negri, franțuzit, cu o cultură adunată din prefețele cărților de succes, posesorul unui vocabular romantic, irezistibil, pentru uzul doamnelor sentimentale. La percheziția domiciliară i s-a ridicat și caietul dictando, pe filele căruia avea notate „aforisme” duioase. Cu ajutorul lor victimele erau seduse, jefuite și abandonate.

Am citit câteva, pe sărite:

„Au căzut cinci stele. Două erau ochii tăi și... trei vorbele mele...”

„Coniță, sunteți frumoasă ca o speranță. Și ciudată, și amăgitoare, ca flăcările albastre de pe comori...”

„Vă mulțumesc că ați făcut din mine, dintr-un om, o

grădină cu dragoste...”

„Seara asta poartă numele dumneavoastră...”

„Tuberoza mea! Iubirea noastră e tragică și mândră, ca masca unui tiran...”

Și câte și mai câte... E o adevărată trudă să cauți prin cărți cuvinte frumoase și să găsești momentul când să le șușotești în camere de hoteluri luxoase!

Oricum, Puiu Ștaif era un colecționar harnic de cuvinte galante.

False ca fântânile de curte umplute cu apă de la robinet.

Farmecul personal și frazele culese din cărți îl ajutau să sucească mințile doamnelor dornice de iubiri consumate în cele două ore cât soțul asuda la masa de joc.

Cum a acționat îndrăgostitul în cazul doamnei Rodica Voinescu-Măgura?

După ce sentimentele victimei au fost dezlănțuite, i-a dat întâlnire pe o potecă romantică de munte.

În timp ce respectabila doamnă aștepta îmbătată de promisiuni, a intrat în apartament sustrăgând bani și bijuterii.

S-a întors, discret, în preajma ei. Alegând un moment favorabil, a rugat-o să-l însoțească spre „Cota 1200”. Pe drum i-a mărturisit că el a fost hoțul. N-avusese altă soluție pentru a achita o datorie presantă, făcută la masa

de joc... Greșise, dar s-a dezmeticit la timp... Avea să rezolve totul, bărbătește. Nici n-a apucat delicata însoțitoare să se dezmeticească. Puiu a și sărit în prăpastia adâncă, scuturând zăpada din vârful brazilor cu un țipăt prelung, sfâșietor. Așa a înțeles să se pedepsească pentru nelegiuirea săvârșită.

Doamna Voinescu-Măgura a fugit disperată în oraș și a anunțat salvarea, poliția. A început căutarea rămășițelor neînsuflețite ale sinucigașului. Nu au fost găsite. Prăpastia adâncă, zăpada mare. Apoi s-a așteptat dezghețul.

După doi ani, timp în care doamna Rodica Voinescu-Măgura se consolase și de pierderea bijuteriilor și de pierderea lui Puiu, l-a reîntâlnit pe Coasta de Azur.

Cu același truc, Puiu Ștaif a mai înlăcrimat o baroneasă la Baden-Baden, o morăriță văduvă din Palma de Majorca, o coafeză căruntă din Biaritz și directoarea unei școli de dansuri argentiniene din Lausanne.

Din voluminosul său dosar reieșea că era un delincvent ușor de cercetat. Își mărturisea, întotdeauna, vina cu lux de amănunte.

În timp ce devoram filele dosarului, pe atunci foarte tânărul Ștefan Aldea mă privea cu superioritate.

Cu timpul, curiozitatea mea pentru scormonirea dosarelor vechi s-a mai diluat. Cu infractori, asemenea

acestora, urma să mă întâlnesc, dar nu la șuete.

Urât destin să rămâi în memoria oamenilor numai prin răul pe care l-ai făcut!

De toate acestea mi-am adus aminte într-o altă sală cu fișiere și dosare de infractori, pe care nu le mai administră, însă, prietenul meu Ștefan Aldea, ci un plutonier negricios, care fuma cu țigaretul și mirosea a „Lavandă triplă”.

Plin de zel și Bunăvoință, a căutat cu răbdare în evidențele lui, comunicându-mi că niciunul dintre suspecții mei pentru asasinarea doctorului Olteanu nu avea antecedente penale.

Capitolul III
Slalom printre bănuiți

Trecuse numai o zi de la discuția mea cu doctorul Leonte și m-am pomenit cu un telefon de la mama lui Gabriel Olteanu. Uitase să-mi spună ceva. În noaptea de 6 spre 7, fiul ei fusese chemat de o pacientă. Deși era foarte târziu, s-a îmbrăcat și a plecat imediat. I s-a părut curios, deoarece, de regulă, Gabriel refuza astfel de vizite. Bănuia că a fost vorba de o cunoștință.

Amănuntul era important.

Am făcut investigații în stațiile de taximetre din apropierea locuinței doctorului. Presupuneam că n-a

mers pe jos. Și am avut dreptate. Am găsit șoferul care l-a condus la destinație. Așa am făcut cunoștință cu alt personaj al dosarului meu de anchetă: Adina Constantiniu.

O femeie ca ea este greu de descris. Potrivit de înaltă și armonios construită. Avea o deosebită grație a mișcărilor. Părul adunat în coc, lăsa câteva șuvițe rebele, să filtreze lumina. Fața mică, puțin alungită, cu buze aproape subțiri. Ochii trăiau o viață proprie. Citeai în ei treceri bruște de la o dispoziție la alta. Spuneam că o femeie ca ea e greu de descris, fiindcă trăsăturile feței i se modificau în funcție de dispoziția în care se afla. În general, o femeie frumoasă.

M-a primit scuzându-se pentru dezordinea din apartament, cu un aer suferind.

— Nu mă simt prea bine de câteva zile și toată casa arată... nepotrivit pentru o vizită... Vă rog să mă scuzați...

De la una, la alta, discuția s-a îndreptat către lucrurile care mă interesau.

— În seara aceea – și-a amintit ea – am avut patru învățați: familia Vameșu și unchiul meu, Iorgu Păun, cu soția... Am stat de vorbă, cum se întâmplă în astfel de ocazii... Mai curioasă mi s-a părut o glumă, o farsă, nici nu știu cum să-i zic... Pe la ora zece a sunat cineva la ușă. Când am deschis, nimeni. După un timp a mai sunat o

dată și am găsit la ușă un carton cu prăjituri. Cine le-a lăsat, nu știu...

— Nici nu bănuiți?

— Nu!

— Bine, povestiți mai departe...

— Am servit prăjiturile musafirilor mei... Și, pe urmă... ne-am dus la un restaurant...

— Ați mâncat toți cinci din prăjituri?

— Da!... La restaurant, la sfârșitul serii, ne-am simțit cu toții foarte rău...

— Ați servit ceva care părea vechi?

— Nu-mi dau seama. Știu că, ajunsă acasă, abia am mai avut putere să-l chem pe doctorul Olteanu...

— De ce tocmai pe el?

— Îl cunoșteam mai de mult. Mă tratase în urmă cu doi ani de pleurezie.

— La ce oră a plecat doctorul Olteanu de la dumneavoastră?

— În jurul orei 4. Spunea că trece pe-acasă numai ca să se schimbe și pleacă direct la clinică...

Nu mai aveam ce s-o întreb pe Adina Constantiniu. Cel puțin deocamdată. Ne-am luat rămas bun. La plecare i-am arătat câteva fotografii portarului de bloc. Acesta l-a recunoscut pe doctorul Olteanu fără ezitări și mi-a spus că o vizita în mod obișnuit „pe doamna cea frumoasă de la etajul patru...”

Așadar, Olteanu era o cunoștință mai veche a Adinei Constantiniu. Poate chiar el trimisese prăjiturile. Dar de ce așa de misterios?

Am trecut pe lista de audieri nume noi.

Am început cu Iorgu Păun. Era un om care nu știa să păstreze taine. Când a început să vorbească, n-am știut cum să-l mai opresc.

— Era ziua nepoată-mii. Adina este nepoata mea. Dar crezi că ne-am distrat?... Ți-ai găsit! Păcat de flori! 8 lei firul pentru cine întreabă, 5 lei pentru cine cumpără. M-am scuturat de 25 de lei, bașca la local. Nu riscam eu, dar ziceam că Adina o să mă împrumute cu ceva bani... Apropo, că veni vorba! Ce pot să pățesc pentru o imputație care...

— Lăsați imputația acum... Povestiți-mi ce a fost în noaptea de 6...

— Ce să fie?... Nu tu șpriț, nu tu nimic. În schimb, deșteptul ăla de Vameșu, cică să facem spiritism... Nu știu de unde cunoștea el un călugăr, mort de vreo trei sute de ani. Tolomei, Timotei, mă rog, așa ceva. Și când ți l-a chemat o dată, și ăla a răspuns, am simțit că-mi pică părul de groază. Cuvioase-n sus, cuvioase-n jos, până a prezis că unul care calcă în casa Adinei o să dea ortu' popii...

A zis călugărul asta?

— N-a zis, că ăla nu vorbește. Ala bate! N-ai făcut încă

chestii d-astea, spiritiste?...

— Nu, n-am avut prilejul.

— Păi, vino, dom'le, odată, să-ți facă Vameșu o demonstrație...

— Am să vin negreșit!... Și mai departe ce a fost?

— Mai departe... Aha! A sunat anonimu'!

— Ce anonim?

— Păi nu știu, că n-a semnat pe cartonul de prăjituri... Niște prăjituri o splendoare. Și proaspete, și reci, dom'le. Nu ca micii de la restaurant, care erau să ne prăpădească...

— Câte prăjituri au fost?

— Șase!... Am mâncat cinci...

— Deci una a rămas...

— Da, dom'le, una a rămas...

Am mai tăifăsuit cu Iorgu Păun încă vreo jumătate de ceas. Mă interesa cum decursese ședința de spiritism.

În aceeași zi am revăzut-o pe Adina Constantiniu. Mă gândeam că cea de-a șasea prăjitură putuse fi cauza morții doctorului Olteanu. Am întrebat-o dacă l-a servit și pe el cu prăjituri. Mi-a confirmat. Vizibil jenată, mi-a povestit și despre ședința de spiritism. Punând cap la cap relatările ei cu ale lui Iorgu Păun, am reconstituit următoarea scenă...

Încăperea era cufundată în întuneric. Pendula a bătut strident. Printr-o crăpătură a oblonului se strecura o

rază subțire de lumină, care cădea pe chipurile celor de față. Adunați în jurul mesei, păreau umbre stranii. Se așternuse o tăcere încordată, împrăștiată la un moment dat de vocea răgușită a avocatului Emil Vameșu:

— Călugăre Timotei! În seara asta chemăm pentru a treia oară spiritul tău. Dacă ai făcut lunga călătorie până în lumea noastră și ești aici, răspunde printr-o bătaie...

Tăcerea s-a reînstăpânit. Nu se auzea decât respirația din ce în ce mai precipitată a celor prezenți. Două bătăi înfundate, venite parcă din adâncuri, au confirmat apariția spiritului. S-au auzit murmure de emoție, amestecată cu spaimă. Lucia Păun, soția lui Iorgu, s-a foit pe scaun, mirându-se cu voce tare:

— A bătut de două ori! O mai fi venit cu cineva...

Avocatul a intervenit cu un sâsâit lung, apoi a continuat să oficieze:

— Cuvioase, cu bunătatea și înțelepciunea ta fără de margini, spune-mi dacă fratele meu, mort acum, în februarie, a ajuns în lumea voastră, a celor prea fericiți?... Răspunde, rogu-te, cu o bătaie, pentru da, și cu trei, pentru nu...

S-a auzit, în chip de răspuns, o singură bătaie. Gina Vameșu, soția avocatului, a exclamat:

— Ei, bravo! E în rai! Merita... A fost un băiat tare bun!...

Lucia Păun, după un acces de tuse tabacică, a ținut să

adauge:

— Cred și eu, la cât v-a lăsat moștenire...

— Și?... Ce-ți pasă dumitale?...

— Tăcere, vă rog, tăcere! s-a enervat avocatul. Discutăm între noi sau cu prea sfântul?... îl voi întreba și despre soarta Feliciei, nevasta fratelui meu... Cuvioase spirite, te rog să-mi spui dacă soția bunul meu frate e tot în rai?

Spiritul a răspuns prin trei bătăi. Lucia Păun scăpă un „aș”. Gina a țistuit lung din buze, impresionată de soarta cumnatei.

— Tocmai ea care făcea pe sfânta, ținu să adauge doamna Păun.

— Măcar moartă iart-o și dumneata! ripostă Gina.

S-a amestecat în discuție Iorgu Păun:

— Emilică, frate, întreabă-l pe cuviosul și despre casa noastră de la Râmnic.

Glasul avocatului s-a înălțat cucernic:

— Te mai întreabă, prea sfinte, Lucia și Iorgu Păun, dacă e bine și cu folos să vândă casa părintească de la Râmnic?

Pentru că răspunsul spiritului a fost afirmativ, Lucia Păun s-a înfuriat de-a binelea:

— Ei, na, c-am să mă iau după el! Să rămân la bătrânețe pe drumuri?! Unde să ne stabilim când l-o pensiona pe Iorgu.

Iorgu a mustrat-o impresionat:

— Taci, femeie! Te iei în gură și cu prea sfântul?!...

Vameșu, intermediarul între cer și pământ, a intervenit, reamintindu-le de reverența datorată momentului:

— Zău, fraților, nu mai vorbiți atâta! Tăceți! Vă rog! Cuviosul nu stă mult. Îl simt că vrea să plece. Nimic nu-l mai leagă de lumea noastră de țărână. Apoi a continuat cu glasul schimbat: Atotștiutorule, înainte de a te întoarce printre marile umbre, spune-ne dacă vreunul din cei ce calcă pragul acestei case este pândit, cumva, de coasa nemiloasă a morții?...

Prea sfântul, categoric ca și până atunci, n-a ținut seama de sensibilitatea celor de față și a bătut o singură dată, aruncându-i în brațele disperării.

— Cum? Cine anume... Răspunde, cuvioase, răspunde! l-a rugat Vameșu cu glas tremurat.

Dar spiritul plecase, semănând o groaznică confuzie. Gazda a propus să se aprindă lumina, arătându-și nemulțumirea că tocmai în ziua nașterii sale s-a ales cu o distracție atât de lugubră...

Cunoscându-i pe Gina și Emil Vameșu, mi-am dat seama că făceau parte dintre oamenii care au întotdeauna să-ți spună o mulțime de lucruri, să te facă părtaș la întâmplări de familie, să-ți istorisească amintiri. Numai în fața soțului ei Gina vorbea mai

puțin, conștientă că îi este inferioară. De altfel chiar dacă ar fi încercat, i-ar fi fost aproape imposibil. Avocatul era de o vervă deosebită.

Gina Vameșu, o femeie destul de ofilită, bolnăvicioasă, se încăpățâna să facă totul pentru a da impresia de tinerețe. Din cauza excesului de farduri, obrazul ei arăta ca un perete care refuză tencuiala, cojindu-se.

Genul clasic al femeii jandarm era perfect reprezentat de Lucia Păun. La portret au mai rămas de adăugat vocea hârâită și tusea tabacică.

Iorgu, tovarășul ei de viață, era la fel de voinic, dar cu o înfățișare mult mai blajină. Părea coborât dintr-un tablou de Brueghel.

Dar să revenim la ședința de spiritism.

Încă înainte să se aprindă lumina, Iorgu adormise cu mâinile împreunate pe pântecul rotofei. Păstra. În colțul buzei un zâmbet abia perceptibil, semn al satisfacției pricinuite de prevestirile călugărului Timotei. L-a trezit nevastă-sa, îmbrâncindu-l. Voind să dea impresia că nu adormise, a întrebat surâzător:

.

— Și masa chiar n-are niciun cui?

— Iorgule, ești de o ignoranță dezarmantă. Altfel nu merge, băiatule, îi explică Vameșu îngăduitor.

— Nu vin spiritele?

— Poate vin, dar tac.

— Ce vrei, dom'le? Făpturi de fum! Da' îmi place. Când mai tragem o întâlnire?

Cu o expresie tristă, Gina le-a spus că ședința nu se poate repeta mai devreme de două săptămâni.

— Dacă ați ști cât îl consumă pe Emil. Nu doarme noaptea...

— De ajuns, de ajuns! le-a cerut Adina. E ziua mea. Vreau să petrecem. Să fie lume, muzică, să se întâmple minuni...

— Bernard Shaw spunea că o minune este o întâmplare din care se naște credința, încercă Vameșu să-și etaleze erudiția.

— Las-o baltă, dom'le! Mi-e foame! Haidem la un local, pe-aici, prin preajmă, i-o tăie Iorgu.

Lucia l-a susținut, zorind-o pe sărbătorită să-și schimbe rochia. Adina a promis că va fi gata într-o clipă și a trecut în camera de baie. Invitații au auzit, imediat, curgând robinetul. În lipsa ei, Iorgu s-a interesat ce i-a venit lui Vameșu să pună întrebarea cu „coasa nemiloasă a morții". Acesta i-a dat o explicație lungă și încâlcită, din care Iorgu a înțeles numai că e bine ca omul să știe ce-l așteaptă.

Zgomotul ascuțit al soneriei a pus capăt discuției. Cum nu se cuvenea să deschidă decât gazda, Lucia a strigat:

— Adina, sună cineva!... Mă auzi, Adina?

— Te aud. Ce s-a întâmplat? a întrebat Adina apărând în ușa băii pieptănându-se.

— Sună cineva.

— La ora asta?... Cine-o fi?... Mă duc să văd!...

S-a uitat îndelung pe palier, dar n-a văzut pe nimeni.

— Nu e nimeni! Vi s-a părut.

— Cum ni s-a părut? Au auzit cu toții, a asigurat-o Iorgu.

— E cineva pe scară? a întrebat Adina din ușă. Nu e nimeni!...

A intrat iar în baie, promițând că într-o clipă va fi gata. Nici n-au apucat să-și reia conversația și s-a auzit din nou soneria. Emil a ciocănit în ușa băii.

— Duduie Adina, iar sună!...

— Vin imediat!

Adina a traversat încăperea, enervată.

— Asta-i culmea! Cine naiba se joacă?... Iar nu e nimeni!

S-a apropiat și Iorgu.

— Care ești acolo?... Apoi a exclamat uimit: E-te-te! Un pachet! Tu nu vezi? În fața ușii e un pachet. Ce-o fi înăuntru?...

— Știu eu?

Într-adevăr, jos, pe mozaicul palierului, era un pachet. Cineva îl lăsase acolo, plecând înainte să i se deschidă.

— Tiii, ce prăjituri grozave! a mai zis Iorgu desfăcând pachetul.

— Nu înțeleg nimic. Cine putea să le trimită? s-a întrebat gazda.

Au închis ușa. Iorgu le-a anunțat tuturor vestea solemn și statuar ca un majordom:

— Doamnelor și domnilor, un anonim i-a trimis Adinei acest minunat carton de prăjituri...

Gina murea de curiozitate:

— Să vedem și noi!

Continuând să se mire, Adina și-a dat cuvântul de onoare că nu știa cine a trimis prăjiturile. Bineînțeles, nimeni n-a crezut-o.

— Or fi de la călugărul Timotei, a zis Iorgu.

Toți au izbucnit în râs. În sfârșit făcuse și Iorgu o glumă pentru care nevastă-sa l-a privit cu recunoștință. Adina a luat cartonul de prăjituri și s-a oprit în fața fiecărui invitat servindu-i. Rămăsese una singură. Iorgu a propus ca aceasta să fie rezervată... anonimului.

— Poate că vine până la urmă...

Adina l-a privit mustrător. O deranja că nu este crezută. S-a rujat foarte meticulos, în oglinda toaletei. Îmbrăcându-se, au pornit cu toții la restaurant.

Se făcuse târziu. Se stinseseră mai toate luminile. O lună roșiatică stătea agățată ca o portocală, în vârful unei antene de televizor. Cartierul adormea ca în fiecare

seară.

Firma luminoasă din apropierea hotelului *Lido* avea aceleași litere stinse, ca de obicei. În Piața Romană se scoteau șinele de tramvai. Aparatele de sudură aruncau fulgere albastre. Flama scurtă, repetată, făcea să clipească ferestrele blocului din colț.

Veselul grup a poposit la restaurantul *Mon Jardin*. S-au așezat în jurul mesei, exuberanți, sfidând parcă prevestirea sumbră a călugărului Timotei. Restaurantul era populat cu o lume pestriță. Unii, îmbrăcați elegant, cu haine de bună calitate, dar cu croială desuetă, alții, foarte mulți, cu sacouri de catifea reiată. Erau destui și cu bluze din balonseid, pe sub care purtau cămăși în carouri.

Specialitatea casei era formată din: „Amalfi, țuică cu vermut, creier în pergament și merengue-glace”.

Ca să umple timpul, până aveau să sosească cele comandate. Iorgu a început să fabuleze. Avea o idee fixă. Că pe front s-a purtat ca un erou, a luat sute de nemți prizonieri, a distrus tunuri, tancuri, avanposturi și trupe inamice de desant. Rezonanța cuvântului „desant” îi plăcea nespus.

Într-o pauză a povestirii, Iorgu a închis ochi, rămânând parcă pe urma cumplitelor aventuri din război. Și... cu ochii închiși... a adormit, pur și simplu, la masă.

În realitate nu fusese nicio zi pe front, dar îi plăcea să se lase în voia imaginației. S-a trezit când o picoliță a scăpat un sifon pe jos, care a făcut explozie.

Treptat, atmosfera s-a înviorat, glumele zburau dintr-o parte într-alta, prietenii călugărului Timotei petreceau.

Spre sfârșitul serii, Lucia le-a stricat buna dispoziție. Din senin, a început să se vaiete că se simte rău. A scos din poșetă sticluța cu apă de colonie, și-a umezit vârfurile degetelor și a început să-și fricționeze tâmplele. Apoi s-au plâns și ceilalți, fiecare având aceleași simptome: moleșeala, dureri din ce în ce mai ascuțite în abdomen, transpirație abundentă, amețeli.

— Cred că numai vinul ne-a făcut figura, a fost de părere Vameșu.

— Adina își mușca buzele de durere.

— Să mergem, dragă. Fata asta se simte rău de tot, a hotărât soția lui Iorgu, care își mai revenise.

— Mâine să ne telefonezi, Adina, a spus îngrijorată Gina Vameșu.

S-au despărțit grăbiți, ca niște călători ce s-au cunoscut întâmplător. Fiecare era dornic să ajungă cât mai repede acasă.

În timpul cercetărilor care au urmat, m-au uimit sentimentele pe care le aveau, de fapt, acești oameni unii față de alții. Îmi amintesc doar câteva comentarii

relative la petrecerea de la *Mon Jardin.*

Iorgu i-a spus bosumflat nevestei:

— Dracu' ne-a pus să ne ducem? Am dat bani pe flori, am plătit și masa, și acu', uite ce rău îmi e... Lucico, mamă, fă-ți pomană cu o lingură de bicarbonat, că-mi dau sufletul...

Vameșu încerca și el să-și liniștească soția:

— Stăpânește-te și tu, Gina. Suferința e o stare intimă, discretă...

— Nu înțelegi că mă doare?

— Răbdare și trece. Ne-am luat după cretinul ăla de Iorgu să mâncăm și mici.

— Ah! Nu mai pot...

— Fă-ți un ceai de... de ceva.

Adina n-a putut dormi. Când durerile au devenit insuportabile, a format numărul de telefon al doctorului. În mai puțin de o jumătate de oră Gabriel Olteanu s-a prezentat la locuința ei.

Portretul lui s-ar putea rezuma în câteva cuvinte: un tip pedant, ușor melancolic, foarte manierat, născut cu un secol mai târziu, după propria-i expresie. Prietenii zâmbeau afirmând că era gata să susțină ideile altora cu mai mult patos decât pe cele proprii. Promitea cu amabilitate orice serviciu, te îndatora și nu te-ar fi contrazis în ruptul capului.

Hainele îi veneau ca turnate. Avea obsesia

parfumurilor. Maniac în ale curățeniei, deschidea ușile cu cotul, ca să nu atingă clanța cu degetele. Nu fuma și nu mânca alimente cu mirosuri pătrunzătoare, din rațiuni pur estetice. Dincolo de toate curiozitățile, era un medic cu o solidă pregătire profesională, corect în relațiile cu ceilalți oameni. Își diviniza mama.

Ajuns în apartamentul Adinei Constantiniu, s-a așezat la căpătâiul ei, cu grijă pentru dunga pantalonilor, și i-a luat pulsul. Apoi i-a atins fruntea, încercând să simtă dacă are febră.

— O intoxicație. O formă ușoară, s-a pronunțat în cele din urmă. Să sperăm că nu se vor ivi complicații... Ți-am pregătit ceva de băut... Ceva folositor, în orice caz. Ai să te liniștești și sper să adormi. Capul te doare?...

— Am, așa, ca un clește de durere... Și tu pari obosit.

— Chiar sunt!

— Să te servesc cu ceva...

— Nu vreau nimic!

— Uite, am acolo o prăjitură cu cremă. Știu că îți plac...

— Mulțumesc!

— Te rog, ia...

— Mmmm! E foarte bună...

Doctorul Olteanu a plecat în jurul orei 4 dimineața. Peste noapte, criza Adinei s-a repetat mult mai puternic. După ora șapte și jumătate l-a sunat la clinică.

— Vă rog, cu doctorul Olteanu...

Persoana de la celălalt capăt al firului a ezitat să răspundă:

— Sunteți o rudă?

— Nu, o cunoștință, o pacientă...

— N-o să puteți vorbi cu doctorul Olteanu!

— Când să revin?

Răspunsul a întârziat câteva secunde.

— Doctorul Olteanu a murit!...

O discuție avută cu șeful meu, Toma Negoiță, m-a pus din nou pe drumuri. Mă plângeam că m-am cam împotmolit cu cercetările și el m-a copleșit cu reproșurile:

— Ce cauți în birou?... Aștepți să vină criminalul la biroul de informații?... Du-te să stai de vorbă cu oamenii!

Ia-o de la început... Fă o vizită mamei doctorului Olteanu.

— E la fel de interesată ca și noi în descoperirea criminalului... Ai epuizat semnele de întrebare în legătură cu nora ei?... Cu doctorul Leonte?... Cine-i Adina Constantiniu? Dar soții Vameșu, dar familia Păun?... Sunt extratereștri?... Nu!... Muncesc, trăiesc printre noi... Vorbește cu cei care-i cunosc. Cântărește amănuntele mai interesante, oprește-te la cineva, dacă

trebuie... Ai un coleg de birou, pe Tutunaru. L-am găsit dezlegând cuvinte încrucișate. Ia-l cu tine pe teren. Ai luat câteva declarații și ai obosit!

Am plecat din biroul lui Negoiță cam abătut.

O nouă vizită la mama doctorului Olteanu mi-a dat posibilitatea să aflu o poveste impresionantă, dar fără vreo legătură cu cazul care îmi punea atâtea probleme.

S-a născut într-un sat de munte din Ardeal, în casa unui țapinar sătul de nevoi. Mama i-a murit când nu învățase încă să-i pronunțe numele. Cine-l întreba pe tatăl ei cum i-a murit soția, primea un răspuns ciudat:

— Cum să moară?... Cum mor săracii, din orice...

În ciuda traiului prost, fata s-a înălțat și a crescut frumoasă, ca diminețile cu soare. Nu împlinise șaisprezece ani, când, prin satul de munte cu case răzlețe, a trecut primul automobil văzut prin partea locului. Era plin cu avocați, veniți din capitală ca să redeschidă, spre paguba țăranilor, un proces vechi pentru o pădure. Printre ei se găsea și tânărul Sorin Olteanu, vlăstarul unei familii bucureștene bogate, proaspăt titularizat în Contenciosul departamentului silviculturii. A zărit, printre ulucile unui gard, o copiliță. A oprit mașina privind-o înmărmurit. Le-a atras atenția emoționat și camarazilor săi.

— Uitați-vă cum arată o româncuță frumoasă, frumoasă...

Neștiind ce s-a întâmplat la poartă, tatăl fetei a ieșit cu toporul... N-avea cum să taie cu el privirile cutreierate de lumină ale bărbaților din automobil.

Și cum viața însăși scrie întâmplările cele mai puțin verosimile, după nicio lună, Ana Găman pleca desculță dintr-un sat de munte, ca să ajungă doamna Olteanu, soția unui avocat cu talent și avere, care uluise capitala cu aventurile lui galante și, mai nou, cu această căsătorie incredibilă.

— Eram așa de stingheră în casa lui, povestea Ana Olteanu, că dacă ar fi trebuit să mor, n-aș fi îndrăznit să gem, de teamă să nu supăr pe cineva...

Gabriel s-a născut în primul an de căsătorie. Tânăra mamă nu știa să facă altceva decât să-și vegheze copilul și, în orele de somn ale acestuia, să se joace cu o trusă de manichiură pe care soțul i-o adusese de la Paris.

După un timp, a aflat că Sorin Olteanu o luase de la Paris și pe Lisette, fostă dansatoare acrobată la barul *Tabarin*. În București, Lisette a primit, în plic parfumat, o cheiță „Yale”, din aur, cu care a deschis ușa unei garsoniere din Cotroceni, mobilată de la carpeta persană din vestibul, până la veioza „Gallé”, așezată pe noptiera dormitorului din lemn de palisandru.

În fiecare dimineață primea buchete de flori, cărate cu faetonul de proprietarul florăriei *Riviera*.

Ana crezuse cu mintea ei simplă, de țărancă, că un

bărbat își ia nevastă odată pentru totdeauna. Și atunci, Sorin al ei, cum de se purta astfel?...

Într-o noapte și-a înfășurat copilul în broboada cu care venise din satul de munte și a cerut adăpost unui consătean, geamgiu, care locuia pe Calea Griviței. Nevasta geamgiului a luat-o să lucreze cu ea la *Boiangeria Aftalion*. Mai târziu, a primit prin poștă o înștiințare în care se vorbea de divorț... „pronunțat din vina pârâtei, care și-a părăsit domiciliul conjugal...”

— Mi-am crescut copilul cu mâinile astea, povestea mama doctorului. Nu l-am lăsat să primească de la nimeni un măr. De câteva ori, din an în paște, taică-su a venit să ne vadă. Nu l-am primit. I-am spus și copilului: „Dacă te prind că-i dai bună ziua, te înec!”... Sunt rea cu oamenii răi. Să mai povestesc cât am dus-o de greu?... La ce să-mi aduc aminte?... Am învățat carte odată cu copilul meu, pe același abecedar. Singură l-am ținut în facultate și l-am făcut doctor. A fost mândria mea. Când a venit, într-o zi, taică-su (acum e funcționar pe la un depozit de lemne) să-mi ceară o fotografie a băiatului, l-am pus pe Gabriel să scrie pe dos: „Domnului Sorin Olteanu”. Atât! Îi tremura mâna, dar a scris cum am vrut eu. L-am bătut până în anul doi de facultate, terorizată de gândul că poate apuca pe drumuri anapoda, ca atâția alții, după război. N-aveam voie să-mi irosesc singura avere... Cine mi l-a ucis, oameni

buni?...

Cine?... Se învălmășeau și în mintea mea nenumărate întrebări. Prăjiturile au fost otrăvite?... Cine să fi trimis cartonul cu prăjituri?... Doctorul Leonte? Poate Paula Olteanu. Știa despre existența Adinei Constantiniu?... Sau poate unul dintre invitați... Sau... să fie gestul dement al unui tată ratat, de existența căruia abia aflasem?...

În seara petrecerii de la restaurant, s-a mai petrecut un fapt care venea să încurce și mai mult firele cercetărilor mele. La farmacia numărul 64, situată la marginea orașului, s-a prezentat un individ care a cerut să i se execute o rețetă. (Semnalmentele lui mi-au fost relatate vag: statură potrivită, între două vârste, destul de bine îmbrăcat). Deși rețeta era prevăzută cu antetul unei mari clinici și cu timbru sec, farmacista de serviciu a observat ceva în neregulă. Când n-ai mult de lucru, când timpul trece greu, te bucuri să schimbă o vorbă-două și întârzii cu rezolvarea unor treburi de care, în mod obișnuit, te ocupi mașinal. Calculând fără grabă costul medicamentului (un medicament cu livrare strict controlată), a observat că timbrul sec strivise hârtia rețetei în loc să se imprime egal. Un amănunt care nu ar fi stârnit bănuieli unui neavizat. Farmacista a devenit circumspectă și a ridicat hârtia în lumină s-o privească mai atent. Pe clientul nocturn l-a enervat

scrupulozitatea ei.

— Ce tot suciți hârtia asta, tovarășe dragă?...

— De ce vă impacientați?

— Dacă mă țineți aici de zece minute! Sunt un om bolnav. Pentru trei fiole puricați atâta rețeta aia.

— Dacă îmi vorbiți așa, s-ar putea să nu vă servesc...

— Dați-mi rețeta! Încerc în altă parte!...

I-a smuls rețeta din mână și s-a îndreptat bombănind spre ieșire. Farmacista a privit lung în urma lui.

Nu știam cum să leg și dacă se leagă această întâmplare cu datele dosarului meu. L-am trimis pe sublocotenentul Tutunaru să-l invite la noi, pentru a doua zi dimineață, pe Emil Vameșu, iar eu m-am dus să văd un spectacol la teatrul de estradă.

Nu-mi ardea defel să mă distrez, dar m-am gândit s-o văd pe Adina Constantiniu la locul ei de muncă.

Sala gemea de lume. Am găsit un loc în picioare, rezemat de un perete, la balcon.

După prolog, după ce o cântăreață ne-a asigurat că „Fetițe dulci, ca-n București, în toată lumea nu găsești”, a apărut pe scenă Adina. Juca rolul unei tinere colectiviste și purta cu grație un coș plin ochi cu mere de butaforie. În, lumina crudă a reflectoarelor se observa lesne că mândra țărăncuță avea gene false, fard albastru pe pleoape, sprâncene subțiate după ultima modă. Peste părul migălos coafat cu supraetajări de

buclișoare, purta o maramă stropită din belșug cu paiete. Privind-o am avut o impresie olfactivă. Am simțit în nări miros de „Chipre”, parfumul ei preferat. A traversat scena cu coșul de mere, a zâmbit și a dispărut în culise. A urmat un balet. Adina Constantiniu n-a reapărut în spectacol. Acesta fusese tot rolul ei.

Din discuții și din verificările făcute printre colegii de muncă, vecini, cunoștințe, familie, am reușit să adun date cu care să-i întregesc biografia.

Părăsise, cu mulți ani în urmă, un orășel de provincie, ambiționată să cucerească publicul de teatru bucureștean, mizând pe niște virtuți artistice neconfirmate decât de rude.

Părinții (modești funcționari la Urziceni), nestrămutați în credința că fiica lor va ajunge o mare actriță, i-au plătit, lună de lună, cameră mobilată și i-au dat bani de buzunar, ca să poată descifra destinsă secretele Thaliei. Între timp, tânăra aspirantă la gloria scenei și-a urcat lădița de zestre în garsoniera mansardată a unui bătrân actor, foarte solicitat de cinematografie pentru roluri de țăran mijlocaș nehotărât. Prin el a ajuns să joace și într-un film documentar de protecție a muncii. O lovea, din neglijență, o mașină cu platformă. Părinții și rudele, informate în timp util, au văzut filmul de patru ori, când

a fost proiectat la Urziceni. Nu și-au recunoscut „vedeta”, pentru că era filmată cu spatele. Actorului bătrân i-a urmat un corespondent la București al unui ziar occidental. Și mai bătrân. De la el a rămas cu mai multe valize pline de haine elegante, care i-au cultivat gustul pentru modă. Ulterior, printr-o relație, a reușit să fie angajată manechin la o fabrică de confecții. Cât a durat legătura cu ziaristul străin, a învățat să pronunțe corect mărci de țigări și băuturi renumite, să te respingă cu privirea invitându-te. Într-o bună zi, corespondentul străin *a* plecat definitiv la el acasă. L-a condus la aeroport purtând în suflet regrete și grija pentru ziua de mâine.

Norocul i-a zâmbit mai repede decât se aștepta. La întoarcerea de la aeroport, a luat-o cu motocicleta un fotbalist în plină glorie. Un tip „ambițios”, care n-a acceptat să se transfere la alt club decât după repartizarea unui apartament pentru Adina Constantiniu, viitoarea lui soție. N-a trecut mult și fotbalistul, individ cu sentimente instabile, s-a căsătorit cu o voleibalistă de la noul club.

A urmat pentru Adina o perioadă grea.

Apoi l-a cunoscut pe inginerul Tiberiu Focșa, specialist în motoare cu explozie, cu o foarte bună reputație. Focșa a iubit-o cu adevărat, tulburător, și a avut, privind viitorul lor, cele mai bune intenții.

Neșansa lui, s-a arătat sub chipul unei plecări în străinătate, la o specializare. Ceva a murit în el, în ziua când, pe coperta unei reviste porno, a văzut o fotografie, absurdă, dar care fără putință de tăgadă era a iubitei sale, Adina. Era una dintre fotografiile pe care i le făcuse la București, în camera lui de la hotel, ziaristul străin.

La un pas de naufragiu, Adinei Constantiniu i-au venit, de data asta, în ajutor soții Vameșu, – prieteni cu unchiul său, Iorgu Păun. Gina Vameșu a ajutat-o cu inexplicabilă generozitate.

Cu timpul gusturile și pretențiile Adinei au evoluat, calitatea relațiilor sale îmbunătățindu-se. Nu mai era o „tânără debusolată" și de aceea o nemulțumea profund lipsa unei surse sigure de existență. Nu-și mai putea permite să pozeze (cum a făcut după ce a renunțat la slujba de manechin) pentru reclame de noi produse: crema grasă „Rodica" și ciocolata „Maria" cu lapte. A încercat, din nou, să dea examen la Institutul de teatru și a eșuat în corpul de figurație al unui teatru de estradă. Înțelegea ridicolul situației, trăia îngrijorată în prezent, o înspăimânta viitorul, vedea că e târziu să ia viața de la început. S-a apucat să ia lecții particulare de stenodactilografie. Încerca să-și facă puțină ordine în viață și cei care o cunoșteau din trecut se pregăteau s-o laude...

Seara, târziu, am proiectat pe tavanul alb al camerei,

asemenea, unui film, datele aflate, întrebându-mă, încă o dată, până unde putea fi amestecată Adina Constantiniu în uciderea doctorului Olteanu. M-a smuls din pat soneria telefonului. Am ridicat receptorul și, lipindu-l de ureche, am auzit vocea precipitată a lui Tutunaru:

— ...'trăiți! Sublocotenentul Tutunaru! Raportez: avocatul Emil Vameșu a dispărut de la domiciliul său!...

Pe biroul meu se afla un ordin abia semnat de căpitanul Toma Negoiță:

„Luați măsuri, arestați-l pe numitul Emil Vameșu, fost avocat, cu domiciliul stabil în București, strada Bartolomeu, numărul 87. Comunicăm semnalmentele..."

L-am întrebat pe sublocotenentul Ovidiu Tutunaru, aflat de față:

— Care e ocupația actuală a lui Vameșu?

— Necunoscută!... Chiromant amator... Însă mă gândesc că, de obicei, oamenii de teapa lui Vameșu nu ajung până la crimă.

— Care o fi, de fapt, amestecul lui în cazul Olteanu...

Am rămas pe gânduri. Tutunaru mă privea bănuitor. Credea că știu ceva în plus față de el. Îmi plăcea să lucrez cu el. Îi prețuiam capacitatea rară de a alege esențialul dintr-o puzderie de amănunte. Nu se deosebea de tinerii de aceeași vârstă cu el. Mai scund

decât mine, însă măi bine legat. Pricepea ușor și filtra tot ce-i spuneai, surprinzător de repede.

Într-o zi de toamnă, a venit la birou deosebit de trist. L-am întrebat ce i s-a întâmplat, dar a refuzat să-mi povestească. Am simțit, însă, că se află în starea aceea, când ne jurăm să păstrăm ascunsă o durere, dar abia așteptăm să ne descoasă un prieten ca să-i spunem ce avem pe inimă. L-am abordat, cu tact, dar perseverent, până când l-am convins.

Tânărul meu coleg fusese părăsit de iubita lui. Se îndrăgostise, din vară, de Valeria Șușu, actriță de categorie modestă:

Întorcându-se din turneu, Valeria i-a povestit cu lacrimi în ochi că a străbătut cu teatrul opt orașe și că peste tot, celelalte, actrițe au fost asaltate de admiratori care le-au cerut autografe și fotografii, numai ea a fost evitată.

Lucrurile se complicau cu atât mai mult cu cât teatrul se pregătea să întreprindă un nou turneu.

Ovidiu i-a explicat cu toată căldura de care a fost în stare că, în ultimă instanță, numai posteritatea stabilește ireversibil valorile.

Vali a plecat în turneu, fără să știe că Ovidiu și-a luat câteva zile de concediu și a urmat-o pe tot itinerarul. De peste tot a trimis scrisori, la hotelurile unde era cazat teatrul, prin care solicita insistent autografe și fotografii

ale îndrăgitei actrițe Valeria Șușu.

Valeria a primit o corespondență uriașă. Sfârșindu-se turneul, Ovidiu și-a întâmpinat iubita eu o privire de om mulțumit. La rândul ei, Vali arăta fericită ca un star. Întrebând-o cum a fost, ea i-a zâmbit rezervat, explicându-i că abia acum înțelegea de ce a spus La Bruyere că: „Începutul și sfârșitul iubirii se fac simțite în. Stânjenea încercată când rămâi singur cu ființa iubită”. Era exact ce simțea ea în clipa aceea. O actriță atât de adulată trebuia să aibă o singură datorie – aceea de a aparține maselor de spectatori. Cu această declarație, l-a părăsit pe Ovidiu Tutunaru.

relatându-mi întâmplarea, Ovidiu arăta ca un om pierdut.

A trecut aproape un an, necazul, a fost uitat.

Ovidiu Tutunaru lucra tot cu mine în birou și ne înțelegeam din ce în ce mai bine.

...Discutam cu Ovidiu „dosarul Olteanu”, când ne-a întrerupt soneria telefonului. Un coleg ne comunica o spargere săvârșită la Farmacia numărul 64. Am plecat în grabă și am ajuns la câteva minute după sosirea echipei de cercetare.

O spargere curioasă. Hoții nu se atinseseră de bani și nici de medicamentele scumpe. După modul de operare făptașul era un începător. A fost pus pe urmele lui

câinele de serviciu. Unul dintre cei mai buni câini ai noștri – Blitz. După mai multe ocolișuri ne-a condus până în strada Arhitect Bogdan, aflată în apropiere. La numărul 33 era o casă micuță, cu curte în față. Ne-a deschis, alarmată, proprietăreasa.

— Ce doriți?... Ce s-a întâmplat?...

Însoțitorul câinelui a strâns scurt lesa, încercând să-l liniștească.

— Cine mai locuiește aici? am întrebat-o pe femeie.

— Fata mea și cu mine... A, avem și un chiriaș. Pe domnul Tiberiu Focșa...

— E acasă?...

— Da, cred că da!

— Vă rugăm să ne conduceți la el.

Gazda a bătut în ușa chiriașului de câteva ori, din ce în ce mai puternic. N-a răspuns nimeni. Cum ușa nu era încuiată, am intrat cu toții.

Pe un pat strimt era întins, mai bine zis zăcea, un om cu fața răvășită. Ovidiu mi-a spus în șoaptă:

— Doarme!... Ba nu, ține ochii deschiși... E leșinat!...

Cercetându-l, mi-am dat seama că nu era leșinat. Își injectase morfină. În grabă, nici nu încercase să ascundă fiolele. Căzuseră pe jos, lângă piciorul patului. Urmărindu-mi privirea, a înțeles și Ovidiu despre ce era. Vorba.

— Știi, Ovidiu, ce sunt fiolele astea?

— Morfină, nu?...

— Și, altceva!... Poate sunt cheia asasinării doctorului Olteanu!...

Acum, după atâția ani, cred că am spus cuvintele acelea mai mult ca să-mi dau importanță. Până la dezlegarea enigmei mai aveam de așteptat.

Cercetările au stabilit că morfinomanul era una și aceeași persoană cu bărbatul venit la farmacie cu rețeta în neregulă. Ovidiu a avut ideea să-l confruntăm cu farmacista care fusese în acea noapte de serviciu.

Tiberiu Focșa însemna o nouă verigă în lanțul anchetei mele. Cândva, un inginer cu o solidă reputație, îndrăgostit de Adina Constantiniu. Ce căuta el în toată această poveste?... Am avut o clipă senzația că alunec pe un acoperiș înclinat, fără să mă pot apuca de marginea streșinii...

Am luat, din nou, o declarație Paulei Olteanu. Trebuia să aflu la ce s-a referit doctorul Silviu Leonte când a afirmat:

„O acuzație gravă! O insultă adusă memoriei unui om, poate, nevinovat...”

A fost nevoie de multă răbdare și stăruință până am convins-o să nu aibă rezerve.

E foarte greu să descrii întâmplări importante din viața altuia. Mie, cel puțin, așa mi se pare. Întâmplări grave, care marchează, uneori, un om pentru toată

viața, le povestești pe un ton neutru. Dispare tensiunea. Pentru cei care le-au trăit, ele au avut altă temperatură. De aceea redau din relatările soției doctorului Olteanu doar atât cât este necesar pentru o bună înțelegere a cazului de față.

Paulei Olteanu nu i-a trebuit mult timp până să afle cealaltă față a soțului ei. Omul amabil, îndatoritor, pasionat pentru știință, a încercat să folosească prietenia soției sale cu Leonte, pentru a-l determina să împartă cu el eventualul succes al cercetărilor, privind un nou medicament. Încuraja prietenia soției, cunoscând probitatea doctorului Leonte.

Așadar se voia asociat la o descoperire la care nu avusese nicio contribuție științifică.

Am continuat eforturile pentru găsirea lui Emil Vameșu. A fost găsit la o rudă din comuna Mărgineni. Prinderea s-a datorat lui moș Vanghele, un unchiaș simpatic, care l-a trezit pe șeful postului de miliție în toiul nopții.

— ’mnă seara, tovarășe plutonier...

— Care seară, bre, că e noapte! Cum de nu dormi?

— Păi... eu ce să zic?... Cum de nu dorm... De dormit îmi arde mie?

— Oi fi bolnav...

— Eu, nu!... Asta e! O fi bolnavă...

— Cine, bre?

— Zamfira, baba mea.

— Ia-o încet, că acu′ tot m-am trezit.

— De patru nopți ține sfat cu mă-sa. Vine acasă de-o latră toți câinii.

— Și, ce vezi matale rău în asta? Stau și ele de vorbă, femei...

— Adică ele macină vorbe și eu arunc banii din casă? Să mă pici eu ceară dacă înțeleg ceva...

— Păi?... Eu ce zic?... Ce vorbe mai are ea cu mă-sa?

— Uite că are!

— N-are! Mă-sa îi moartă dinainte să mă ia pe mine militar.

— E încurcată rău...

— Este! Eu ce zic?... Vine mă-sa noaptea la plopul de la fântână. Cică o cară după el un călugăr. Unu′ Cimotei...

— De călugărul ăsta n-am auzit!

— Ai văzut?... Și ăla-i mort. Umblă morții vraiște prin sat.

— Spune drept, nea Vanghele, te-ai cinstit cu ceva?

— Nici pomeneală.

— Auzi, nea Vanghele, nu vrei să vorbim mâine, pe lumină?

— Acu′ vorbim! E dat dracului călugăru′ ăsta. În fiecare noapte cere bani, de parcă vine cu aeroplanu′. Și

proasta îi dă...

— Cui, bre?

— Banii îi ia arhanghelul, mai marele lor. Cred că-i împarte cu Cimotei. O avea și soacră-mea partea ei, c-a fost lacomă, Dumnezeu s-o ierte...

— Nea Vanghele, taci din gură că mă culc la loc și visez urât. De unde ai mai scos și un arhanghel?

— A venit singur. E de la București!

— Să nu-mi spui că s-a autotencuit pe bolta bisericii... Acuși mă duc și-l iau cu șpaclul...

— Nu! A tras la Iancu Băltărețu, cumnată-su...

— Ce vorbești? Ala mic și slab e arhanghelul? De-aia n-a venit să-i dau viza de flotant? De ce nu începuși așa, nea Vanghele?

— Păi?... Eu ce zic?...

Datorită intervenției prompte a șefului de post, Vameșu mi-a fost pus imediat la dispoziție pentru cercetări.

L-am poftit la interogatoriu.

— De ce ai fugit din București, tovarășe Vameșu?

— Vai, domnule locotenent!... Fugit!... E o formulă derizorie. Nici gând să fug. Sunt astenic și am avut nevoie de odihnă. Pot dovedi cu certificate medicale și chiar vă rog să verificați...

— Ai încercat să fugi și când te-a legitimat șeful de post...

— Aaa, atunci a fost altceva... Domnule, ce mai încolo și încoace... M-am temut un pic, mi-a fost frică.

— Frică, de ce?

— Cum să vă spun?... Domnule locotenent, eu sunt un tip eminamente sincer... ce să ne mai ascundem după deget...?

— Să nu ne ascundem!

— Tocmai... După ce a început ancheta cu Adina, mi-a dat un telefon tembelul ăla de Iorgu și mi-a spus că a trăncănit în legătură cu ședința de spiritism.

A făcut o pauză, și-a înțepenit ceafa firavă și m-a privit vulturește. Apoi a reînceput:

— Atunci, ce mi-am zis, domnule locotenent? Bine, Vameșule, tocmai acum când luptăm împotriva superstițiilor, când facem atâtea eforturi să-l smulgem pe om din ghearele misticismului, tu te-ai apucat de spiritism? Nu e frumos nu e normal. Ești cel mai retrograd element. Trebuie să te dai urgent la fund, că altfel te înhață... Și... m-am dat!

— Tovarășe Vameșu, îmi vorbești ca unui handicapat mintal... Nu cumva motivul sperieturii dumitale era altul? Doar ești om de lege, avocat...

— Am fost. M-au mâncat, domnule locotenent. Fript m-au mâncat. Până ce nu m-au văzut scos din colegiu, nu s-au lăsat. Invidii, intrigi, știți dumneavoastră...

— Au fost blânzi. Pentru sumele pretinse în plus de la

clienții dumitale, ai fi putut fi trimis în judecată.

— N-am pretins, m-am mulțumit cu ce pica... Dar... bine mi-au făcut tovarășii mei. Elementele necinstite n-au ce căuta în societatea noastră nouă... Legile contemporane ale umanității...

Mă enervase, dar l-am întrebat foarte liniștit:

— Dumitale îți place teatrul?

— Foarte mult, domnule locotenent, a recunoscut, nepricepând în prima clipă. Cum să nu-mi placă? Teatrul ne educă, ne luminează, ridică nivelul cultural al maselor...

— Sunt cu totul de acord! Dar cu mine de ce joci teatrul ăsta penibil?

— Vai, cum mi-aș permite?

— Asta mă întreb și eu... Dumitale ți-a fost frică de cu totul altceva... Doar nu crezi că am luat în serios povestea cu spiritismul?... Asta o făceai cum fac unii mici scamatorii, la petreceri, ca să-și distreze prietenii... Sigur, când se putea, mai ciupeai și un ban... Ești amestecat în multe altele, mai grave... Ți-e frică! O spun mâinile dumitale, ochii, tremurul nestăpânit al bărbiei... Ți-e frică, printre altele, și de declarațiile pe care le-a putut face inginerul Tiberiu Focșa, de două ori victimă a Adinei Constantiniu... A prins gustul morfinei pe alte meleaguri și, ca nu cumva să se vindece, l-ați alimentat cu otravă... Îți promit că ne vom ocupa de el până ce va

redeveni omul util dinainte...

Vameșu s-a sculat în picioare, având pe chip întipărită o imensă uimire. I-am făcut semn să stea liniștit pe scaun.

— Să discutăm la obiect. Fiecare infracțiune are elementele sale constitutive, nu-i așa?... Ei bine, în cazul dumitale aceste elemente sunt întrunite pentru dovedirea unui cumul de infracțiuni. Doar ai fost jurist... Să le luăm pe rând! Articolul 549 cod penal: înșelăciune, apoi trafic de stupefiante și speculă cu medicamente, fals și întrebuințare de fals. Mai am...

— O clipă, domnule locotenent!... Sunt calomnii, se exagerează groaznic, am dușmani... De la câteva fiole de morfină vândute, nici nu mai știu când, lui Tiberiu Focșa, a ieșit aici că... în fond ce rău am făcut procurând unor oameni bolnavi medicamentele pe care nu le găseau?...

— Așa-zisele medicamente erau substanțe avortive, primejdioase. Putem dovedi că soția dumitale, „săritoarea tanti Gina”, cum o numesc martorele, asigura clientela, ca și vânzarea „medicamentelor” la prețuri pipărate. Am să fac, în concluziile de învinuire, un calcul complet al veniturilor obținute în acest mod de dumneata, soția dumitale și de Adina Constantiniu. Sursa morfinei era doctorul Olteanu, nu-i așa?

— Da, adică nu...

— Tot el procura și rețete pentru „medicamente” mai deosebite. Dumneata falsificai doar timbrul sec...

— O rețetă, două... Eu, nu...

— A rămas să-mi spui că încerc să-ți bag pe gât și ce n-ai făcut... Nu te-ai dat înapoi de la nicio potlogărie, asta ca să folosesc un termen decent... Promit să te conving că nu ne jucăm de-a probele...

Vameșu mă privea îndobitocit. Într-Un minut a trecut de la apatie la furie și a început să împroaște cu acuzații în stânga și în dreapta. Trebuia să le desprind, cu multă grijă, doar pe cele veridice. Altfel, calomnia se putea întinde.

Pentru a limpezi definitiv cazul doctorului Olteanu, îmi mai lipseau câteva verigi.

L-am chemat pe Ovidiu Tutunaru. A adus cu el un zâmbet cald și prietenos. Ani simțit că are vești și i-am luat-o înainte.

— Ia spune...

— Tovarășe locotenent, cred că am găsit ceea ce căutam de atâta vreme...

— Haide, zi!

— O locatară, Eugenia Ioniță, i s-a plâns sectoristului că cei din blocul de alături îi aruncă în curte tot soiul de gunoaie. În dimineața zilei de 7 și-a găsit canișul mort...

— Măi, omule...

— Nu zâmbiți!... Câinele a murit fiindcă a lins un ac

de seringă aruncat în curte... Pare o aiureală... dar...

— Te rog, taci un pic. Lasă-mă să mă gândesc. În blocul de alături stă și Adina Constantiniu?

— Exact, tovarășe locotenent!

— Ești o comoară!... Ne mai lipsește o declarație a portarului de la bloc.

— Am și luat-o. Să vă citesc:

— Nu vă amintiți, în noaptea de 6 spre 7 a curs apa în bloc?

— A curs!

— În tot blocul a curs?

— Nu. De la etajul trei în sus nu curge niciodată, noaptea. N-are putere hidroforul...

— Bravo! Îți mulțumesc, te felicit!

— Pe mine? Felicitați mecanicul, că el nu l-a reparat și s-au făcut o mie de reclamații...

L-am întrerupt, sub impulsul unui gând.

— Frate, Tutunarule, trebuie să organizăm, urgent, o ședință de spiritism!

Ajutorul meu a tăcut, așteptând. Nu se mira niciodată, sau se mira numai în sinea lui.

— Îl iei pe Vameșu, am continuat eu, și îi convoci în locuința Adinei Constantiniu pe Iorgu Păun cu soția și pe Gina Vameșu. Eu plec direct la Adina. Repede, că se face noapte...

Odată cu înserarea se adunaseră în sufrageria Adinei aceleași persoane care luaseră parte și la prima ședință de spiritism.

Am lăsat oblonul, atât cât să se strecoare în încăpere o rază subțire de lumină și i-am propus avocatului cu toată seriozitatea:

— Să facem o ședință de spiritism!

— Domnul locotenent glumește...

— Nu, vorbesc foarte serios! Doar ești specialist...

— Ce specialist?... Nu mi-a reușit nicio experiență.

— Cum nu ți-a reușit? Doar spiritul bătea în podea.

— Care spirit? Nu există spirite. Bătea nevastă-mea cu tocul, că are toc cui și merge...

Lucia Păun a sărit ca arsă:

— Uite cine mă învăța să vând casa de la Râmnic!...

L-am îndemnat încă o dată pe Vameșu:

— Să mai încercăm! Poate, cine știe, astăzi reușești.

— Nu reușesc, domnule locotenent. De câte ori n-am încercat!... În regimul nostru nou, negura obscurantismului...

— Iar ai dat cu bâta-n baltă. Dar, să zicem că ai dreptate!

Atunci de ce ai mai încercat în noaptea de 6?

Vameșu a privit stânjenit înspre Iorgu Păun.

— Ei, de ce am mai încercat? Credeam că îl pot ciupi pe Iorgu de ceva bani. De unde să știu eu că amărâtul

are o imputație?...

Iorgu s-a tras mai aproape de masă și a scăpat un „E-te al dracului”, plin de o sinceră uimire. Cu un ton mai autoritar, i-am cerut lui Vameșu să oficieze.

— Începe! Te ascultăm!

Avocatul a bâiguit abia inteligibil:

— Te chemăm, spirite al călugărului Timotei...

L-am oprit.

— Știi ce? Îți propun să nu-l chemăm pe călugărul Timotei. A murit de mult... încearcă cu doctorul Olteanu.

Cineva a sărit în picioare și a aprins lumina. Era Adina Constantiniu.

— Sfârșiți comedia asta sinistră! Ce doriți, în fond, de la noi?

— Mai precis, de la dumneavoastră, domnișoară!

— Și ce doriți de la mine?

— Să-mi explicați de ce și cum l-ați omorât pe doctorul Olteanu!

Lucia i-a șoptit îngrozită lui Iorgu:

— I-auzi! Îngheț!

Adina făcea eforturi să-și păstreze calmul.

— Tovarășe locotenent, am impresia că glumiți în continuare...

— Deloc! Vă învinuiesc de asasinat! Doctorul Olteanu a murit mâncând prăjitura pe care, cu atâta

generozitate, i-ați oferit-o.

— Dar erau prăjituri care mi-au fost dăruite...

Iorgu m-a tras de mânecă explicându-mi:

— De ziua ei, a fost ziua ei...

Am precizat, cu bunăvoință:

— Domnișoara Constantiniu este născută în ziua de 4 septembrie, nu în 6. A găsit acest pretext ca să aibă martori la primirea prăjiturilor...

Adina mi-a trimis un zâmbet jenat.

— O femeie poate să-și ascundă vârsta.

Am vrut s-o întreb: „Cu două zile?”, dar am renunțat. Am privit-o în ochi. Ochii ei, de un verde intens, aveau o culoare stinsă. Mi-a spus, mai puțin sigură de ea:

— Prăjiturile, realmente le-am primit! A văzut toată lumea!

M-am ridicat de pe scaun.

— Într-adevăr! Dar ce nu știe toată lumea e că baia dă într-un coridor care o leagă cu intrarea de serviciu... Am copiat de la I.A.L. o schiță a apartamentului dumneavoastră... Să recapitulăm: ați intrat în baie, ați dat drumul la robinet, ați ieșit apoi prin coridor și ați ajuns la ușa apartamentului. Vă amintiți?... Ați sunat și v-ați întors în baie. Așa se face că atunci când ați deschis ușa apartamentului, în prezența dumnealor, pe coridor nu măi era nimeni.

— Vorbe! Dar prăjiturile cine le-a mai adus?

— Tot dumneavoastră! Mișcarea a fost făcută de două ori, ca să atrageți atenția musafirilor. Cartonul de prăjituri aștepta cuminte în frigiderul de pe coridor... Îți amintești, tovarășe Păun, singur spuneai „Proaspete și reci, dom’le...” Am calculat cât faci cu un taxi de la cea mai apropiată cofetărie. În niciun caz nu puteau rămâne atât de reci...

Gina Vameșu, care până atunci tăcuse mâlc, și-a șters o lacrimă închipuită și mi-a spus rugător:

— Bine, dar ne-am otrăvit cu toții. Și Adinei i-a fost rău, doar n-a încercat să se sinucidă...

— Da! Trebuie să vă reamintesc că a intrat cu prăjitura ei în baie. Poate a mâncat-o, poate nu. Dar să presupunem că a mâncat-o. Prăjiturile conțineau o cantitate minimă de otravă, atâta cât să deruteze cercetările. După ce s-a întors acasă, a introdus cu un ac de seringă doza mortală în prăjitura rămasă!...

— Fantezie de roman ieftin, a spus Adina în silă.

— Regret, dar nu-mi explic cum ați putut fi atât de imprudentă, încât să aruncați acul pe fereastră?... Chiar dacă nu curgea apa la toaletă!...

— E o minciună! Vreți să-mi aruncați pe umeri o acuzație absurdă; fiindcă n-ați fost în stare să găsiți criminalul...

— Fraza asta am întâlnit-o, într-adevăr, în toate cărțile polițiste proaste.

— Nu mă interesează lecturile dumneavoastră. Eu știu cine l-a ucis pe Gabriel...

— Spuneți, să audă și dumnealor...

— L-a ucis nevastă-sa cu doctorul Leonte!

— În primul moment m-am gândit și eu la Paula Olteanu. Dar numai pentru scurt timp, până când am stabilit că dumneavoastră, cei de aici, formați – oricât nu-mi place cuvântul – o bandă... Singurii fără pată sunt nenea Iorgu și soția...

Iorgu a venit în fața mea și mi-a mulțumit cu gesturi de arhiereu care binecuvântează:

— Să vă dea Dumnezeu sănătate! Vindem casa de la Râmnic și plătesc eu imputația...

Avocatul mi-a aruncat, în schimb, o privire plină de reproșuri:

— Vedeți? Eu ce era să vând?

— Dumneata și soția dumitale ați vândut stupefiante și medicamente avortive, procurate de Adina Constantiniu de la doctorul Olteanu, care a înțeles că sunteți ticăloși – nu-mi cer scuze! – dar n-a bănuit că sunteți și ucigași.

Gina Vameșu a murmurat stins:

— Ne băgați pe toți în aceeași oală...

— Nu! Fiecare va merge la tribunal gătit în... oala lui...

— Despre morți, numai de bine!... Nu-i așa, domnule locotenent? a spus Adina. Vreți să faceți din Gabriel

Olteanu un „cavaler fără prihană”...

— Nu!... A fost un om și, ca atare, a făcut și greșeli. Cea mai gravă a fost legătura cu dumneata. I-ai devenit amantă și l-ai convins, mai târziu, să-ți facă o întrerupere de sarcină. De atunci l-ai avut la mână, cum se zice. Au urmat cererile de morfină și de medicamente „speciale”. Gabriel Olteanu simula crize hepatice și se prefăcea că își administrează morfină ca să se calmeze. Morfina ajungea la bietul Tiberiu Focșa. Așa ai înțeles dumneata să-l vindeci de iubirea pe care ți-a purtat-o. Când Tiberiu Focșa a făcut o criză care era să-l coste viața, ai obținut să fie internat într-un salon al doctorului Olteanu. Văzând în ce hal a ajuns omul acesta, altădată un specialist renumit, i s-a făcut frică și a refuzat să vă mai furnizeze morfină. Nu v-a mai dat nici rețete și nici alte medicamente. A vrut să iasă din combinație și v-a amenințat că vă denunță. Asta i-a adus moartea. Asta și setea voastră nepotolită de câștig pe orice cale. Mai doriți vreo explicație?

Avocatul s-a chinuit să spună ceva:

— Adina... Adina, ea știe... Eu nu am învățat-o să omoare pe nimeni...

Adina și-a scuturat umerii a lehamite. A vorbit ca un om plictisit:

— Ești laș și prost, Vameșule!... Eu nu recunosc nimic... Sau... recunosc tot ce vreți, mi-e totuna...

I-am asigurat că vom avea timp să discutăm amănuntele, pe îndelete, în timpul anchetei.

Adina Constantiniu a oftat lung. Apoi a început să plângă. Un plâns tăcut, cu dinții strânși, cu unghiile înfipte în podul palmei. Ceilalți s-au întors cu spatele, făcându-și fiecare de lucru, ba cu fața de masă, ba cu un buton de la manșetă.

Deodată, la fel ca în seara zilei de 6, s-a auzit soneria. Am tresărit cu toții. M-am simțit dator să-i previn că la ușă nu era vreun anonim și nici măcar călugărul Timotei. Colegii mei își pierduseră răbdarea. Era timpul să mergem.

În zilele acelea, evadarea din lumea Adinei Constantiniu, printre oamenii care populau firesc străzile orașului, era pentru mine o adevărată răsplată.

Se apropia sărbătoarea Anului Nou și îmi plăcea să rătăcesc serile prin magazine, să privesc pe chipul oamenilor bucuria cu care aleg daruri.

Căpitanul Toma Negoiță m-a invitat să petrec revelionul la el. Mai întâi mi-a tras o muștruluială.

— Ce-a fost mascarada aia cu ședința de spiritism, la arestarea Adinei Constantiniu?... Ești cam teatral, mânzule...

M-a certat, dar era mulțumit de felul în care m-am descurcat. Îl cunoșteam doar. De multe ori a vegheat, fără să-l simt, ca nu cumva să mă împotmolesc. Atunci

mi-a făcut, Doina, soția sa, tort de alune. S-a băut o cupă de șampanie și pentru înălțarea lui Toma Negoiță la gradul de maior.

Cu toate eforturile gazdelor de a-mi menține buna dispoziție, aproape de ora două am devenit posac. Am îngăimat ceva despre oboseală, despre o răceală și am plecat.

Acasă, singur, am înțeles că sunt bolnav de amintiri. În toate era prezentă Ioana.

Am scormonit în dulap, am dat de-o parte fierul de călcat care acoperea un pachet cu scrisori. Am răsfirat scrisorile noastre pe masa din bucătărie.

Deslușeam greu, ca printr-o prismă, sau ca printr-o lacrimă, scrisul mărunt, înfrigurat al Ioanei. Alegeam cu privirea frazele desperecheate:

„Te iubesc, omul meu!... Azi, în zori, am ieșit în curte și i-am spus soarelui: Bună dimineața, Tudore!”...

„Ce să-ți dăruiesc mâine, de ziua ta, Tudore? Mai întâi să-ți mulțumesc că te-ai născut, că ești pe lume. Lumea asta a mea și a ta...”

„Sunt răscolită, în seara asta, Tudore. Ca un pământ în care a căzut sămânță. Mi-e frică singură și nu știu de ce. Poate prea mult am așteptat, o viață, până să vii tu, ceasul meu bun. Nu știu unde ești acum și îmi bate inima, de-aș vrea s-o pun alături, lângă mine, pe covor. Doar cât să răsuflu și să-mi șterg fruntea...”

Poveștile noastre de dragoste ni se par singurele adevărate. Ale altora, cam desuete.

Cred că am vrut să-mi fac rău recitind – pentru a câta oară? – scrisorile. Știam că n-am să mă despart de ele niciodată. Am văzut cândva niște scrisori de dragoste aruncate în foc. Se răsuceau în flăcări și cuvintele ardeau, încă o dată, cu temperatura lor de la început. Când s-au prefăcut în cenușă, mi s-a părut că focul fusese ințețit cu păsări vii.

E noaptea dintre ani... Câți au trecut de când am cunoscut-o pe Ioana? Mulți! Dar îmi aduc aminte, dureros de limpede, tot ce este legat de ea...

...M-a rugat prietenul și colegul meu, Aramă, într-o zi să merg cu el la un ateneu popular, unde sora lui era bibliotecară, s-o ajutăm să facă ordine în bibliotecă.

Când am văzut cât de frumoasă eră bibliotecara, am amuțit. Aramă mi-a spus:

— Ce faci?... Ea e Ioana, sora mea...

O chema Ioana, dar acasă îi ziceau Liță, pentru că avea părut roșu stins, ca focurile mocnite din preajma căruțelor de țigani, și gros ca sârma de liță.

Din prima clipă, m-am întrebat cum de mai au curaj să iasă pe stradă fetele din oraș atâta timp cât pe lume exista Ioana.

Așa credeam atunci, așa cred și acum. Că nu poate exista pentru mine un om mai frumos. Pe unde trecea,

ploua cu lumină. Ea a născocit curcubeul.

Veneam aproape zilnic la bibliotecă. Chipurile, să împrumut cărți. Muream de gelozie, fiindcă întâlneam la ea, din când, în când un student, Traian Mirea. M-am liniștit numai când am aflat că o curta pe Carmen, o colegă a Ioanei. De fapt lui Mirea îi datoram prima ieșire în lume cu Ioana. El a luat bilete la o kermeză, care avea loc în curtea liceului comercial. A fost o seară minunată. Am dansat ore în șir, cu o frenezie pe care Mirea a încercat să mi-o potolească, avertizându-mă:

— Mai odihnește-te, Tudore, altminteri mâine te pun în ghips...

N-aveam ochi decât pentru Ioana. Eram fericiți.

La un moment dat, mi s-a făcut milă de o fată tristă, care stătea singură pe o bancă, la perete, și ținea în poală un maldăr de poșete. Erau ale prietenelor ei, plecate la dans. Pe ea n-o invita nimeni. Era urâtă. Când a observat că este privită, ne-a zis cu un aer savant: „Dumnezeu a greșit când a dat tinerețea pe mâna copiilor...”

Aveam la mine, în seara aceea, toți banii strânși de mama să-mi cumpere un palton. Era toamnă. I-am dat pe toți pe ilustrate. Un obicei caraghios. Dacă voiai ca o fată să fie aleasă regina balului, trebuia să cumperi ilustrate. Cine avea mai multe, era aleasă și făcea dansul de onoare cu cavalerul ei. Ioana mea a fost cea mai

frumoasă regină. Am împrumutat de la Mirea un pol, pentru bere și două țigări „Virginia". În iarna care a urmat am umblat îmbrăcat cu o pelerină cauciucată, pe care mi-a dăruit-o Ștefan Aldea.

Îmi făceam drum zilnic pe la Ioana. Îi ceream cărți. Nu le citeam pe toate, dar strecuram bilețele între filele lor. Când luam altele noi, Ioana făcea la fel. Alteori, Ioana îmi dăruia cărți și punea câte un semn în dreptul pasajelor care i-au plăcut mai mult. Câteva mi s-au întipărit în memorie pentru totdeauna.

„Mă întorc, mereu, la țărmul tău, ca bărcile pescarilor, ce aduc asfințitul în năvoade"...

„Pe înserat, trece în zbor un porumbel grăbit, care poartă la el cheia cu care se închide ziua..."

„Când plouă, pe firele de telegraf rămân lacrimi care întristează telegramele..."

Le țin minte, pentru că mi s-au părut frumoase.

Dacă se poate iubi o culoare, Ioana adora albul, zăpada. Am plecat anume, într-o noapte de iulie, la o cabană de pe Cioplea, unde auzisem că se ține, într-o grotă din curte, gheață naturală. Am luat într-un termos bucăți de gheață și zăpadă. Dimineața i-am dăruit Ioanei un bulgăre de zăpadă. Și l-a presărat în păr și a fugit bezmetică prin soare.

Altădată, Ioana mi-a spus, din senin, că îi este dor de o sărbătoare. Nu din calendar. O sărbătoare a noastră,

pe care s-o inventăm noi.

Am serbat, atunci, un revelion în... noiembrie. Ninsese devreme în anul acela. Fără să-i spun că făcusem unele pregătiri, am invitat-o pe Ioana într-o casă. S-a crispat, m-a bănuit de gânduri urâte. Ne-am urcat într-un autobuz care mergea pe șoseaua Pipera. Nu știa unde mergem, dar văzând că ieșim din oraș, m-a privit întrebător. Am coborât la capătul liniei, pe un câmp de la marginea comunei Tunari. Era întuneric. În jur nici țipenie. Zăpada proaspătă, pufoasă, neatinsă. Am desenat cu un băț pe zăpadă un șemineu. Ne-am așezat pe jos, lângă el. Am împodobit câmpul cu iubita mea. Dintr-un pachet adus cu mine am scos o crizantemă și o sticlă de șampanie. Am băut șampanie, am cântat „O, brad frumos”, ne-am spus „La mulți ani!” și ne-am sărutat de trei mii de ori. Ne jucam...

În ziua când am cerut-o pe Liță de nevastă, mi-a povestit că în casa lor nunta părinților a fost cea mai tristă sărbătoare.

Părinții ei fuseseră cununați de un măcelar, nea Cristache, om cu dare de mână, care a ținut morțiș ca mirii să se pozeze în frac și rochie de mireasă, cu lumânări. Au împrumutat bani și au închiriat de pe Lipscani fracul și rochia de mireasă.

La biserică, mireasa și-a ars cu lumânarea rochia în două locuri. Li s-a dus toată bucuria. Spre ziuă, mirele

s-a îmbătat, a luat icoana din perete și a făcut-o țăndări, pe motiv că Dumnezeu e dușmanul lui. După nuntă au vândut verighetele, ca să poată plăti despăgubirile domnului Lăzărică, de la magazinul de închiriat haine pentru nunți. De câte ori venea vorba de vreo nuntă, mama ei începea să blesteme.

Cununia este o sărbătoare intimă – spunea Ioana – solemnă, deloc asemănătoare cu nunțile din cartierul lor, unde oamenii bântuiau cu lăutarii pe stradă și ieșeau în curte cu cămașa miresii.

Am hotărât să mergem la primărie doar noi doi, părinții și cei doi martori obligatorii. Aramă, fratele ei, și prietenul meu, Ștefan Aldea. Pe Aldea l-a pus păcatul să vină în uniformă și au fugit toate țigăncile cu flori de pe treptele primăriei. Până la urmă nu știu unde a găsit Aramă un buchet de pansele și am intrat să spunem „da”.

Aldea ne-a dăruit un fier de călcat, pe care îl păstrez și astăzi, alături de scrisorile Ioanei.

După ceremonia de la starea civilă, am venit cu părinții Ioanei la mine acasă. Mama pregătise o masă modestă, dar stropită cu două sticle de șampanie „Mott”, păstrate pentru nuntă, de la botezul meu. Se trezise lichidul din sticle, dar ne-am prefăcut, cu toții, că are un gust minunat.

S-a terminat masa către seară. Musafirii au plecat,

urându-ne casă de piatră. Am rămas cu Liță, soția mea.

Ne-am plimbat într-un părculeț de pe șoseaua Mihai Bravu. Sub un copac, am rugat-o să-și exprime o dorință pe care să i-o îndeplinesc imediat, oricare ar fi ea. A vrut să merg cu ea în brațe până la capătul lumii, până cădeam de pe glob.

Pe urmă mi-a propus să cumpărăm un aparat de radio „Pionier". Noaptea, să călătorim prin marile orașe ale lumii, pe scala aparatului de radio. I-am promis. Ca să-mi dau importanță, am invitat-o la un bar de noapte. Amândoi cunoșteam barurile numai din reclamele ziarelor. M-a întrebat dacă am destui bani la mine. Dacă nu, un fel de unchi de-al ei, chelner la barul *Arizona* din strada Brezoianu, ne-ar fi putut fi de folos. Aveam bani, dar, ca liniștea noastră să fie deplină, am mers la barul *Arizona*.

Unchiul Ioanei ne-a făcut rost de o masă mititică, ne-a pus în față două pahare cu o băutură cleioasă, dulce, cu nume sofisticat și și-a văzut de treburile lui.

Locul artiștilor era pe un podium circular, luminat de dedesubt cu becuri roșii. Am ascultat-o cântând pe Mimi Galențiu, prietena secretă a chestorului Costin Georgescu. Apoi un artist străin a bătut step și a făcut jonglerii cu țigări aprinse. S-a cântat o melodie, la modă: „In the mood". La un solo de baterie s-a stins lumina, ca să putem observa virtuozitatea cu care toboșarul

mânuia niște bețe fosforescente. Pe tavan, era de admirat o invenție unică în capitală: șase inele mari, în care se legănau fete dezbrăcate, cu măști de carnaval pe față. În prelungirea brațelor își legaseră aripi de mucava.

Priveam buimaci în toate părțile. Probabil păream caraghioși.

De câteva ori l-am zărit, printre mese, pe unchiul Ioanei. Se spetea cărând sifoane. Am luat mâinile Ioanei într-ale mele. Erau calde și fremătau. Fiecare deget părea înfiorat cu un inel de neliniște.

Am plecat de la bar ținându-ne de mână. Hărmălaia ne-a urmărit până în stradă. De afară se auzea mai stins și cu întreruperi; Mi se uscase gura, ca și cum aș fi mestecat pâslă. Ultimul tramvai se retrăsese. Trebuia să mer gem opt stații pe jos, până la Oborul Vechi. La colțul străzii Brezoianu ne-am întâlnit cu un grup de mașiniști de la rotativele *Universului,* foști colegi. Obosiți, dar după cheful de vorbă nu se vedea. Fiecare avea în buzunar câte o sticlă de-o jumătate, înfășurată în coli de ziar cu cerneala proaspătă. Primiseră lapte. M-am lăudat că umblu prin baruri și că în noaptea aceea am serbat... ziua nunții. Ne-au dat să bem lapte și am închinat cu sticlele.

Am mers cu toții până la Piața Rosetti. De acolo ei au luat-o spre Tei. Am avut ce vorbi tot timpul. Lucruri

care ne interesau pe noi și pe mulți alții ca noi. După ce s-au pierdut în întuneric, nu mi s-a mai părut lung drumul până acasă și nici că mi-e gura uscată. În dreptul statuii Pache am rupt frunze dintr-un copac. Le striveam cu degetele și mustea clorofila.

Ioana mi-a spus că e bine să faci așa cu frunzele de lămâi...

În iunie, înainte de ziua mea, a murit Ioana. Absurd!... Dar care moarte nu e absurdă?...

Tatăl ei s-a zbătut să o ia în echipa care mergea să, naționalizeze garajele Niculescu. Ioana scria frumos, citeț, și acolo trebuia scris un inventar amănunțit.

Patronul i-a întâmpinat în curte. Aflând despre ce este vorba, a sărit ca un apucat la volanul unui camion greu, „Steyer”. S-a năpustit spre ei, eu motorul urlând.

Oamenii s-au ferit. Camionul s-a izbit de o poartă grea de fier, a smuls-o și, în cădere, poarta a închis sub ea viața Ioanei.

Mă urmărește și acum tânguiala mamei: „Tudore, Tudore, a murit soarele tău...”

Astea sunt amintirile care m-au gonit din casa soților Negoiță.

Capitolul IV
A fost odată un comisar...

Era în ziua în care trebuia să mă prezint la colonelul Toma Negoiță, să-i raportez despre executarea ordinelor pe care ni le dăduse în privința lui Sandu Precup și Emil Vameșu.

1. De vizitat acasă Sandu Precup, cel cu spargerea de acum patru ani la o unitate C.E.C.; a fost văzut de curând dând târcoale pe la agenția internațională Tarom. Cu ce se ocupă? N-are de gând să ne mai facă vreo surpriză?

2. Emil Vameșu, fostul avocat, condamnat în cazul „Crima dulce", este liber; a închiriat o căsuță poștală și primește o corespondență voluminoasă. Se îndeletnicește, din nou, cu activități infracționale?... Locotenentul Firică să preia cazul.

Așa erau formulate în bloc-notesul meu sarcinile încredințate de colonel. Am revăzut, în gând, ce trebuia să-i raportez.

Am ales pentru vizita la Sandu Precup o oră mai spre seară. Aveam, astfel, mai multe șanse să-l găsesc acasă.

Sandu Precup stătea pe prispă și bea rom cu un curcan, care avea ceașca lui. Am aflat că îl botezase Sile și nu-i dădea rom ca să se frăgezească, ci ca să aibă un tovarăș de băutură. Sile se comporta mulțumitor.

Începuse să țină la băutură mai bine ca stăpânul său.

— Bună seara, i-am urat gazdei intrând pe poartă.

— Să trăiți, mi-a răspuns acru. M-a luat repede: Ce-am făcut?

— Așa mă primești? m-am mirat eu. Despre ce-ai mai făcut și ce mai ai de gând să faci, mai încolo...

— Ferește-mă, Doamne, de prieteni din ăștia, a mormăit Sandu. Stați jos! Dacă tot ați venit, să vă torn o ceașcă de rom...

Am luat o înghițitură, urmărit de privirea pieziță a curcanului.

— Ce mai lucrezi, Sandule? am început eu discuția.

— Ce-am învățat... Hoț!

— Asta nu mai e azi o profesie de bază. Auzisem că ești legător de cărți la cooperativa *Ambalajul.*

— Acolo sunt. Lipesc cutii de carton pentru tacâmuri.

— Te ajungi cu banii?

— Câștigă și nevastă-mea.

— Unde e ea acum?

— Bine că nu-i acasă. O să se bucure când o să afle că a fost la noi potera...

— Și eu care mi-am scos un costum de la curățat, ca să nu vin la tine în uniformă. E o altfel de vizită.

— Așa vizite să aibă cine știu eu. Începeți!...

— Ce?

— Seminarul. Să mă luați la întrebări.

— Nu te întreb nimic. Dacă ai ceva de povestit, începe tu. M-a trimis la tine colonelul Toma Negoiță. Mi-a zis: „Du-te personal și vezi ce mai face Sandu Precup, din ce mai trăiește, cum o mai duce și de ce se învârtește, de la un timp, pe la agenția de bilete Tarom?”

— Nu doarme de grija mea...

— Se gândește la tine, deși nu prea ți-e simpatic...

— Nu mi-e în niciun fel. Deși... dânsul s-a purtat frumos cu mine. L-am cunoscut când era comisar în „poliția nouă”. Eram la prima faptă.

— Care?

— E o întreagă peltea...

— Zi-i, nu mă grăbesc...

Sandu a zâmbit cu ochii în jos, urmărindu-și amintirile.

— Avea dânsul un „model”, a început Sandu, pentru care hoții, mai întâi îl înjurau în gând și pe urmă dădeau acatiste în sănătatea dumnealui.

— I-auzi!... Chiar așa?

— Așa vine vorba. Domnu’ șef Negoiță, când afla că un hoț pregătește o lovitură, aplica „modelul” cu filajul pe față.

— Cum adică?

— Chiar nu știți?... Punea un agent să te fileze la vedere. Sigur că te speriai, ți se făcea amar de frică și te astâmpărai. Te lăsai păgubaș, dar nici nu aveai de ce să

faci pușcărie. Comisarii vechi, când prindeau un pont din ăsta, aranjau să te prindă în flagrant și să te înfunde.

— Făcea bine Negoiță. Prevenea fapta. Singur spuneai că fără „faptă” n-aveai de ce să faci pușcărie.

— Păi, da...

— Cum l-ai cunoscut?

— Eram un puști tâmpit. Mă înhăitasem cu niște vagabonzi din Plumbuita, care mă duceau la filme cu Arsene Lupin și ne miram cum spărgea ăsta casele de bani...

— Și ai încercat și tu să te faci spărgător!

— Timpuri nasoale. Nici măcar n-am făcut o spargere. Tentativă!

— Pune rom în cești și zi-i...

— Ce să zic, bre, că nu-i nimic de zis. Mă încurcasem cu slujnica unui băcan din Crevedia. Am văzut că băcanul avea în casă un dulap de fier ca o casă de bani.

— Așa...

— Ei, și băcanul a plecat, vara, la băi cu familia și eu m-am oploșit în casă cu Suzana, așa o chema pe Mariță. Într-o noapte m-am strecurat afară din pat și m-am apucat de lucru pe un întuneric beznă.

— Cu ce?

— Aveam un burghiu, bomfaier și o coarbă. Gură de lup, de unde?...

— Și?

— Și... nimic!

— Parcă ai fost închis atunci...

— Ușor, să nu vărsați ceașca curcanului... Am făcut pușcărie... pe aiurea.

— Cum?

— Așa... Că am sucit dulapul de fier cu spatele... Știam că așa fac profesioniștii. Întorc casele de bani cu spatele, fiindcă la spate peretele e mai subțire... Ei, l-am întors cu spatele și dă-i găuri. Am tăiat și niște țevi, până am făcut o ferestruică. Asta a fost! Pe urmă am băgat mâna în dulap și am scos o roșie, încă o roșie și o bucată de brânză... Spărsesem frigiderul. Erau primele venite în țară. Nu mai văzusem până atunci și pe întunericul ăla... După aia m-au poreclit frații „Sandu Roșioară”... De ce râdeți?...

— Nu-i de râs?... Cum te-au prins?...

— Cum se prinde. S-a sculat mititica din somn și a început să orăcăie că o pune pe ea să plătească frigiderul. M-a reclamat, chestii... A fost o tâmpenie. Aveți țigări?...

— Ia, Sandule, ia și foc...

— Să trăiți... îmi aduc aminte că mama nici nu știa unde sunt.

— A aflat?

— I-am scris eu de la Văcărești. Munceam la o grădină și câștigasem câțiva poli pe care i-am trimis ei. Amărâta

n-a înțeles bine unde sunt, s-a bucurat că muncesc, că am câștigat și eu niște bani și mă povățuia într-o scrisoare pe care am primit-o la pușcărie: „Vezi, ai grijă cum te porți, băiatul mamei, să nu te dea ăia afară...”

Începuse să se întunece. Chipul lui Sandu se topea în înserare. Sile, curcanul, se îmbătase și adormise. Zâmbeam fără prea multă veselie. Sandu a azvârlit chiștocul țigării departe, în curte, și mi-a spus posac:

— Domnul comisar Negoiță a scris în dosar că am mărturisit singur, că sunt la prima faptă și n-am luat decât trei luni. Pe urmă, până la halimaua cu C.E.C.-ul, am stat cuminte, am muncit, am cărat saci pe rampă la Obor.

— Cum a fost cu C.E.C.-ul?

— Cap prost... M-am apucat să tai grilajul. Doi trecători m-au luat în brațe și m-au descărcat la circă... Acu’, pun pariu că o să mă întrebați de ce nu mă astâmpăr...

— Nu! E bine că te întrebi tu!

— Da’ tot nu mi-ați spus de ce ați venit încoace...

— Ți-am spus. M-a trimis șeful, care se miră de ce tot dai târcoale pe la agenția de bilete de avion.

— Filaj pe față!

— N-o să-mi spui că abia aștepți să te vezi în boxă!...

Sandu s-a foit pe scaun, ca și cum nu m-a auzit. Mi-a spus mai târziu:

— Nu știu ce ață rea mă trage, câteodată, afară din casă... Mai ales după ce mă fură romul.

— Fă doza mai mică. Sau nu mai ieși din casă cu rom în cap.

— Mă țin cât pot... Și pot, zău că pot. Nu îmi mai iau maidanul, o să vedeți dumneavoastră. Și...

A scârțâit poarta. De noi s-a apropiat, cu pași mărunți; femeia lui Sandu, curioasă că vede om străin pe prispă.

Sandu a dat să se ridice de pe scaun, arătându-mă nevesti-sii:

— Filofteio, dânsul e...

I-am luat vorba din gură.

— Un cunoscut al lui Sandu... Tocmai mi se văita că i s-a înverzit ficatul de la rom...

— Aha! a exclamat femeia, bucuroasă că mă întâlneam cu niște, mai vechi, reproșuri ale ei. Păi de câte ori nu i-am zis și eu, sta-i-ar romu'-n gât. Pun eu pe varză și curcanul ăsta bețiv! a mai adăugat cu năduf.

Sandu a intervenit:

— Ține-ți clanța!... Să nu mai văz rom în casă, dar de curcan să nu te atingi... Trec pe bere și mai vedem noi... O să facem într-un fel...

Ultimele cuvinte au fost spuse mai mult pentru mine.

I-am întins mâna lui Sandu și mi-am luat rămas bun, gândindu-mă că veștile pe care i le duceam șefului meu erau aproape bune.

L-am lăsat pe tânărul locotenent Firică pe urma lui Emil Vameșu. Întâi l-am pregătit pentru întâlnirea cu acest infractor versat. Am vegheat din umbră, cu emoție, așa cum făcea altădată cu mine Toma Negoiță.

Prima întrebare pe care ne-am pus-o a fost: „De ce îi scria atâta lume lui Vameșu?... Ce-i scria?...”

Firică a făcut o vizită la oficiul poștal respectiv, a stabilit că primea cam zece scrisori pe zi și a mai observat o ciudățenie – numele de familie al tuturor expeditorilor era: Stănescu. Amănuntul nu răspundea, însă, la întrebarea – de ce i se scria lui Vameșu?

L-am învățat pe Firică cum să asigure supravegherea suspectului. Rezultatul a fost și mai ciudat. Vameșu vizita zilnic numeroase chioșcuri de ziare și țigări, mai toate aflate în apropierea secțiunilor financiare, a tribunalelor și notariatelor de stat. Firică a desenat o hartă a chioșcurilor de țigări din trei sectoare ale capitalei, încercuindu-le cu creion roșu pe cele vizitate de Vameșu. În timpul unei urmăriri, a observat că cerea sau oferea ceva unui debitant și că acesta îl refuza. L-a lăsat pe Vameșu să plece și, legitimându-se, a riscat să-l întrebe pe vânzător ce voia omul care abia se îndepărtase.

— Molia aia a spus omul din chioșc. M-a întrebat dacă nu vreau timbre fiscale la jumate de preț...

Aflând acest amănunt, Firică a venit să-mi raporteze fericit concluzia:

— Vameșu falsifică timbre fiscale!

— Să zicem, am admis eu, dar cum explici corespondența pe care o primește de la atâția Stănești?

— Să cerem procuraturii o autorizație de percheziție domiciliară.

— Cu ce temeiuri legale?

— Atunci... să ne dea aprobare procuratura să confiscăm corespondența bătrânului... Corp delict!

Firică era tot atât de nerăbdător cum eram eu cu peste zece ani în urmă. L-am întrebat prietenos:

— Corp delict? Al cărei infracțiuni, Firică?

— Am o altă idee, a continuat tânărul, netulburat de întrebarea mea. Copiem de pe dosul plicurilor adresele câtorva expeditori și mă duc să stau de vorbă cu ei. E legal, nu desfacem plicurile, citim pe verso.

— Oare?...

— Dumneavoastră cu cine țineți? m-a întrebat, zâmbind.

— Iartă-mă, dar, chiar și așa, ideea de a sta de vorbă cu expeditorii nu este o găselniță. Cine te asigură că omul cu care vei vorbi nu este complice cu Vameșu și îl alertează... Mai bine altceva... Du-te la maiorul Aldea și convinge-l să se gândească la toate infracțiunile cu timbre pe care le-a întâlnit în cariera lui. E o

enciclopedie.

— Mă ajutați?

— Dacă te ajut, îți micșorez bucuria de a te descurca singur.

Firică a salutat și a ieșit din biroul meu ca o furtună.

Am ridicat receptorul și am format interiorul lui Aldea. L-am rugat să-și facă timp pentru Firică, explicându-i că era la primul caz. M-a întrebat, dacă voiam să-l revăd pe Vameșu, asistându-l pe Firică în momentul când îl va chema la interogatoriu. Nu, nu voiam! Îmi provoacă tristețe reîntâlnirea cu un om în postură de infractor, după ce l-am trimis, o dată, în fața instanței. Am sentimentul unui eșec.

Mi-am aprins o țigară și am început să răsfoiesc un ziar aflat pe birou. Privirea mi s-a oprit pe o știre inserată la rubrica „De pretutindeni". Se relata o întâmplare emoționantă petrecută într-un oraș german. Sub un scaun, într-un autobuz, se găsise un acvariu cu peștișori vii, o bancnotă de cinci mărci și un bilețel scris de un copil: „Părinții mei nu mai îmi dau voie să țin în casă acești peștișori. Las aici peștișorii și toate economiile mele, pentru ca cine îi găsește să aibă cu ce să le cumpere mâncare. Vă mulțumesc".

Dedesubt își caligrafiase frumos numele.

Acvariul a fost predat la o secție de poliție. Polițiștii s-au gândit să dea o știre la ziar, prin care să anunțe

copilul să se prezinte să-și recapete peștișorii. Dar asta ar fi însemnat ca opinia publică să afle cine sunt atât copilul, cât și părinții. Atunci a fost dat doar un anunț că s-a găsit într-un autobuz un acvariu cu niște peștișori, care... sunt îngrijiți cu dragoste.

Mi-am desfăcut un nasture de la guler. Mă încălzisem. În pagina a patra a aceluiași ziar am descoperit un articol semnat de prietenul meu Manole, ziaristul.

Bine adus din condei, cu un subtext abil. Se intitula „Furtună în Arhipelagul Liniștii”.

„Mi-a povestit cineva, începea el, o întâmplare petrecută hăt-departe, tocmai în Arhipelagul Liniștei. Mai marii Insulelor Mici din acest arhipelag s-ar fi adunat la sfat, constatând că prin acele locuri clima nu prea s-a schimbat, dar s-a schimbat... climatul. Încrederea a devenit stăpână, buna credință însoțea firesc gândurile oamenilor, nimeni nu suspecta pe cineva.

Mai marii Insulelor Mici s-au adunat la sfat nu numai ca să constate aceste stări de lucruri, ci și pentru a lua o măsură eficientă, necesară: izgonirea tuturor spionilor; a celor mai puțini cunoscuți cât și a celor foarte cunoscuți. Nu mai erau de folos nimănui. Sigur, au fost utili cândva, unii au avut merite, nu li se va lua capul, dar trebuiau mutați într-o insulă din nord-vestul arhipelagului (nelocuită), unde să li se creeze condiții de

viață și unde să trăiască, până la adânci bătrâneți, cultivând măslini și crescând porumbei.

Operațiunea de mutare a decurs fără dificultăți. Ba aflând despre hotărârea luată, majoritatea spionilor s-au prezentat voluntar pentru a fi expediați la noul domiciliu, pe măsură ce erau terminate locuințele destinate lor.

Întâmplarea a făcut ca temutul agent-secret A. 1 să fie repartizat în același apartament cu temutul fost agent secret B. 2, care avusese ghinion să fie înțepat pe drum de o muscă țețe și acum zăcea cu febră mare. L-a rugat pe vecin, temutul A. 1, să-i aducă un pahar cu apă. Atât, un simplu pahar cu apă! Acesta, îndatoritor, s-a grăbit spre bucătărie, dar pe drum un gând nemernic l-a făcut să ezite. N-ar fi mai bine ca, înainte să aducă apa, să-l informeze pe fostul său rezident X. 3? Doar stătea aproape. Cu un etaj mai sus...

X. 3 s-a alarmat:

— Ți-a dat el vreun pahar în care să-i aduci apa?

— Nu!

— Bine, ia paharul ăsta de la mine și așteaptă instrucțiuni. Iau imediat legătura cu fostul meu șef Y. 4..

Șeful, găsit prin dictafon, a fost de părere să nu se deschidă robinetul de la chiuvetă decât după ce va fi cercetat cu un detector special. Și asta numai după ce va primi, la rândul lui, avizul fostei sale legături V. 5.

V. 5, înainte să se pronunțe, a vrut să știe dacă pe bolnav l-a înțepat, precis, o muscă țețe. Țețe, țețe, nu altceva.

— Se pare că țețe, țețe, au răspuns spionii mai mici în grad.

V. 5 a luat legătura cu W. 6 și astfel, în arhipelagul de unde au fost izgoniți spionii, s-a primit printr-un puternic post de emisie-recepție un mesaj cifrat care anunța evenimentul. Iată conținutul mesajului:

«B. 2 înțepat muscă țețe (neidentificată). Cere pahar apă. Rugăm, urgent, instrucțiuni».

Răspunsul a fost să nu se întreprindă nimic până nu va fi consultat Marele Serviciu de Contraspionaj al Arhipelagului.

Între timp, B. 2 a murit de sete, A. 1 a fost arestat ca asasin prezumtiv, iar ceilalți: X. 3, Y. 4, V. 5 și W. 6 și-au schimbat indicativele...”

Să nu uit să-l sun diseară pe Manole, să-l felicit. Cărui autor nu-i place să-i lauzi opera. Mare sau mică...

M-am prezentat, optimist, la raport la colonelul Negoiță, cu toate că executarea ordinelor durase mai mult de zece minute. A vrut să cunoască, mai întâi, rezultatele în cazul Emil Vameșu.

— Tovarășe colonel, am început eu, Emil Vameșu a practicat, cu șanse minime, o înșelăciune după un

„patent american”. Maiorul Aldea cunoștea procedeul și ne-a ajutat.

— Parcă era vorba să se ocupe de Vameșu „mânzul” Firică, a spus șeful.

— Firică s-a ocupat, am precizat eu. Aldea a fost numai „consultant de specialitate”. Ce a făcut, așadar, Vameșu?... A copiat din cărțile de telefon, aflate la oficiile poștale, adresele unor abonați din capitală și din provincie, care se numesc Stănescu. De ce Stănescu?... De curând i-a murit un prieten, numit Stănescu, fost angrosist de cereale prin Ialomița. A murit sărac, fără nicio rudă. Vameșu s-a ocupat cu formalitățile necesare pentru incinerarea prietenului. Și ca să nu se cheme că s-a ostenit de pomană, a aplicat „patentul”. S-a apucat să scrie unor familii Stănescu, cărora le îndruga următoarea poveste. Citiți vă rog...

Colonelul descifra scrisul de pe hârtie cu efort, mijindu-și ochii, cum făcea tot mai des în ultima vreme.

Iată ce conținea scrisoarea lui Vameșu.

„Stimate domnule Stănescu,

În urma domnului Stănescu Alexandru, fost consilier bancar, fost proprietar de terenuri, care a decedat luna aceasta în București, au rămas bunuri mobile, un apartament ca și unele sume de bani, depuse pe librete de economii, cu valoare însemnată.

Domnul Alexandru Stănescu m-a onorat cu încrederea domniei-sale, împuternicindu-mă de a fi executorul său testamentar.

Cercetările minuțioase pe care le întreprind pentru aflarea moștenitorilor, care să intre în posesia legală a bunurilor, vă desemnează, cu oarecare probabilitate, ca pe unul dintre eventualii îndreptățiți. Înrudirea dumneavoastră cu răposatul nu este încă dovedită și nici nu pot garanta că ea se va dovedi. În cazul că doriți să-mi continui demersurile în apărarea posibilelor dumneavoastră drepturi, vă rog să-mi expediați, odată cu acordul dumneavoastră, timbre fiscale în valoare de 50 de lei. Sunt necesare pentru autentificarea actului de înscriere pe lista moștenitorilor prezumtivi. Este singura cheltuială ocazionată de această împrejurare. Nu pretind niciun onorariu, acesta fiindu-mi achitat, în timpul vieții, de către d-l. Alexandru Stănescu. Taxe de succesiune nu se plătesc decât în cazul că voi dovedi drepturile dumneavoastră la moștenire. Vă sugerez respectuos să păstrați discreție absolută asupra prezentei scrisori, întrucât în jurul acestei moșteniri se vehiculează numeroase interese.

În cazul că răspunsul dumneavoastră nu-mi parvine în termen de zece zile, mă socotesc îndreptățit să apreciez tăcerea dumneavoastră ca pe o renunțare.

Avocat EMIL VAMEȘU

București – Oficiul poștal nr...
post-restant”

Colonelul mi-a restituit hârtia cu o umbră de surâs:

— Și s-au găsit naivi care să-l ia în serios?

— Nu prea mulți, dar s-au găsit. Vameșu pretindea o sumă modestă. Faptul că era expediată sub formă de timbre fiscale, sporea încrederea victimei. Probabil fiecare își spunea: „Habar n-am de vreun neam Alexandru Stănescu, dar mai știi?... Dacă pierd vreo moștenire pentru o taxă de nici trei poli?...” Mare afacere n-a făcut Vameșu. A contat pe un câștig mult mai mare.

— Adică?

— Păi, trebuia să transforme timbrele în bani, vânzându-le gestionarilor de la chioșcurile de ziare și țigări. Deși i-a ales pe aceia care-și avea sediul în apropierea instituțiilor unde se cer timbre fiscale pentru diferite acte, n-a făcut mare lucru. La un asemenea chioșc se vând zilnic 4–5 timbre fiscale, în valoare de 12–15 lei. Deci, cumpărându-le cu jumătate de preț, gestionarul putea câștiga 6-7 lei. Puțini au riscat să dea cinstea pe rușine pentru o asemenea sumă. Oricum, victimele vor fi despăgubite, pentru că au expediat scrisorile „recomandat” și există la poștă borderoul cu întreaga corespondență sosită pe adresa lui Vameșu.

— Vameșu a recunoscut? s-a interesat colonelul.

— Întâi a dat reprezentația obișnuită, apoi a mărturisit. Bineînțeles, în final și-a luat angajamentul ca, în cel mai scurt timp, să devină „un element demn și util noii noastre orânduiri umanitare...”

— Mă tem că la vârsta lui nu mai are vreme, a fost de părere colonelul.

După un timp a adăugat:

— Parcă ți-am mai dat ceva de făcut...

— Să mă pregătesc pentru o convorbire cu elevii școlii de ofițeri despre eroii miliției populare. Am început deja să mă documentez.

— Ți-aș recomanda o „călătorie” printre amintirile tale, mi-a spus șeful, masându-și pleoapele cu degetele, înfiorat de o durere stăruitoare.

Noi, cei apropiați colonelului Toma Negoiță, eram tot mai îngrijorați de starea sănătății sale. Știam că în 1946, la manifestația din Piața Palatului, fusese lovit de un huligan cu patul pistolului la ceafă.

Doctorul Grigoriu ne-a explicat că trebuia făcută încă de atunci o radiografie și, eventual, o operație. Un hematom putea compresa centrii optici. Un asemenea accident netratat, în cazul unui om solicitat, trecea prin simptomul de încețoșare a vederii și sfârșea cu orbirea.

Anii au trecut și „perdelele albe” fluturau tot mai des prin fața ochilor obosiți ai colonelului. Ne asigura,

uneori, zâmbind:

— Nu vă faceți speranțe, rămân cu ochii pe voi...

N-a avut o viață liniștită Toma Negoiță. Știu doar cum a trăit. S-au adunat destui ani de când muncim alături.

Colonelul meu mi-a sugerat o călătorie printre amintiri. Dacă aș porni, atunci, pe parcursul ei, l-aș întâlni foarte des. Din ziua în care am părăsit meseria de tipograf, până în clipa de față. În anii de după eliberare, a intrat și el în poliție la fel ca mine. Pe vremea aceea, comisarii mai vechi îi ziceau Toma Negoiță-Roșu. Era printre primii comuniști numiți în organele polițienești. Datorită lui n-am rămas să lâncezesc la Prefectură, în umbra comisarului Ifrim și a altora. Când a fost numit comisar-șef la o circă de poliție din capitală, m-a luat să lucrez cu el. Mi-a fost dascăl într-o meserie pe care a învățat-o aproape odată cu mine. O ucenicie în ani tulburi, când chiar omul de lângă tine te putea pândi ca un dușman.

Ajutorul lui Negoiță era un comisar, Păun, mai vechi în meserie, priceput, corect. În viața mea, însă, n-am auzit pe cineva zicând atât de des „nu se poate”. Orice îi propuneai sau voiai să faci, Păun te întâmpina calm: „Nu se poate”.

Munceam optsprezece ore pe zi. Infractori de toate tipurile profitau de lipsuri.

Unul din primele cazuri, la care m-a luat cu el

Negoiță, a fost cel al buteliilor fantomă.

Într-o dimineață, în fața magazinului cu articole de menaj și fierărie din strada Crângași, au apărut doi indivizi în halate albastre, cu o măsuță pliantă și un chitanțier. Asta cu două ore înainte de deschiderea magazinului.

Trecătorii întrebau ce se vinde, iar „vânzătorii" răspundeau că fac înscrieri pentru butelii de aragaz, care se vor pune în vânzare la deschiderea magazinului. Oamenii, care n-aveau bani la ei, alergau acasă, achitau apoi câte o butelie (nu se primeau înscrieri decât pentru una singură), luau chitanța și așteptau cuminți ora de deschidere.

Cu o jumătate de oră înaintea orei opt, „vânzătorii" și-au strâns taraba, au intrat în curtea din spatele magazinului, și-au scos halatele și... pe-aici ți-e drumul. Când s-a deschis magazinul, adevărații lucrători nu pricepeau ce vor oamenii aceia care vociferau la coadă, în fața vitrinelor, și le fluturau prin fața ochilor niște chitanțe ciudate.

Negoiță era îngrijorat privind posibilitatea identificării acestor escroci periculoși. Cei păcăliți, cum se întâmplă, îi descriau cu semnalmente foarte diferită.

Unii susțineau că erau tineri, cu mutre de criminali sadea, alții că erau mai în vârstă, cu figuri blajine.

Singura urmă erau chitanțele, cu care oamenii

demonstrau că li s-au luat banii. Chitanțele simple, fără „semne particulare”, pe care erau tipărite cuvintele: „Felul mărfii” și „Prețul”. În rest, niște linii paralele. Cum să afli unde au fost tipărite, de ce și de cine.

Scrisul de pe chitanță putea fi supus unor examene grafoscopice, dar asta ajuta, mai mult, la conturarea vinovăției infractorilor după ce i-ai identificat.

Consultat în calitate de „expert local”, comisarul Păun a susținut că infractorii nu puteau fi din raza circumscripției noastre. Nu mai avusese asemenea cazuri și era de părere că vom fi victimele principiului: „prinde orbul, scoate-i ochii”...

Pentru a descoperi furtișagurile mărunte, făptuite în cartierul nostru, el folosea un sistem infailibil. Confisca uneltele de producție ale lustragiului Mahâm, din fața cofetăriei *Heliotti*. Acesta, ca să le recapete, îi șoptea numele hoțului, având mari relații în mica lume interlopă a cartierului.

Păun spunea să apelăm și de data asta la serviciile verificate ale lui Mahâm. Brava. Era un polițist inteligent, cinstit și muncitor și a pândit nenumărate dimineți pe la o mulțime de magazine de menaj, cu speranța secretă că hoții își vor repeta lovitura.

Rezultatele se lăsau așteptate. Negoiță a avut o idee. Să strecurăm la rubrica „Întâmplări din capitală” a ziarului *Universul* o notiță în care să dăm de înțeles că

escrocii cu butelii au fost arestați. În acest fel, adevărații făptași vor fi, poate, tentați să reapară. Am încercat, cu toate că încercarea noastră părea o mică aventură. Ne-a ajutat Manole, ziaristul. Notița a apărut. Noi stăteam de pază în preajma magazinelor eu articole de fierărie și menaj.

Truda ne-a fost răsplătită. Într-o dimineață, în fața unei prăvălii de pe strada Sporului, au apărut cei doi, în halate albastre, cu măsuță și chitanțier. Lumea s-a strâns repede. Ne-am așezat și noi la coadă. Când am ajuns în dreptul lor, i-am confiscat cu tot cu utilaje. I-am cărat pe jos până la circă. Pe atunci nu aveam mașină în dotare. Păun forma un fel de ariergardă, apărându-i pe făptași de furia legitimă a celor pe care voiau să-i păcălească.

La perchezițiile făcute la domiciliul lor, am descoperit șaisprezece butelii nou-nouțe: N-au vrut să mărturisească, în ruptul capului, de unde și le-au procurat. Manipulându-le, mi s-a părut că sunt mai ușoare decât cele obișnuite. I-am atras atenția și lui Negoiță. Am constatat că sunt... false. Erau confecționate din tablă groasă, de niște complici ai escrocilor. În momentul încărcării, la fabrică, ar fi explodat. Firește, în locul buteliei explodate, fabrica ar fi restituit una nouă. Dar dacă butelia falsă ar fi explodat în bucătăria omului care a cumpărat-o?...

Promptitudinea cu care echipa a rezolvat afacerea

buteliilor, a făcut impresie atât la circă, la Prefectură, cât și asupra cetățenilor din cartier.

Pentru perspicacitatea mea. Negoiță m-a răsplătit cu o savarină la cofetăria *Heliotti.* Așa l-am cunoscut pe Mahâm, lustragiul, Phytia comisarului Păun. Se gudura pe lângă Negoiță, despre care aflase că este nou] șef al poliției din partea aceea a orașului. Negoiță n-a răspuns cu egală exuberanță. Dimpotrivă. L-a avertizat că dacă îl mai prinde cu cea mai mică potlogărie, nu-l iartă.

Cu timpul, Mahâm a intrat în rândul lumii. În legătură cu asta mi-a povestit o întâmplare un anume Gioală, un lăutar. Într-o noapte, Mahâm avea mintea tulburată de băutură, altfel nu ar fi târât lăutarii după el și nici nu i-ar fi pus să cânte în locul acela. Șoptea arcușul viorilor și cântecul se înălța ușor, ca fumul. Tot ca fumul se destrăma peste liniștea din jur. Mahâm l-a rugat pe unul dintre lăutari:

— Zi-i și cu vorbe, nenică, da' încet...

Gioală, violonistul, mai bătrân decât tovarășul lui, avea o voce frumoasă și rostea limpede cuvintele:

„Salcâmule de la drum,
Doar cu tine sunt acum..."

Se uita Mahâm prostit în gura lui și-i vedea dinții îmbrăcați cu viplă sclipind în întuneric ca niște cioburi

de oglindă. Cântecul îi răscolea amintiri. Din pricina asta respira adânc, din ce în ce mai adânc, cu disperare, ca un om care se îneacă. N-a mai putut răbda, a întors privirea în altă parte și a izbucnit, amenințând cu pumnii:

— Ah, cum de n-am eu o putere să-mi fac inima... vioară. Toată ziua ți-aș cânta, Sando, și nu ca acuma beat...

Îi era silă de beția lui. A încercat să se apere:

— Am băut... la bufetul unde a ținut Stere bodegă, am băut. Asta e!...

A strecurat mâna în cămașă, rupându-și un nasture. A scos un ghemotoc de bani. Cu mâna întinsă îi arăta în lumina lunii ca pe ceva rar, nemaipomenit.

— Ia uite bani la mine... Ehe, știi tu ce bani sunt ăștia?...

Ca și cum Sanda l-ar fi privit într-un anume fel, i-a sărit dintr-o dată țandăra:

— Ce te strâmbi, fă? Ce te strâmbi? Dacă vreau pot să-ți cumpăr zece perechi de cercei, Poftim. Uite ce de bani am aici.

A zâmbit Mahâm tainic, pregătind o surpriză pe care ar fi vrut s-o mai amâne. N-a putut.

— Banii ăștia... A strâns pumnul tare, apoi l-a desfăcut răsfirând degetele. Banii ăștia sunt bani cinstiți, Sando. Așa ca să știi...

Tăcuseră, de mult, viorile. Se risipise cântecul lor. Mahâm vorbea repede, temându-se parcă să nu vină cineva să-l împiedice.

— Nu mai fac aiureli, nenică. Iau leafă ca oamenii. Mă scol dimineața și plec la serviciu. Am dat foc la taraba cu perii... Eu, ăsta, nen-tu Mahâm, așa ca să știi... N-ai vrut tu așa, nenică?... Uite așa fac...

I s-au întețit bătăile inimii la gândul că în ziua aceea a luat prima leafă din viața lui. S-a căutat de țigări prin buzunare, dar, până să le găsească, i-a întins Gioală una.

S-a mirat găsindu-i pe lăutari tot acolo. N-a primit țigara, l-a lovit pe Gioală peste mână.

— Ce-i cu voi acilea, mă? Ia plecați dracului... Hai, duceți-vă...

Au plecat lăutarii fără vorbă. Și-au băgat viorile în cutii din mers. Mahâm a strigat în urma lor înfierbântat:

— Mă păziți, hai?... Ia duceți-vă...

I-a lăsat să se depărteze destul, apoi a ridicat țigara căzută pe jos și a aprins-o. S-a așezat pe pământ cu genunchii la gură și a început să clatine din cap, parcă pe urma unui cântec.

A trecut un timp până când a vorbit din nou, cu glas schimbat, ca pentru o mărturisire:

— Trăiesc la lumină, Sando, și nu mai mi-e frică nici de Dumnezeu din cer. Vin acasă pe mijlocul străzii și dau mâna cu vecinii. Ai avut dreptate, nenică. E bine!

De ce n-ai mai stat pe lume să mă vezi și tu acum?...

A amuțit Mahâm cu țigara lipită de buze. Se mai limpezise din băutură. Arăta bătrân și istovit. Și-a luat fața în palme. Banii lui se împrăștiaseră aiurea, nu-i mai vedea. Gândurile îi erau răzlețe, păsări ce zboară fiecare în altă parte. Fugeau gândurile anapoda și nu știa cum să le oprească. Șopti doar în urma lor:

— Câte aș vrea să-ți spun eu ție, Sando, fata nenii...

S-a stins șoapta, tăcerea din jur făcându-se mai grea. Niciun zgomot, nici țipenie, nicăieri.

Doar un gard, departe atât cât Mahâm să nu-i simtă, așteptau înfrigurați și somnoroși lăutarii. Pe acolo timpul nu trecea, se oprise.

Târziu, foarte târziu, a vorbit cel mai tânăr, doborât de frig.

— Hai, bă, Gioală, lasă-l. Ăsta-i diliu. Ne puse să cântăm în cimitir și vorbea de parcă Sanda aia era vie.

Gioală nu s-a clintit și nici n-a răspuns...

A mai venit o iarnă cu ninsoare multă și zile frumoase.

Toma Negoiță venea la circă numai câteva ore pe zi. În rest urmând un curs de calificare profesională. Din mers. Comisarul Păun mă lua la plimbare. Să cunosc terenul, să-mi devină familiară raza noastră de acțiune. Era, de fapt, ordinul lui Negoiță.

Într-o seară s-a organizat o descindere la cafeneaua *Micul Napoleon*. Clienții se întâlneau aici la o secărică, un

biliard, o copeică sau barbut. Aici se mai vindeau ponturi sau obiecte provenite din infracțiuni. Toma Negoiță a hotărât să mai tulburăm, din când în când, liniștea acestor stabilimente. Chiar dacă nu cu folos imediat, măcar să producem îngrijorare. Am aflat despre descindere în clipa în care Păun ne-a anunțat că mergem cu el. Din echipă făceau parte Păun, eu și un vechi agent, Antohi.

În holul cafenelei, Antohi a început să tropăie eu bocancii lui cu ținte, jucând un fel de sârbă pe loc și scuturându-se de zăpadă. Păun s-a repezit, ca apucat, pe ușa de intrare. Prin deschizătura ei am văzut nori de fum și o grămadă de oameni bulucindu-se spre ieșirea din spate. Două fete ciufulite s-au rezemat, calme, de o masă, drept în fața comisarului Păun, înfoindu-și fustele ieftine. Până să ocolească Păun masa, ultimii clienți dispăruseră în curte.

Comisarul le-a dat în lături pe cele două „animatoare”. Apoi s-a uitat sub masă și l-am auzit strigând:

— Ieși afară de-acolo, Baboie...

De sub masă s-a ivit, hlizindu-se, un ins mărunțel.

— Să trăiți, domne’ șef!...

Păun l-a apucat de ureche, ca pe un copil obraznic, și i-a spus blând:

— Baboie, se apropie revelionul...

— Așa e, domne' șef. Mai îmbătrânim cu un an.

— Tu, cu un an și patru luni. Ți-am reținut masă la saloanele „Văcărești".

— Da' ce-am făcut, stăpâne?

— Baboie, mă obligi să vorbesc în plus. Dacă am fi la „Mica publicitate", te-ar costa treizeci de lei cuvântul. Adică tu nu știi că ești urmărit cu un mandat de un an și patru luni?...

— Da' ce-am făcut, păcatele mele?...

— Te-ai ramolit, Baboie. Mai ai răbdare să-ți fierbi cafeaua?...

Nu înțelegeam mai nimic.

Păun a continuat:

— Trebuie să execuți și condamnarea asta, Baboie. Cere să fii trimis la muncă și ai să ieși mai devreme. Pe urmă bea-ți cafeaua numai la tine acasă...

Comisarul s-a întors spre mine:

— Cosma, du-l pe Baboie la noi. Nu-i pune cătușe, că. E rușinos. Merge cuminte ca oaia. Eu mai rămân să mă uit prin hârtiile patronului...

Patronul, o namilă, s-a uitat pieziș la Antohi care, aprinzându-și o țigară, a ridicat neputincios din umeri.

L-am luat pe Baboie și am plecat paralizat de spaimă, să nu-mi facă figura și să fugă pe drum. Singura armă pe care o aveam, era cheia de la ușa casei mele. N-a fugit. Am ajuns cu bine la circă și l-am depus la arest,

urmând ca a doua zi să i se facă formele de trimitere la penitenciar pentru executarea condamnării.

Am aflat, până la urmă, la ce-a făcut aluzie comisarul Păun, când a vorbit de cafea.

Baboie avea un mod de a opera foarte original. Nu fura decât din apartamentele de bloc. Punea ochii pe câte o familie care i se părea lui mai înstărită.

După ce se convingea că nu-i nimeni acasă, intra, dădea drumul la radio în surdină și căuta în bucătărie cafea, zahăr, ibric și ceașcă. Punea la fiert cafeaua pe care o bea liniștit, fumând și ascultând radioul.

După asta făcea curat. Mai întâi, închidea căpăcelul cutiuței pe care o adusese cu el ca să pună scrumul și chiștocul țigării fumate. Băga cutiuța în buzunar, sufla ultimul firicel de scrum, real sau imaginar, mai ștergea o dată ceașca și ibricul, pe care le așeza așa cum le-a găsit. Închidea radioul.

Urma „operația”. Deschidea șifonierul. Cu degete experte răsfira cămășile așezate teanc. De obicei găsea între ele economiile familiei sau banii de coșniță ai gospodinei. Ba și câte o bijuterie. Le transfera în buzunarul lui. Altceva nu fura.

Cât despre mascarada cu radioul și cafeaua, Baboie avea o explicație personală. Își controla, astfel, sistemul nervos. O spunea răspicat.

— În ziua când nu mai am răbdare pentru toate astea

și încep să gâfâi de frică, îmi tremură mâna pe ibric sau mă opăresc din grabă cu cafeaua, înseamnă că nu mai am stare pentru meseria asta și trebuie să duc o viață mai blândă. Mă fac factor poștal.

Și. Totuși, nu s-a făcut factor poștal. După mulți ani l-am arestat pentru niște furturi făcute la casieriile unor ministere.

Întâmplarea a apărut și în presă.

Intra în clădirea unui minister, sub un pretext sau altul, aștepta pauza de masă când casierul pleca la bufet și, mai întotdeauna, încuia ușa biroului, dar nu și pe cea a casei de bani.

Baboie observase că la ușile birourilor există patru broaște tip. Chei potrivite se puteau procura de la orice *Ferometal.*

Descuia ușa, golea conținutul casei de bani într-o servietă „Diplomat” și ieșea în stradă fluierând. De cele mai multe ori intra în clădirea ministerelor proțăpindu-se în fața portarului și întrebându-l răstit:

— M-a căutat cineva?...

— !

— Dacă mă caută, am venit, sunt în biroul meu...

Până să se dezmeticească portarul, o lua pe scări și-l întreba pe primul întâlnit unde este casieria, că are de făcut niște deconturi.

Pentru aceste isprăvi, Baboie a primit o condamnare

foarte aspră. Dosarul lui de cazier era mai gros decât un exemplar legat din „Divina comedie”.

Dar asta a fost mult mai târziu. Deocamdată, Baboie fusese arestat ca să ispășească o pedeapsă pentru un furt din șifonierul unei familii de funcționari. Când am terminat cu formele de depunere în arest, s-au întors la sediu și Păun cu Antohi. Păun era încruntat. Antohi avea un curcubeu vânăt în jurul ochiului stâng. I-am privit întrebător. Nu m-a lămurit nimeni. Sughițând, Antohi s-a așezat la birou și a început să scrie ceva pe o coală de hârtie.

Păun m-a chemat în biroul de alături și mi-a povestit, furibund, că scuturarea zăpezii, tropăitul cu bocancii în holul cafenelei era un semnal al lui Antohi pentru „onorata clientelă”, că vine poliția. Din această cauză au fugit toți pe ușa din dos. Singurul care n-a avut timp a fost Baboie, ascuns sub masă.

La plecare, Păun l-a lovit pe Antohi și i-a cerut să-și scrie, urgent, demisia. Altfel, i-ar fi cerut șefului, lui Negoiță, să-l defereze justiției.

Povestindu-mi, Păun se îneca de furie. Repeta întruna că așa nu se poate, nu se mai poate. Obiceiul lui cu „nu se poate...”

Amintiri, amintiri... într-o zi, Negoiță m-a luat cu el să verificăm dacă i s-a dat casă lui Lulu Orhan. Fundătura unde locuise se demolase. Lulu era un borfaș pe care

reușise să-l încadreze și să-l califice, dogar. Un pungaș amărât. Fura numai vara, când lumea pleca în concediu. Aproape de fiecare dată a fost prins în flagrant, adică având valiza cu lucruri furate asupra lui.

Alteori, fura dimineața, devreme, rufe de pe frânghie. Celor cu rufele li se zicea „hoți de bună dimineața”.

Ori de câte ori a fost prins cu valiza furată, Lulu declara că a găsit-o pe stradă și tocmai se pregătea s-o ducă la poliție. De fiecare dată, aceeași declarație. Dacă, în momentul când era surprins, se aduna lume în jur, începea să țipe la gardian, să-i lase sora în pace, să nu mai umble după ea și lui să nu-i mai facă mizerii. Asta pentru ca trecătorii să creadă că este vorba despre o treabă de familie și să nu sară la bătaie.

Mergeam pe stradă cu Negoiță și mă uitam la temeliile primelor locuințe muncitorești, înălțate în cartier.

Și casele de pe strada pe care am copilărit, strada Fortuna, fuseseră dărâmate. Începutul l-au făcut avioanele nemțești. Apoi, după niște ani, au venit oameni care au făcut măsurători. Lumea s-a mutat. Aproape o săptămână casele au rămas ale nimănui.

Ce ciudat arăta strada pustie, cu ferestrele caselor fără geamuri, fără ghivece de flori, cu tot felul de boarfe aruncate prin curți, de care oamenii s-au despărțit, înjurându-le.

Un zidar, din echipele venite să clădească alte case pe strada Fortuna, a găsit într-o curte o scrisoare a mamei Alexandra, care a stat la numărul 41, trimisă băiatului ei, pe front. Îi scria să vină acasă, că se sfârșise războiul.

Mama Alexandra a murit chiar în zilele acelea, la coadă la mălai, în halā, în timpul ultimului bombardament cu care ne-au fericit nemții în retragere. Pe plicul găsit de zidar scria: „Retur-adresantul necunoscut”.

O fată cu șosete de var, care mânca pepene roșu, i-a smuls zidarului plicul din mână, crezând că este de la vreo iubită de-a lui. Luptându-se cu fata, zidarul a scăpat scrisoarea într-o albie cu ciment proaspăt.

Strada Fortuna nu mai există și nici nu se mai cheamă așa. Pentru mine, însă, există. Cum se întâmplă întotdeauna, când îți moare cineva pe care l-ai cunoscut bine, îți aduci aminte de un milion de întâmplări trăite. Întorci ceasul la culcare, pregătind un timp nou, împingându-l înainte, dar pe tavanul tău, până te cuprinde somnul, defilează amintiri. Cu ele ințețești focul alb al insomniilor...

Furat de gânduri, am ajuns cu Negoiță la noua adresă a lui Lulu Orban. Primise o cameră într-un apartament, împreună cu doi pensionari.

Nu era acasă, era la muncă. Negoiță a verificat cartea de imobil și s-a informat despre mai mulți locatari, să

nu bănuiască pensionarii că ne interesăm numai de Lulu Orban, ca de o persoană suspectă.

— E bine, frați aviatori, a conchis Negoiță când am rămas singuri. Uite că și Orhan are masă, casă și leafă. Să avem grijă să țină ața dreaptă...

La întoarcere, ne-am întâlnit pe stradă cu o femeie, ducând un copil de mână. Era Jeni, o mai veche cunoștință a noastră.

S-a bucurat, cu adevărat, văzându-l pe Negoiță. Când i-a întins mâna, ea s-a fâstâcit. Am avut impresia că ar fi vrut să i-o sărute. A bâiguit câteva cuvinte, din care am înțeles că e șefa unui centru de umplut sifoane.

Pe Jeni am văzut-o prima oară în zilele când începuse desființarea caselor de prostituție din sordidul cartier „Crucea de piatră".

Mă chemase comisarul Ifrim să asist la această acțiune. Stăteam alături de Ifrim, chiar lângă scărița mașinii poliției, în care urcau „fetele" suspecte de boli venerice. Ifrim îmi explica ce superbă operă de asanare morală face noul regim prin desființarea stabilimentelor de prostituție. Câte drame se curmă astfel. În timpul ăsta nu-și dezlipea ochii de la cele care urcau în mașină, fiindcă, urcând scărița, li se dezgoleau coapsele.

Când a suit ultima, o țigăncușă firavă, și când peste chipul ei s-a închis, ca o copertă, ușa cu gratii, de mașină s-a apropiat un copil, care avea agățată de gât o tavă cu

bomboane verzi, sticloase. L-a privit cu ochii măriți și, când a pornit motorul mașinii, a strigat cu voce disperata, acoperind zgomotele:

— Rămâi singur, Gheorghe... ca o gură de canal...

Ifrim a râs. Mie mi s-a părut cumplit.

O altă fată, Stela, juca cu picioarele pe o icoană a cuvioasei Paraschiva. Râdea și țipa isteric:

— Na!... Să nu mai minți...

Mi-am adus aminte cum descria un mare reporter al nostru acest gen de femei – femeile de stradă, „Didinele”, cu viața împărțită între trotuar și pat, în articolul „Rondul de noapte”[1].

Jeni, cunoștința noastră despre care povesteam, o „Didină” și ea, în ziua descinderii noastre în cartierul cu „fete”. A fugit și s-a ascuns în casa unor oameni din vecinătate. Nu credea că nu va păți nimic și că i se va da o slujbă cinstită. Își luase în brațe copilul, învelit într-o broboadă. Copilul crescut în camera mizeră, pusă la dispoziție de tanti Suzi, motiv permanent de reproșuri grosolane.

În timpul nopții, o noapte geroasă de iarnă, și-a înghesuit copilul într-o lădiță de biscuiți *Herdan,* a pus lădița pe o sanie și a plecat unde a văzut cu ochii. Prin Cățelu, pe maidane, s-a rătăcit. Fără să știe când și unde,

---

[1] F. Bunea-Fox, Reportajele mele, Editura Eminescu, 1979.

lădița a alunecat în zăpadă. A căutat năucă, a urlat pe câmpul pustiu cât au ținut-o puterile și i-au răspuns în depărtare câinii.

A venit dimineața la poliție, parcă pentru a demonstra cum, dintr-un om, poate rămâne, uneori, doar o moviliță de durere. Murmura, întruna, aceleași cuvinte stranii, cu pleoapele coborâte peste un licăr de nebunie tragică:

— Jucați la loteria Campus-Bassa... Norocul vine peste noapte...

După ce a reușit să afle de la ea ceva despre pierderea copilului, Negoiță a bătut două zile și două nopți toate coclaurile, până l-a găsit, legănat în albia unei chivuțe.

Pe drumul de numai câțiva pași, făcut ca să-și ia copilul din brațele lui Negoiță, mi s-a părut că Jeni a albit. Acum, pe stradă, arăta normal. O femeie obișnuită.

După ce ne-am despărțit de ea, Negoiță mi-a spus îngândurat:

— Știi, mânzule, de câte ori îmi apare în față femeia asta, nu mai pot suporta pe cineva să se vaite că a avut necazuri în viață...

Întorși la secție, Negoiță a convocat o ședință pentru a ne expune o idee nouă. Se gândise ca dimineața, la trierea infractorilor aduși peste noapte, să participe tot personalul operativ al secției. Văzându-i îi puteam

recunoaște în diferite ocazii. Tot la această ședință, Negoiță și-a expus și ideea lui despre urmărirea pe față a unor infractori potențiali, pentru a preîntâmpina săvârșirea unor fapte antisociale. Venise din aparatul de partid cu această convingere – nu e destul să-i descoperi pe cei ce comit infracțiuni, mai important este să previi comiterea lor. Ședința a fost scurtă datorită apariției neașteptate a lui Păun. Era asudat, agitat. L-a întrerupt, nervos, pe Negoiță:

— Pe unde ați umblat toată dimineața?... V-am căutat peste tot, ca să vă dau o veste foarte proastă...

O aflasem și eu. În cursul nopții, sucursala C.E.C. de pe raza secției noastre fusese devalizată.

Seara, după închidere, au apărut doi lucrători în salopete, cu o căldare plină cu pap și au lipit afișe pe vitrine. Cei ce treceau prin preajmă, le citeau cu un aer indiferent:

„Sucursala C.E.C. no. 404 se mută cu data de... (era scrisă data zilei următoare) în clădirea sediului central din Calea Victoriei”.

Sfârșindu-și treaba, „lucrătorii” au plecat. Când s-a prezentat la post, paznicul le-a citit distrat, fiind ușor amețit de o țuică de corcodușe. După miezul nopții, a sosit un camion cu bărbați. L-au tratat cu țigări Select și l-au rugat să-i ajute la încărcarea casei de bani în camion, în vederea mutării. Nu se zoreau, munceau pe

îndelete. Erau utilați cu frânghii și pârghii de lemn. Au urcat casa de bani asistați de un grup de cheflii, plini de bună dispoziție.

Lucrătorii i-au spus paznicului să nu părăsească locul până nu se vor întoarce să încarce rafturile cu fișe și mobilierul. Paznicul nu s-a clintit, dar ei nu s-au mai întors.

Comisarul Păun a cercetat migălos locul infracțiunii. Mare lucru n-a avut de examinat. Obiectul principal pe care se puteau găsi amprente, casa de bani, dispăruse odată cu autorii furtului.

Clanțele, regiunea din jurul broaștei n-au relevat impresiuni digitale. Paznicul a făcut o descriere destul de aproximativă a celor patru. La un moment dat, unul din ei i se adresase celui care părea șeful cu „nea Nistore”. Purta o mustață à la Clark Gable.

Ceva a găsit totuși comisarul. Manivela camionului. Alunecase când roțile din față au coborât de pe rigolă. Paznicul strigase după ei, dar nu i-au auzit. Numărul mașinii nu-l reținuse.

Conform regulamentelor, Păun a informat „judiciarul prefecturii”. A fost alertată și brigada „Fulger”.

— S-a întâmplat, însă, în sectorul nostru și bine ar fi să-i prindem noi... Știu cine e Nistor. Un client vechi și periculos. Se potrivește până și mustața à la Clark Gable, a spus Păun.

Cunoșteam și eu, din povestirile lui Aldea, una dintre isprăvile lui Nistor.

Cu câțiva ani în urmă, la sediul unei societăți pe acțiuni din Brașov, a venit într-o noapte un fals comisar de poliție, care i-a luat cu el pe paznici, să dea ocol clădirii, pentru a efectua controlul. În acest timp s-a strecurat înăuntru Titi Barosanu, un spărgător specializat în tăieturi cu aparatul de sudură.

„Comisarul” s-a oprit departe de locul unde opera Titi și le-a făcut paznicilor un instructaj amănunțit despre atribuțiile lor. Apoi i-a condus la posturi. Totul s-a petrecut conform planului, pentru ca Titi să poată transfera pachetele cu bancnote în două rucsacuri încăpătoare.

Poliția a aflat abia în zorii zilei. S-a găsit aruncat în W.C.-ul gării costumul de comisar. Am bănuit că hoții au ales calea ferată spre a se face nevăzuți.

S-au organizat razii în gări, în trenuri, au fost controlate mașini particulare, au fost anchetați o mulțime de infractori cunoscuți. Fără succes.

Mai târziu s-au aflat toate amănuntele. Titi Barosanu și Mogoș, complicele său, s-au abătut pe la gară, unde au aruncat uniforma și celelalte haine, s-au îmbrăcat amândoi în costume de alpiniști. În rucsacuri aveau banii furați. Numai că n-au luat trenul. S-au îndreptat spre ieșirea din oraș unde îi aștepta Nistor, cu o mașină

de... pompieri.

Titi și Mogoș au rămas pe drum, la Bușteni, iar Nistor a plecat cu banii mai departe, ascunși în mașină.

De acest caz s-a ocupat inspectorul Antoniu, un polițist curajos, dur, incoruptibil. I-a descoperit pe Titi Barosanu și pe Mogoș. La somația de arestare aceștia au răspuns cu focuri de revolver. Atunci a tras și Antoniu.

Când a aflat, Nistor s-a speriat de moarte. Știa că până la urmă Antoniu îl va găsi și a căutat o soluție care să-l pună la adăpost. A lipit pe gardurile unor vile din Cotroceni manifeste antidinastice, scrise cu creion chimic. Apoi s-a predat la Siguranță. A fost arestat ca instigator la dezordine. În acest fel era ferit, măcar o vreme, de furia lui Antoniu. Când a fost descoperită adevărata cauză a antimonarhismului său, a cerut să fie predat Parchetului.

Printre alte măsuri, Negoiță a ordonat să fie supuse expertizei manivela găsită pe locul spargerii și fulia de la motorul camionului lui Nistor. Era sarcina lui Păun.

Eu trebuia să stabilesc, atât cât va fi posibil, drumul pe care a dispărut camionul și să încerc să găsesc câțiva martori care au asistat la furt. N-am reușit să identific niciunul. Casa de bani a fost găsită pe un maidan din apropierea barierei Vergului, cu ușa smulsă de o explozie provocată cu trotil. Era goală.

Păun nu a adus vești mai îmbucurătoare. Manivela se

potrivea exact cu fulia motorului de la camionul lui Nistor, dar în seara furtului mașina se afla la Pâncota, lângă Arad.

Cumnatul lui Nistor făcuse un transport de budane. Nistor era arestat, de două săptămâni, pentru escrocarea unor podgoreni din Panciu. Fiind interogat a declarat că a pierdut manivela sau i-a fost furată.

Negoiță era furios, cum nu l-am văzut niciodată. La un moment dat a strigat:

— Nu las eu lucrurile așa, frați aviatori! Trebuie să aflăm cine a vrut să ne pună pe urmele lui Nistor. Și banii, băieți... Nu sunt câteva sute de lei, pe care să le cheltuiești la un șpriț. Să vedem ce suspecți fac cheltuieli mari în zilele următoare. Să verificăm cine pleacă în străinătate. Cu trenul, cu vaporul, cu avionul, cu mașina.

Pe măsură ce vorbea, Negoiță începea să se calmeze.

— Mânzule, mi-a spus. Tu să examinezi, împreună cu cei de la laborator, casa de bani. Căutați amprente, studiați spărtura, stabiliți cât explozibil s-a folosit, de unde putea fi procurat, tot, tot.

Păun a primit ordin să verifice cât mai multe camioane de lipul celui cu care se operase la unitatea C.E.C.; să stabilească unde au fost ele în noaptea furtului; să caute pe trotuarul din fața C.E.C.-ului urme de cauciucuri, pete de ulei, orice...

Comisarul era aproape deprimat. A plecat, trântind ușa.

Pe de altă parte, comisarul șef Ifrim, de la brigada anti-spargeri a capitalei, făcea un tărăboi teribil, susținând că furtul casei de bani era de competența lui.

Negoiță a intervenit pe lângă un director din Ministerul de Interne – făcuseră parte din aceeași organizație ilegală de partid – și a obținut să ni se lase cazul măcar câteva zile.

Între timp, un reporter de la un ziar a scris un articol ironic la adresa noastră. Și încă un ghinion! Sucursala C.E.C. unde avusese loc jaful, ne-a anunțat că paznicul s-a spânzurat.

Toma Negoiță a plecat valvârtej. După nicio oră mi-a dat telefon, spunându-mi să i-l trimit pe Păun.

— Cum s-a întâmplat? am îndrăznit eu.

— Cum să se întâmple? s-a răstit șeful. Cu o bucată de funie și o bucată de săpun. Numai că ăsta care atârnă în funie nu e paznicul nostru. Adică ăsta e paznicul... ia, lasă-mă, mânzule...

Și mi-a trântit telefonul. Am rămas ca pe ace.

Întorcându-se de la domiciliul sinucigașului, comisarul Păun m-a lămurit:

— Mortul e paznicul adevărat. Dar nu el a fost de serviciu în noaptea furtului, ci altul, acum dispărut.

— Ce vorbiți?... Bine, dar a apărut câteva zile la rând

după furt, a fost interogat, a fost confruntat cu cumnatul lui Nistor. Ne-a dat manivela...

— Nu mai e.

— Dar cum nu și-au dat seama cei de la C.E.C. că nu era paznicul lor?

— Cum să-și dea?... De unde să știe ei pe cine trimite societatea de pază pentru paza exterioară în fiecare noapte?... Șeful spune că trebuia să fim atenți și să nu-l fi lăsat fără supraveghere. Are dreptate, firește, deși nu dă vina pe noi. Se socotește primul vinovat.

— Dar n-aveam motive să-l bănuim, să-l arestăm...

— Aveam, n-aveam, am greșit grav. Șeful a dat ordin să stabilești motivele sinuciderii paznicului și de ce nu s-a prezentat la post în noaptea respectivă. Pe mine m-a trimis la penitenciar să aflu de la Nistor cine bănuiește că a vrut să-l amestece cu tot dinadinsul în furtul casei de bani.

Și-a înfundat pălăria pe cap și s-a dus. M-a lăsat copleșit de gânduri. Nici nu știam unde stă victima. Mi-am zis că până la urmă tot la morgă ajunge.

Mergeam grăbit pe stradă și mi se juca pe față o rază de soare, parcă trimisă de un copil cu oglinda. Treceam pe o străduță mică, în pantă, care dădea spre Splai. În spatele meu, un țigan bătrân biciuia mârțoaga înhămată la căruța cu care căra niște mobilă sărăcăcioasă. Pe capră, lângă el, un băiețel chiuia haiducește și rotea

brațul prin aer, cu mișcări largi, ca și cum ar fi avut și el bici. Calul trăgea greu la deal. Proprietarul mobilei stătea călare pe un cufăr și sorbea vârtos dintr-o sticlă de monopol. Cu cealaltă mână se ținea de un cuier-pom. Și avea pe cap patru pălării, una peste alta. Dându-și seama că-l privesc, a înălțat sticla cu rachiu în semn de noroc.

La morgă l-am întâlnit pe doctorul Grigoriu. M-a privit cu răceală. Mi-a explicat aferat, ca unui vizitator oarecare, că paznicul Serghie s-a spânzurat „în stil clasic”. Mi-a arătat cadavrul și mi-a spus că obiectele mortului au fost cercetate de Negoiță, căruia îi v-a transmite și rezultatul necropsiei. Am făcut rost de adresa paznicului. M-am despărțit de Grigoriu, spunându-mi că un om cu meseria lui nu avea motive să fie întotdeauna bine dispus.

Am luat-o spre fundătura Socului. Sinucigașul își dusese zilele într-o căsuță de paiantă, a cărei curticică se prelungea până-n buza unei gropi cu gunoaie. Cumplită vecinătate!

Ușa era descuiată. Casa avea o tindă și o odaie cu pereții ticsiți de calendare ortodoxe și sfinți zugrăviți pe carton, pe lemn, sau pe sticlă.

Sub godinul din mijlocul odăii se rostogolea, bizar, un ghemotoc cenușiu. M-am apropiat și am văzut că era o pisică vărgată, care-și lingea puiul.

Nu știam ce să fac, cu ce să încep. M-am așezat pe capacul de lemn al căldării cu apă. Îmi era pustiu în suflet. Așa m-a găsit o bătrânică slabă, care sâsâia ca șerpii și își făcea cruci repezi. Era tare gârbovită. Într-o mână ținea o lumânare aprinsă, înfiptă într-o felie de pâine, în cealaltă un pahar cu vin. Le-a pus pe masă, fără să-mi dea vreo atenție.

— Am ieșit afară și am făcut câțiva pași prin curte. Serghie voise, pesemne, să pună flori. Pământul era săpat, dar anapoda. Brazdele răscolite desenau un triunghi. În mijlocul lui era săpat un puț, adânc de peste un metru. Ce-o fi vrut să facă?... Ceva mai încolo se afla copacul de care probabil atârnase funia.

Am auzit un sâsâit în spatele meu și m-am întors. Bătrânica se strecura pe poartă. Mi-a bălmăjit ceva despre Sfântul Anton. Am ajuns-o din urmă. Cu răbdare am reușit să aflu de la ea că Serghie trăia singur, că era evlavios din cale-afară, foarte milos (iubea și îngrijea toate vietățile pământului) și că, după ce își făcea somnul, dimineața se așeza la masă și scria până la amiază. Pe înserat, când pleca spre slujbă, împânzea curțile vecinilor cu bilețele adresate Sfântului Anton. Cine le găsea, trebuia să le copieze de patruzeci și patru de ori și să le arunce în curtea altcuiva, care să le copieze tot de patruzeci și patru de ori și așa mai departe. M-a povățuit să scriu și eu bilețele sfântului, dacă vreau să

am reușită în viață?

Cum puteam să-i raportez eu toate astea lui Tudor Negoiță?...

Întorcându-mă la sediu mi-a explicat căpitanul ce rol a jucat sfântul în cazul nostru.

Când a fost desprins din laț, Serghie strângea în mână două misive, expediate lui din partea Sfântului Anton. În prima, sfântul îi încredința sarcina să tragă o brazdă cu sapa, un triunghi, în partea de răsărit a dudului din curte. Un triunghi, adică semnul Sfintei Treimi. În mijloc, unde era ochiul domnului, să sape un puț adânc. Dar neapărat la miezul nopții. (Era vorba de noaptea în care s-a comis furtul la CEC). Neascultarea, va atrage după sine pedeapsa. Dar dacă va săpa puțul, va găsi, în pământ, răsplata cuvenită.

Al doilea bilet venea tot din partea Sfântului Anton, dar avea un cuprins ceva mai laic și anume:

„Oprește-te, vită încălțată, că Sfântul Anton te-a pedepsit. În timp ce tu scurmi pământul, acilea, tâlharii au făcut harcea-parcea prăvălia unde trebuia să te afli, acușica, de pază.

Pușcăria te mănâncă, păcătosule!...

Vărul Sfântului Anton”.

Același scris că pe cel dintâi bilet. O cursă naivă, dar

care l-a dus pe Serghie la sinucidere.

Mai târziu am aflat că al doilea bilet fusese introdus într-o sticlă îngropată pe locul unde i s-a spus să sape puțul.

Primul bilet, cu instrucțiuni, l-a găsit în fața ușii, dimineața, când s-a întors de la lucru. Fi pusese pe prag un copil din vecini, la rugămintea unui bărbat cu mustață care i-a dat bani de halviță.

Credincios fanatic, Serghie a fost reținut acasă, în noaptea tâlhăriei, cu îndeplinirea misiunii. În locul lui a mers falsul paznic, hoții fiind supravegheați chiar de omul lor.

Păun nu s-a dus la penitenciar să stea de vorbă cu Nistor, până nu s-a pregătit. El îl anchetase pe paznicul fals. Știa deci cum arată. A studiat la cazier câteva mii de poze de infractori. În acest fel s-a impus atenției noastre domnul Truță. „Paznicul” avea acum o identitate, ba chiar și un cazier. Cu ani în urmă fusese angajat la societatea „Fichet”, care vindea case de bani și seifuri bogătașilor. Truță lucra la serviciul livrări. S-a lăsat ademenit de niște spărgători, care i-au cerut, în schimbul unei bune părți din pradă, copii după cheile caselor de bani vândute și adresele cumpărătorilor.

Așa s-au comis. În București câteva spargeri „curate”. Hoții lucrau aproape fără urme.

Intrat în posesia fotografiei lui Truță, Păun nu s-a dus

imediat să-l interogheze pe Nistor. Negoiță a cerut să fie stabilite exact motivele pentru care fusese încarcerat Nistor.

Înșelase niște podgoreni lacomi, din Panciu, cu o „instalație de învechire rapidă a vinurilor”. Le explica credulilor că a construit o instalație pentru „ionizare cu argint”. Vinul nou, spunea el, trecut printr-o conductă de argint și bombardat cu ioni de argint își încetează procesul de fermentație, căpătând calitățile vinului vechi. Făcea demonstrații cu o instalație în miniatură. Turna tulburel. Pe o parte și curgea vin vechi pe cealaltă. Procedeul era simplu. Avea vin vechi pregătit într-un recipient al instalației. Din acesta gusta omul. Cel nou, pe care îl turna, rămânea blocat într-o țeavă.

Trucul însemna o adevărată decădere „profesională” pentru Nistor căruia îi reușiseră lovituri spectaculoase.

Luând cunoștință și de aceste amănunte, Păun i-a pus în față fotografia paznicului fals. Nistor S-a jurat că nu știe a cui era poza. Păun l-a amenințat că va preda cazul comisarului Antoniu. Deși speriat, Nistor ceda greu. Degeaba îi explica Păun că Truță făcea parte dintr-o bandă care a vrut să îndrepte bănuielile, pentru tâlhăria de la C.E.C., împotriva lui.

— Nu e treaba mea să aflu cine și de ce a vrut să mă înfunde, se apăra Nistor. Eu nu pot fi acuzat. În momentul furtului eram la zdup și aici nu se dau

învoiri. Dacă aflați cine a vrut să-mi terfelească onoarea, să-mi spuneți și îl răsplătesc eu când ies... Comisarul Păun s-a gândit să afle cine erau cei cărora le preda Truță copii de pe cheile caselor de bani, pe vremea când era funcționar la „Fichet”. După ce am răscolit amândoi, cu migală, arhivele, i-am găsit. Truță le dădea unei bande de spărgători al cărei șef a fost temutul Goghez. Între Goghez și Nistor existau pricini temeinice de dușmănie.

Primul conflict s-a produs pe vremea când Nistor ținea o casă de rendez-vous cu pretenții, pe strada Mavrogheni.

„Cu pretenții”, pentru că aici nu venea clientul, alegea o fată și pleca cu ea în cameră, ca prin alte părți. Intrând în salon, i se servea un păhăruț cu lichior, se punea o placă cu un tango, la patefon, și invita o fată la dans. Abia după ce o curta, în timpul dansului, se consuma restul. Evident, toate fetele lui Nistor. Se lăsau cucerite până la acordul final al tangoului.

Goghez a avut o idee foarte rentabilă.

Înarmat cu o legitimație falsă de inspector poștal se prezenta la oficiile din orașe mici. Intra în biroul dirigintelui, se legitima, spunea că e în trecere și a intrat doar să-l salute și să bea un pahar cu apă, pe care dirigintele oficiului se grăbea să i-l aducă. În absența lui, Goghez aplica ștampila oficiului (care se păstra numai

pe biroul dirigintelui) pe niște formulare de mandate poștale, în alb. Își bea paharul cu apă, se mai întreținea, amical, câteva minute și pornea spre gară. Alegea (direcția n-avea importanță) numai trenurile aglomerate, care aveau vagon poștal, unde i se permitea accesul pe baza legitimației de inspector. Îl trata pe conductor cu o sticluță de țuică și îi cerea voie să călătorească în acel vagon, întrucât în celelalte era multă lume. Nimeni n-avea ceva împotrivă. În prealabil avea grijă să completeze mandatele poștale. Numele expeditorului-fictiv, numele destinatarului – real, din București. Într-un moment de neatenție al conductorului, care de obicei carta corespondența, Goghez strecura mandatele sale printre celelalte. Pe baza formularelor acceptate și ștampilate la oficii poștale din provincie, poșta bucureșteană plătea sumele înscrise, unor persoane din capitală.

Sigur, la un moment dat, undeva apăreau sume de bani lipsă, dar era greu de verificat mandat cu mandat, din miile expediate din toată țara. Și chiar în cazul că se descoperea un mandat semnat de Goghez, ce se putea face? Primitorul ar fi declarat, de pildă, că nu-l cunoaște pe expeditor, dar, dacă i-au sosit niște bani, i-a încasat cu gândul că se va lămuri mai târziu. Destinatarii erau, de fapt, angajatele casei de rendez-vous a lui Nistor.

Aici a intervenit complicitatea lui Nistor. Goghez

avea nevoie de multe nume, pe care să expedieze banii. Repetându-le, ar fi bătut la ochi. Atunci s-a înțeles cu Nistor care îi furniza numele. Fetele încasau banii, îi predau lui Nistor, iar acesta lui Goghez, minus un comision substanțial. Văzând cât e de prosperă afacerea lui Goghez, câte mandate sosesc și cu ce sume, Nistor a devenit mai lacom.

Goghez a încetat colaborarea și s-a răzbunat. A trimis în salonul roșu, din strada Mavrogheni, câțiva băieți cu bani, dar atinși de boli. Fetele lui Nistor au fost contaminate. Apoi Goghez a cerut poliției de moravuri să facă o descindere și controale medicale în stabilimentul „prietenului" său. „Casa" lui Nistor a fost închisă.

Dar nici el n-a stat cu mâinile în sân. În acea vreme Goghez ținea, în tovărășie, bodega-restaurant „Roata vieții". Într-o seară, un client cherchelit i-a arătat vecinului de masă un joc cu chibrituri. Din greșeală a aprins fața de masă. Primul care a luat extinctorul din cui și a început să stropească cu el a fost un infirm pripășit prin cârciumă de curând, care distra clienții cântându-le din armonică.

Nici până astăzi nu se știe cine a înlocuit conținutul extinctorului cu o substanță inflamabilă. Focul s-a întins cu repeziciune, infirmul a aruncat extinctorul, a sărit din căruț și a luat-o la goană, fără să uimească pe cineva,

toți fiind prea speriați.

Nu mult după aceea, domnișoara Meropi, iubita lui Nistor a fost găsită în garsoniera ei, sfârtecată de explozia unei grenade ofensive. Nu s-a găsit nicio dovadă care să facă posibilă inculparea cuiva.

Nistor și Goghez aveau destule motive să se urască. Iar Truță, paznicul fals, fusese mâna dreaptă a lui Goghez.

Toma Negoiță a organizat acțiuni chinuitoare care să ducă la găsirea lui Truță și a fostului său șef, Goghez.

În nopțile acelea, de trudă, mă uimea cum se poate odihni Negoiță. Punea capul pe birou și ne ruga: „Liniște, cinci minute”! În clipa următoare adormea tun și după exact cinci minute, își scutura capul. Ascultam ordinele repezi, precise, pe care ni le dădea, participam la acțiuni ingenioase și mă miram, împreună cu Păun, când a avut timp omul ăsta, până mai ieri un simplu muncitor, să asimileze subtilitățile și răspunderile unei profesii atât de grele.

Vocație?... O rară putere de muncă dublată de inteligență? Capacitate rapidă de adaptare la orice situație?... Voință excepțională?... O nevoie totală de a fi de folos oamenilor?... O conștiință deosebită?... Avea forța unei sonde în erupție! Era și este un om dăruit cu puterea și curajul de a trece prin viață vertical.

Uneori, seara, pe câte o stradă mărginașă, făcea cu

mine unele experiențe. Astăzi le-am numi teste, pentru dezvoltarea spiritului de observație.

Mă punea să privesc, cu atenție, timp de câteva minute, un anume trecător, apoi începea să mă întrebe:

— Cam ce vârstă are omul ăsta, mânzule?... Cu ce crezi că se ocupă?... Cam ce stare materială arc?... De unde vine acum?... Unde s-ar putea duce?... în ce dispoziție pare?... Ce fel de om este?... etc... etc...

După ce răspundeam, în funcție de înfățișarea omului care trecea pe stradă, Negoiță îl oprea pe trecător și îi cerea, politicos, să se legitimeze, explicându-i că facem un control, de rutină, în cartier. Îi punea întrebări asemănătoare celor la care răspunsesem eu. După asta era lăsat să plece, iar eu trebuia să-mi compar presupunerile cu realitatea. Negoiță mă învăța, mă corecta, îmi sugera repere logice.

Este o deosebire uriașă între Negoiță și primul meu șef, comisarul Ifrim.

Mi-a povestit Aramă, fratele Ioanei, intrat în poliție odată cu mine, prin ce peripeții a trecut, la prima arestare, pe care ar fi trebuit s-o execute din ordinul lui Ifrim.

Era căutat, pentru complicitate la delapidarea unei mari cantități de făină, Mario Furnari, plăcintar de pe șoseaua Colentina. Ifrim i-a spus lui Aramă că a reușit să dea de urma infractorului. I-a dat toate amănuntele;

afirmând că dorea ca acesta să debuteze în noua profesie cu o acțiune îndrăzneață. L-a mai povățuit ca, în prima clipă când va da ochii cu infractorul, să-l imobilizeze și să strige zdravăn la el, pentru că, luat repede, nu mai era atât de primejdios. L-a mai sfătuit să se ducă să-l aresteze singur, pentru a nu împărți succesul cu nimeni.

Din fericire, Aramă l-a consultat pentru această acțiune și pe Ștefan Aldea, care a fost de părere ca, înainte să sune la ușa apartamentului, să verifice exact configurația clădirii, intrările, ieșirile, cine mai stă acolo, cu ce se ocupă. Aramă a aflat înspăimântat că la adresa pe care i-a dat-o Ifrim locuia un funcționar al corpului diplomatic.

Când i-a raportat lui Ifrim cine era omul la care fusese trimis, acesta a găsit scuza că, probabil, informația primită a fost eronată.

Aflasem deci cine erau Truță, Goghez, care au fost relațiile acestuia cu Nistor, dar nu ne puteam bucura de succes.

Aveam fotografiile și dosarele de cazier ale bănuiților, dar nu găsisem nicio pistă care să ne pună pe urma lor.

Negoiță a hotărât să aibă loc o nouă discuție. Nistor s-a minunat cât de repede am aflat despre vendeta dintre el și Goghez. De data asta a confirmat toate informațiile

noastre.

Nu știa unde pot fi Truță sau Goghez. Știa doar că Goghez locuia vara la un grec din Constanța, Marulis, de la care se aproviziona cu mastică, uzo și coniac „Metaxa”, pentru cârciuma lui.

Am plecat cu Negoiță și Păun la Constanța.

Marulis era un contrabandist cunoscut de poliția locală, așa că nu ne-a fost prea greu să dăm de el. Nu știa nimic de Goghez. Îl văzuse în vară, întâmplător, pe faleza de la Cazino. Mințea. Supraveghindu-l atent, comisarul Onofrei, din Constanța, a prins un fir. Marulis i-a trimis vorbă lui Goghez, printr-un marinar, că era căutat de poliția din capitală. Informația era expediată în Deltă, la Maliuc, unde Goghez plecase la pescuit. Gazda era un lipovean pe nume Simion.

Am zburat spre Deltă. O vizitam prima oară și nu-mi amintesc să fi reținut ceva din cele văzute. Eram absorbit de gânduri. Am ajuns la casa pescarului Simion înaintea emisarului lui Marulis. Comisarul Onofrei îl împiedicase să părăsească Constanța.

Dacă există noroc, atunci l-am avut. L-am găsit pe Goghez făcându-și somnul de după-amiază. Când s-a trezit, a dat cu ochii de noi. Gazda zâmbea, crezând că suntem niște prieteni veniți să-i facem o surpriză plăcută. Goghez a redeschis ochii, închipuindu-și, pesemne, că visează urât. Când l-am scos din casa

pescarului, acesta l-a întrebat inocent ce să-i comunice prietenului care trebuia să vină la Moș Colea?

Negoiță a rămas cu Simion în curte, pentru a-i cere lămuriri. Om cinstit, pescarul a declarat că Goghez a mai închiriat o cameră, la Moș Colea, pentru un prieten care urma să vină la pescuit. Plătise chiria pentru o lună întreagă și dusese în camera închiriată un cufăr în care se aflau uneltele de pescuit ale prietenului. Negoiță a plecat imediat la Moș Colea și a găsit cufărul de care nu se atinsese nimeni. L-au deschis cu greutate, pentru că avea încuietori la fel de sigure cu ale unei case de bani. De altfel asta îi era menirea. Înăuntru se aflau banii jefuiți de la agenția C.E.C.

Eram fericiți. Puteam raporta superiorilor noștri că autorul principal al tâlhăriei fusese descoperit, iar prejudiciul a fost recuperat în întregime.

Nistor ne-a dezvăluit identitatea complicilor cu care Goghez opera de obicei.

Comisarul Onofrei l-a chemat pe Marulis, l-a pus în temă cu arestarea lui Goghez, i-a reproșat că ne-a mințit și l-a lăsat să plece, continuând supravegherea lui. Grecul a plecat, imprudent, la București. L-a primit Păun, în Gara de Nord, și l-a urmărit din umbră. Marulis a intrat în legătură cu oamenii pe care ni i-a indicat și Nistor.

Șeful nostru, Negoiță, avea pentru noi o surpriză.

După săvârșirea tâlhăriei, dăduse un anunț în ziare, invitând cetățenii care au trecut în noaptea respectivă prin dreptul agenției CEC, în timp ce se „muta” mobilierul, să ne telefoneze. Se gândise la grupul de cheflii. Îi vorbiseră despre ei și locatarii clădirii unde se afla agenția, care au fost treziți de strigăte.

Chefliii s-au prezentat la poliție. Negoiță îi ținea în rezervă, ca să-i folosească la confruntare.

Complicii lui Goghez au fost arestați aproape simultan și au fost recunoscuți de martorii lui Negoiță. Am descoperit și cine a jucat rolul bărbatului cu mustață à la Clark Gable. Marulis! Tot el i-a trimis biletele lui Serghie. Alt complice, Boiangiu, care a participat la lipirea afișelor pe geamurile agenției, s-a ocupat de supravegherea paznicului. Dacă s-ar fi îndreptat spre locul de muncă în noaptea furtului, avea misiunea să-l împiedice cu orice chip. N-a fost nevoie. Omul s-a spânzurat. Boiangiu l-a informat rapid pe Goghez, care aștepta rezultatul loviturii în bodega lui.

Goghez. Șeful bandei, n-a mers la locul faptei. Unde a greșit?... Când, fără să știe că Nistor este arestat în Moldova, a avut ideea să-l implice și să-i fure manivela de la camion. Manivela „pierdută” pe trotuarul din fața agenției. El a decis ca Truță să facă pe paznicul și să rămână pe loc, pentru a deruta poliția.

Truță! Singurul dispărut fără urmă. Nu-l puteam găsi

nici în gaură de șarpe. Parcă l-ar fi înghițit pământul.

Toate eforturile noastre păreau zadarnice.

Într-o dimineață, lovitură de teatru!

Negoiță ne-a ordonat să încetăm acțiunea de căutare a lui Truță, pentru că se întâmplase ceva foarte grav, despre care vom afla la timpul potrivit.

Am fost chemați, Negoiță, Păun și cu mine, la organele noastre superioare și informați că Truță Barbu s-a predat de bună voie și ne acuză de... luare de mită.

Ni s-a atras atenția că nu era o simplă afirmație calomnioasă. Mai multe persoane întăreau prin declarațiile lor acuzația.

Evident, se făceau cercetări.

S-a hotărât ca un timp să nu mai participăm la acțiuni operative. Am fost numit ofițer de serviciu, în ture fixe, iar Păun detașat la biroul pentru evidența populației. Toma Negoiță se afla la dispoziția Ministerului.

Mi se părea. În acele zile, că faptul de a trăi înseamnă un lucru stupid, inutil.

Negoiță ne încuraja spunându-ne: „Adevărul e unul singur”.

Am început să fiu interogat despre unele persoane de care nu auzisem niciodată: dacă am fost împreună la restaurant, dacă mi-au promis sau mi-au înmânat sume de bani, în schimbul cărora să ușurez situația, unor infractori.

Din comisia de anchetă făceau parte, în număr egal, comisari vechi și comisari numiți de curând în poliție, de partid. Erau politicoși, dar fiecare întrebare mă rănea ca o insultă.

Mai toate întrebările mi se părea că se referă la persoane și întâmplări imaginare.

Zoica Pănoiu, concubina Lui Baboie (hoțul pe care l-am escortat de la cafeneaua „Micul Napoleon”, la secție) pretindea că m-a cunoscut prin Truță și mi-a dat o sumă de bani ca să am grijă de Baboie. Afirma că a venit, într-o seară, aproape de circa noastră de poliție. Am ieșit din sediu și Truță a făcut prezentările. Am mers cu toții la restaurant, ea a plătit masa, apoi mi-a dat bani.

Mi s-au citit declarațiile. Am cerut să fiu confruntat cu amândoi și mi s-a promis că se va face acest lucru cât de repede.

Pe de altă parte, Truță și-a recunoscut toată vina în tâlhăria de la C.E.C., și-a demascat complicii, a spus ce știa despre fărădelegile comise de Goghez. Poza în omul care-și regretă faptele, vrea să-și ispășească pedeapsa și să fie redat societății.

Când a venit clipa confruntării cu Truță, m-a înspăimântat siguranța cu care descria relațiile cu mine.

Apoi a fost introdusă Zoica Pănoiu.

Întrebată despre banii dați mită lui Tudor Cosma, a repetat întocmai cele scrise în declarație. Inspectorul

care conducea confruntarea a arătat spre mine și i-a spus:

— Dumnealui e Tudor Cosma!... Susține că nu te-a văzut niciodată...

— Posibil, a acceptat femeia. Nu m-a văzut, pentru că dumnealui nu e Tudor Cosma. Domnul Tudor Cosma arăta cu totul altfel și eu n-am mințit. I-am dat bani!... Știți foarte bine că la început n-am vrut să recunosc.

Mi s-a făcut semn să plec.

A mai trecut o săptămână în care am continuat să fiu ofițer de serviciu. Apoi am fost chemat la minister împreună cu Negoiță și Păun.

Așteptând în fața ușii, Negoiță mi-a zis:

— Ai slăbit, mânzule, și îți stă mai bine...

Am fost introduși într-un birou spațios și invitați să luăm loc. Ni s-au adus cafele. Mi s-a părut îngrozitor de amară.

După vreun sfert de oră a intrat în birou un director general din minister, împuternicit să ne comunice următoarele: ancheta la care am fost supuși a fost necesară pentru a înlătura orice urmă de bănuială privind cinstea noastră profesională; din primul moment al sesizării despre „necinstea noastră” nu s-a acordat niciun credit celor care încercau să ne compromită; cercetările întreprinse au stabilit precis că noi am desfășurat o activitate fără pată: situația

neplăcută pe care am traversat-o nu va trebui să influențeze în niciun fel activitatea noastră viitoare; se va prelucra „cazul nostru" la toate nivelele, pentru a se face lumină și pentru a întări moralul colegilor noștri; autorii denunțului calomnios vor fi deferiți justiției.

La sfârșit ne-a strâns mâna și ne-a urat succes.

Pe sală, Negoiță ne-a luat de ceafă, amintindu-ne:

— V-am spus că adevărul e unul singur, frați aviatori?!...

Truță a intrat în legătură cu rudele unor infractori, cercetați la secția noastră, și a pretins că este prieten cu Negoiță, Păun, Tudor Cosma etc. Și că aceștia se iasă mituiți pentru a ușura situația celor aflați în cercetări.

Pe cei interesați îi aducea până în apropierea secției, la ora când se termina programul. Un complice al lui Truță ieșea din clădire, amestecat printre ceilalți funcții mari. Intrase înăuntru sub pretextul unor treburi la vreun birou care lucra cu publicul.

Truță îl arăta omului cu care venise.

— Uite, ăla e Negoiță... (sau Păun, sau Cosma).

Când complicele ajungea lângă el. Îl prezenta cu numele respectiv și îl invita la un local pe banii păgubașului. Complicele lui Trufă își dădea aere de mare polițist, avertiza că e un caz grav și, în cele din urmă, lua banii. Omul care îi dădea, era convins că i-a

mituit pe Negoiță, pe Păun, sau pe mine.

Acuzațiile s-au spulberat, însă, la confruntări, când, n-am putut fi identificați cu persoana care s-a prezentat sub numele nostru.

Comisarul Ifrim nu era străin de toată înscenarea. Îi promisese lui Truță că-l va scăpa înainte să înceapă, confruntările. N-a reușit. În schimb a fost destituit.

Aflând că Truță a vorbit vrute și nevrute, Goghez i-a plătit polița. Ne-a procurat toate dovezile pe bâza cărora îl puteam aresta pentru asasinarea tinerei Meropi, fosta iubită a lui Nistor.

Crima fusese săvârșită în stil american.

Truță și-a procurat o grenadă ofensivă, rămăseseră destule din război, și s-a strecurat în locuința fetei în lipsa ei. A montat grenada în telefon. Inelul care declanșează explozia l-a legat, pe dedesubt, de discul aparatului. A plecat și a pândit momentul când Meropi s-a întors acasă. A sunat de la un telefon public și a avertizat-o că este vital pentru ea să sune, imediat, la un anumit număr de telefon. Un număr cu mai multe zerouri, ca să fie sigur că, rotindu-se, discul va smulge inelul grenadei. A închis telefonul și a așteptat momentul exploziei. S-a produs la mai puțin de un minut după funestul mesaj.

Truță avea toate motivele să se teamă de poliție. Prefera să ne știe compromiși, îndepărtați din serviciu,

ca nu cumva, cu ocazia anchetării tâlhăriei de la C.E.C., să dăm de vreun fir care să ne conducă spre alte zone din activitatea lui infracțională.

La scurt timp după aceste întâmplări, am fost trimis la o școală de ofițeri.

Printre alte măsuri menite să consolideze cuceririle revoluționare ale poporului, Partidul a hotărât crearea organelor de miliție. Șeful meu a devenit căpitanul de miliție Toma Negoiță. Omul cu care muncesc și acum și căruia îi datorez călătoria printre amintirile așternute pe aceste pagini...

Epilog

Stăteam acasă în fața televizorului. Pe micul ecran, patru băieți cu chitare și păr lung îngână o melodie monotonă. Mișcarea brațului cu care ating corzile este uniformă, ca a alergătoarelor de parbriz. Am închis plictisit aparatul. Mi-am amintit cu câtă bucurie mi-a comunicat aseară locotenentul Firică faptul că a fost felicitat de procurorul care va susține acuzarea în procesul lui Emil Vameșu.

Era bucuros și pentru alt motiv. Mi-a destăinuit, roșu ca un rac, că luna viitoare se căsătorește. Așa, emoționat și fericit, semăna, cu mine, în zilele dinaintea căsătoriei cu Ioana. I-am promis, cadou de nuntă, un... fier electric

de călcat. Văd, în oglindă, imprimată definitiv pe chipul meu, distanța care mă desparte de vârsta aceea.

Mai aveam o întreagă zi liberă. Neobișnuit cu atâta timp la dispoziție, nu știam cum să-l împart. M-am învârtit prin casă, apoi mi-am făcut o cafea, mare, ca pentru seara de ajun a revelionului.

Colonelul Negoiță mă trimisese acasă, pentru a pregăti materialul despre eroii miliției noastre, necesar la întâlnirea cu elevii școlii de ofițeri. Am început să răsfoiesc numere vechi ale gazetei de armă, căutând numele tovarășilor mei, care și-au iscălit nemurirea cu jertfa supremă. M-a smuls din lectură și dintre gânduri soneria telefonului. Era Negoiță. Mi-a ordonat ca a doua zi, la prima oră, să mă prezint în uniformă la raportul generalului.

Aș fi dorit oricât să nu fiu nevoit să execut acest ordin.

Știam că urma să se anunțe numirea mea pe postul colonelului Toma Negoiță.

Cu câteva zile înainte, Toma Negoiță dăduse o masă, la un restaurant pe malul lacului, de „adio provizoriu”, cum a numit-o el. Boala i se agravase și pensionarea medicală se impunea fără drept de apel.

A fost o masă cu veselie prefăcută.

Ascultam, fără să aud, un bătrân cu un banjo, care îndruga ceva despre oamenii buni care beau de sâmbătă până luni.

Ascultam fără să aud, fiindcă știam de la doctorul Grigoriu că pentru Toma Negoiță procesul de orbire era ireversibil.

Și era o zi absurd de frumoasă, cu atât de multă lumină...

Sfârșit

Lei 5

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

COLECȚIA SFINX COLECȚIA SFINX COLECȚIA

Cît de drag îmi era omul ăsta cu fața ridată.
Cîte lucruri mă legau de el. Oameni ca el trec prin lume
înfrumusețînd-o. El m-a ales pentru munca pe care
o fac de atîția ani, atunci, cînd eram doar proaspătul
zețar Tudor Cosma. Mi-a devenit apoi șef,
dascăl, frate,prieten și părinte.